

Tove Jansson (1914-2001) s-a născut la Helsinki, într-o familie de artiști: tatăl ei a fost sculptor, iar mama, desenatoare și ilustratoare. A avut doi frați mai mici, Per Olov și Lars. Familia și arhipelagul Åland, locul unde obișnuiau să-și petreacă verile, au fost sursa de inspirație pentru romanele scrise mai târziu.

A făcut studii de artă la Stockholm, Helsinki și Paris. La paisprezece ani, a scris și a ilustrat prima ei carte, care a fost publicată în 1933. În anii '30 - '40 a participat cu lucrări de artă la diferite expoziții și a lucrat ca desenatoare pentru revista *Garm*. A devenit foarte cunoscută și apreciată pentru curajoasele ei caricaturi politice și reprezentările fidele ale vieții finlandeze de zi cu zi în timpul celui de-al Doilea Război Mondial.

În aceeași perioadă, din dorința de a evada din lumea plină de orori a războiului, a început să lucreze la primul volum din seria *Motnin.*, în care proiectează un univers idilic și inocent. Cărțile despre momini au fost traduse în treizeci și cinci de limbi și i-au adus un uriaș succes internațional. Au fost transformate în piese de teatru, operă, film, piese radiofonice și de televiziune. Cu toate acestea, seria de romane despre locuitorii Văii Mominilor reprezintă doar o parte din opera de mare amploare a lui Tove Jansson, care include romane, nuvele, piese radiofonice și piese de teatru.

Una dintre cărțile ei preferate a fost *Cartea verii*, în care personajele principale sunt Sophia și bunica ei, Ham.

Tove Jansson a primit multe premii și distincții, printre care Premiul Nils Holgersson în 1953, Premiul Andersen în 1966, Premiul Märbacka în 1972, Premiul Finlanda în 1993 și Premiul Academiei Suedeze în 1994.

TOVE JANSSON

CARTEA VERII

Traducere din limba suedeză de Andreea
Caleman

youngart Redactor: Laura Albulescu
Tehnoredactor: Cristian Vlad Corector: Theodor Zamfir
Coperta: Alexandru Das
Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a
României JANSSON, TOVE
Cartea verii / Tove Jansson; trad, de Andreea
Caleman.
București: Youngart, 2017
ISBN 978-606-8811-24-6
I. Culeinan, Andreea (trad.)
821.113.3

'inland. All rights reserved.

jouth, 2017, pentru prezenta ediție

ytwg » este un imprint al Crupului Editorial ArtLa
scăldat

Era iulie - dis-de-dimineată, zăpușeală mare și plouase toată noaptea. Din stâncile golașe se ridicau aburi, însă mușchiul și scobiturile musteau de apă și toate culorile se adânciseră. Dincolo de verandă, vegetația încă ferită de razele dimineții era ca o adevărată pădure amazoniană, cu frunziș și flori bogate și dușmănoase, așa că trebuia să fie atentă să nu le rupă, în timp ce căuta proteza acoperindu-și gura cu mâna și temându-se la fiecare pas să nu-și piardă echilibrul.

— Ce faci? Întrebă micuța Sophia.

— Nimic! răspunse bunica. Adică, adăugă ea mâniașă, îmi caut proteza!

Copila coborî treptele verandei și întrebă sec:

— Unde ai pierdut-o?

— Aici, răspunse bunica. Eram chiar aici. A căzut undeva, în tufele de bujori.

Căutară împreună.

— Lasă-mă pe mine, zise Sophia. Abia te
ții pe picioare. Dă-te la o parte! Fetița se
afundă în desișul înflorit al grădinii, înaintând
pe brânci printre tulpinile și lujerii verzi. Era
bine acolo, ca într-un loc interzis. Zări proteza
alb-ro- zalie zăcând pe pământul moale și
negru, o întreagă gură de dinți bătrâni.

— I-am găsit! țipă copila și se ridică. Pune-ți-
i!

— Da' să nu te uiți! spuse bunica. Nu se
cade.

Sophia ascunse mâna cu dinții la spate.

— Ba vreau să văd! zise ea.

Așa că bunica nu avu încotro. Iși băgă
proteza în gură, cu un plescăit. Era ușor de
pus, nimic de zis.

— Auzi, tu când mori? întrebă copila.

Iar bunica răspunse:

— în curând. Da' nu te privește pe tine
năicum!

— De ce? întrebă nepoata.

Bătrâna nu îi răspunse, ci începu să urce
stânca și o luă spre ravenă.

— Nu-i voie acolo! strigă Sophia.

Bunica i-o întoarse tăios:

— Știu că n-avem voie, dar mergem
oricum, că tai- că-tu doarme și n-o să afle!

Ajunseră în vârful pantei și începură să
coboare pe partea cealaltă. Mușchiul era
alunecos. Soarele se urcase binișor pe cer și

de peste tot se ridicau aburi groși. Învăluită în
ceața luminoasă, insula era foarte frumoasă.
— Și-or să-ți sape groapă? Întrebă moale
copila.

— — Da, una mare, răspuse bunica.
Mare cât s-avem loc cu toții! adăugă ea
răutăcioasă. Cum adică? întrebă fata.

Merseră mai departe spre capul insulei.

— N-am mai fost niciodată atât de
departe de casă, zise Sophia. Tu?

— Nu, răspuse bunica.

Ajunseră la promontoriu, unde stânca
începea să coboare, în terase din ce în ce mai
întunecate. Fiecare treaptă spre bezna
adâncurilor era tivită cu alge de un verde-
deschis, ce se legănau înainte și înapoi în
ritmul apei.

— Vreau să fac baie, zise copila.

Se aștepta ca bunica să se
împotrivească, dar bătrâna nu spuse nimic.
Neliniștită, se dezbracă încet. Bunica lăsa totul
la voia întâmplării, nu te puteai bizui pe ea. își
băgă picioarele în apă și zise:

— E rece.

— Firește că-i rece! spuse bătrâna, cu
gândurile în altă parte. Ce te-ai așteptai?

Copila intră în apă până la brâu și se opri
încordată.

— Înoată! o îndemnă bunica. Doar știi
să înoți!

„E adâncă! își zise Sophia. A uitat că nu
intru niciodată în apă adâncă fără cineva lângă
mine!”

Așa că ieși din apă, se așeză pe pietre și

spuse:

— O să fie vreme frumoasă azi!

Soarele se ridicase și mai sus pe cer.
Întreaga insulă strălucea și văzduhul era
limpede.

— Pot să mă scufund, zise Sophia. Știi
cum e când te scufunzi?

— Bunica răspunse: Sigur că știi!
Lași totul deoparte, îți iei avânt și te scufunzi,
pur și simplu! Algele îți mângâie picioarele.
Sunt brune, iar marea-i limpede, mai deschisă
spre suprafață, cu mulți bulbuci. Aluneci prin
apă. Îți ții răsuflarea, te-ntorci, lași apa să te
împingă-n sus. Răsufli. Pe urmă faci pluta.
Plutești și atât.

— Și ții ochii deschiși tot timpul!
spuse Sophia.

— De bună seamă! Nu se scufundă
nimeni cu ochii închiși.

— Da' mă crezi că pot să mă scufund,
chiar dacă nu-ți arăt? Întrebă copila.

— Da, firește, răspunse bunica. Hai,
îmbracă-te! S-apucăm să ne-ntoarcem până se
trezește!

Simți cum o cuprinde primul val de
oboseală al zilei. „Când ajungem acasă, mă-
ntind oleacă. A, și să nu uit să-i spun că fetei
încă îi e frică de apă adâncă...”

Clar de lună

Odată, în aprilie, când era lună plină și
marea era acoperită de gheață, Sophia se

trezi. Își aminti că se întorseseră pe insulă și că acum dormea în propriul ei pat, pentru că mama murise. În sobă încă ardea focul și flăcările pălpânde aruncau umbre pe tavan, unde cizmele erau atârinate la uscat. Își puse picioarele pe podea - era foarte rece - și se uită pe fereastră.

Gheața era neagră și, în mijlocul ei, văzu ușița deschisă a sobei și focul arzând. De fapt, văzu două ușițe, una lângă cealaltă. Într-o altă fereastră, focul venea din pământ, iar în a treia văzu întreaga odaie în geamănă oglindire: cufere, scrinuri și lăzi cu capacul căscat, pline cu mușchi, zăpadă și iarbă uscată, toate deschise, cu umbre negre ca smoala pe fund. Pe stânci văzu doi copii, iar scorușul creștea chiar prin trupurile lor. În spatele copiilor, cerul era vinețiu.

Se întinse pe pat și privi focul ce dansa pe tavan, în timp ce insula se apropia de casă. Mai aproape, tot mai aproape. Dormeau pe o pajiște, aproape de țărnișă, aveau petice de zăpadă pe plapumă și, sub ele, ghețurile se

întunecară și începură să alunece. O fâșie de apă se deschise în podea și valizele lor luară calea lunii plutind, toate deschise, pline cu întuneric și mușchi. Niciuna nu se întoarse vreodată.

Sophia întinse mâna și o trase ușurel pe bunica de păr. Bătrâna se trezi de îndată.

— Auzi, șopti Sophia, am văzut două focuri în fereastră, nu unul. De ce-s două?

Bunica se gândi un pic și răspunse:

— Fiindcă avem ferestre duble.

După o vreme, Sophia întrebă:

— Ești sigură că ușa-i închisă?

— E deschisă, răspunse bunica. E întotdeauna deschisă, dormi liniștită!

Sophia se înfășură în plapumă. Lăsă
insula să alunece mai departe pe ghețuri, spre
orizont. Și, chiar înainte să adoarmă la loc,
veni tatăl ei și mai puse câteva lemne pe foc. La
marginea insulei, dincolo de stânci, se întindea
o fâșie de pădure moartă. Acolo, vântul sufla
întotdeauna nemilos și, chinuindu-se secole în
șir să crească în bătaia tuturor furtunilor,
pădurea căpătase un chip aparte. Din barcă se
vedea limpede cum copacii, tot fugind din
calea vântului, se înălțaseră care cum
putuseră - cocoșându-se, răsucindu-se și, mulți
dintre ei, târându-se. În timp, trunchiurile
crăpau, putrezeau, se sprijineau de cele vii sau
se prăbușeau peste ele și se contopeau într-o
masă diformă de încăpățănare resemnată.
Pământul era acoperit cu ace maronii,
strălucitoare, mai puțin acolo unde molizii
hotărâseră să se târască, în loc să se ridice și
verdeța lor luxuriantă se întindea frenetic,

Pădurea- fantomă

umedă și strălucitoare, ca într-un soi de
junglă.

I se spunea pădurea-fantomă. Crescuse încet, cu atâta trudă, și echilibrul dintre supraviețuire și pieire era atât de fragil, încât o schimbare, oricât de mică, era de neînchipuit. O creangă ruptă, un trunchi dat la o parte, orice putea duce la distrugerea pădurii-fantomă. Ochiurile mlăștinoase nu puteau fi secate și nimic nu putea fi plantat dincolo de hățșul gros ca un zid de apărare. Sub desiș, în locuri unde soarele nu ajungea niciodată, trăiau păsări și animale mici. Când nu era furtună, se mai auzea câte un foșnet de aripi sau zupăit grăbit de lăbuțe, dar animalele nu se arătau niciodată.

La început, familia încercase să facă pădurea-fan- tomă mai înfricoșătoare decât era. Adunaseră buturugi și tufe uscate de ienupăr de pe insulele din jur și le aduseseră cu barca până la insula lor. Urișele specimene de o frumusețe vestejită și albită de vreme fuseseră apoi târâte până în pădure. Crăpate, frante, lăsau în urmă dăre, poteci largi și goale pe nisip. Bunica văzuse că nu arăta deloc bine treaba asta, dar nu spusese nimic. Pe urmă făcuse curat în barcă și așteptase până se plictisiseră cu toții de pădu- rea-fantomă. Apoi se dusesse singură acolo. Se târâse cu grijă pe lângă mlaștină și ferigi și, când obosise, se

Pădurea- fantomă

întinsese pe pământ și se uitase la cer prin hățișul de licheni cenușii și crengi. Mai târziu, ceilalți o întrebaseră unde fusese și le răspunsese că pesemne o furase somnul pe undeva.

Dincolo de pădurea-fantomă, însă, insula fusese transformată într-un parc frumos și ordonat. Au curățat până și cea mai mică crenguță, când pământul încă mustea de ploaia primăverii și aveau grijă să meargă doar pe potecile înguste săpate în mușchi, ce duceau de la un capăt al insulei la celălalt și spre plajă. Numai țărani și musafiri de peste vară călcau pe mușchi, căci nu pricep, oricât le-ai repeta, că mușchiul e foarte delicat. Dacă ai călcat o dată, se ridică după ploaie. Dacă ai călcat și a doua oară, nu se mai ridică. A treia oară de calci, moare! La fel se întâmplă și cu eiderii - a treia oară când îi alungi din cuib, nu se mai întorc. Cândva, prin iulie, mușchiul se împodobește cu rogoz lung și unduos. Flori mici se deschideau în buchețele, toate la exact aceeași distanță de pământ și se legănau în vânt, întocmai ca pe pajiștile de pe continent, întreaga insulă se acoperea atunci cu un văl înmuiat în căldură, abia vizibil și care, după vreo săptămână, se risipea. Nimic nu ar fi putut da o impresie mai puternică de sălbăticie neatinsă.

în pădurea-fantomă, bunica sculpta animale ciudate. Le cioplea în crengi moarte și bucăți de lemn răzlețe. Le făcea labe și fețe, dar chipurile le erau întotdeauna de-abia conturate, niciodată cu trăsături clare. Păstrau în ele sufletul lemnului, iar spinările și picioarele se arcuiau după enigmatică formă a creșterii lui, rămășiță a pădurii ce putrezea. Uneori le sculpta direct în vreo buturugă sau vreun trunchi. Animalele din lemn ale bunicii se tot înmulțeau. Atârinate în copaci sau rășchirate pe crăci, sprijinindu-se de vreun trunchi sau pe jumătate îngropate în pământ, cufundate în mlaștini cu brațele întinse sau dormind ghemuite lângă vreo rădăcină. Uneori, doar un profil se ghicea în umbră, alteori vedeai două sau trei, încleștate în îmbrățișări sau încăierări. Bunica dăltuia doar în lemn vechi, care își găsise deja forma, adică vedea și alegea doar bucățile de lemn care exprimau ce avea ea în gând.

Odată, bunica găsise în nisip o coastă mare și albă. Era greu de cioplit și, oricum, mai frumoasă decât era deja nu ar fi putut-o face. O dusesse, așa cum era, în pădurea-fantomă. Mai găsise și alte oase, albe sau cenușii, toate aruncate pe țărm de valuri.

— Ce faci? întrebă Sophia.

**Pădurea-
fantomă**

— Mă joc, răspunse bunica.

Sofia se strecură pe sub desiş în
pădurea-fantomă şi văzu tot ce făcuse bunica.

— Ai vernisaj? întrebă ea.

Dar bunica îi spuse că nu avea nimic de-
a face cu sculptura, sculptura era altceva.
începură să adune împreună oase pe plajă.

Treaba asta cu căutatul şi adunatul e un
lucru aparte, pentru că nu mai ai ochi pentru
nimic altceva. Dacă ai plecat la cules de
merişor, nu vezi decât tot ce-i roşu şi, dacă ai
plecat să aduni oase, alb vezi înaintea ochilor.
Oriunde te-ai duce, numai oase vezi. Unele
subţiri ca nişte ace, foarte fine şi fragile, care
trebuie ridicate cu multă grijă. Altele - ciolane
grosolane sau coaste - îngropate în nisip
precum lemnăria unei corăbii eşuate. Oasele
pot avea o mulţime de forme, fiecare cu
construcţia ei.

*Pădurea-
fantomă*

Sophia și bunica duceau în pădurea-fantomă tot ce găseau. De obicei, mergeau acolo la asfințit. Aranjau frumos sub copaci arabescuri albe din oase, îmbinateca într-un alfabet secret și, când terminau, se așezau un pic la taifas și ascultau foșnetele păsărilor din hățiş. Odată au văzut un cocoş de munte înălţându-se în zbor, iar altă dată o bufniţă foarte mică. Stătea pe o creangă și silueta ei se contura pe pânza cerului la asfințit. Nu mai văzuseră niciodată bufnițe pe insulă.

Într-o dimineată, Sophia găsi o scăfărlie întreagă de la vreun animal mare. Singură o găsisese. Bunica zise că trebuie să fie de focă. O ascunseră într-un coş și așteptară până se înseră. Un apus în tonuri aprinse, ce scăldă totul în lumina sa roșiatică. Până și pământul era roșu. Duseră țeasta în pădurea-fantomă. Când o puseră jos, toți dinții îi sclipiră.

Sophia începu atunci să țipe:

— Ia-o de aici! Ia-o de aici!

Bunica o luă în brațe de îndată, dar își zise că era mai bine să tacă. După o vreme, Sophia adormi. Bunica stătea și se gândea cum să construiască o casuță din cutii de chibrituri pe plaja nisipoasă de lângă afinii din dosul casei. I-ar putea face un ponton... Și ferestre din foițe de staniol...

Așa că animalele din lemn dispărură în pădure. Arabescurile din oase se cufundară în pământ și se acoperiră cu mușchi verde, iar copacii se îmbrățișară și mai strâns, odată cu trecerea timpului. Uneori, la asfințit, bunica se mai ducea singură în pădurea-fantomă. Dar ziua în amiaza mare stătea pe treptele verandei și făcea bărci din scoarță de copac. **Rața de ghețuri**

Într-o dimineață, înainte de răsărit, se făcu foarte frig în camera de oaspeți. Bunica se înveli cu preșul din zdrențe, trase peste ea și câteva pelerine de ploaie agățate în cuier, dar fără prea mare folos. Își zise că o fi din cauza mlaștinii. Lucru de mirare cu mlaștina asta. O umpluseră cu pietre, nisip, buturugi uscate și deasupra stivuiseră lemnele de foc, dar ea tot ca o mlaștină se purta. Primăvara devreme respira gheață și avea propria ei ceață, în amintirea vremurilor când era plină cu apă neagră și rogoz ce înflorește nestingherit. Bunica se uită la soba cu petrol, care se stinsese, și la ceas. Era trei. Se dădu jos din pat, se îmbracă, își luă bastonul și coborî treptele de piatră. Era o liniște de mormânt în noaptea aceea și avea chef să asculte rațele de ghețuri.

Nu doar stiva de lemne, ci toată insula era învăluită în ceață și peste tot domnea aceea tăcere aparte, de început de mai, pe care

numai la mare o regăsești. Picuri de apă se scurgeau de pe crengile copacilor spărgând liniștea. Nimic nu creștea încă și în locurile umbrite mai zăboveau petice de nea, dar totul era într-o așteptare înfiorată. Auzi strigătele rațelor de ghețuri. Li se mai zice și melițe, din cauza gâgăitu- lui lor neconținut, cicălitor, întotdeauna undeva departe, întotdeauna ascuns. Rareori le vezi. Sunt la fel de secretoase precum cristeii, însă cristeiul singuratic se pitește în pajiște, pe când rațele de ghețuri trăiesc dincolo de cele mai îndepărtate insule din arhipelag, în stoluri mari ca alaiurile de nuntă, și cântă cât e noaptea de primăvară de lungă.

Bunica urca stânca și se gândea la păsări în general. I se părea că niciun alt animal nu avea simțul lor de a vesti și a completa dramatic schimbările de vreme sau anotimp, dar și schimbările prin care trec oamenii înșiși. Se gândi la păsări călătoare, la mierle într-o seară de vară, la cuc - da, și la cuc. Se gândi la păsările mari și reci care plutesc peste mări și privesc totul de sus și la cele mici de tot, care soseau în stoluri pentru scurte vizite, vara târziu, rotunjoare, prostuțe și deloc sperioase. La rândunele, care își fac cuib doar în casele în care oamenii sunt fericiți. Ciudat că impersonalele păsări deveniseră simboluri atât

de puternice. Sau poate că nu... Pentru bunica, rațele de ghețuri însemnau speranță și reinnoire. Traversă cu grijă dâmbul stâncos pe picioarele-i înțepenite și, când ajunse la căbănuța Sophiei, bătu în fereastră. Fata se trezi numaidecât și ieși afară.

— Mă duc s-ascult melițele, spuse bunica.

Sophia se îmbracă și pleacă împreună. Pe plaja de la răsărit, pietrele de la mal aveau încă o pojghiță de gheață. Nimeni nu avusese timp să adune lemnele aruncate de valuri și plaja era un talmeș-balmeș de scânduri, alge, stuf, pari și lăzi fragile din lemn, care se răsfrânseseră pe cadrul lor de metal, și, peste toate astea, zăcea un buștean masiv și greu, murdar de petrol. Dincolo de pojghița de gheață, undele legănau încetșor, înainte și înapoi, bucățele de scoartă de copac și așchiile furtunilor apuse. Soarele se pregătea să răsară și razele străpungeau deja ceața de peste ape. Rațele măcăneau încontinuu, melodios și stins.

— Se împerechează, spuse Sophia.

Soarele se ridică pe cer. Ceața scânteie preț de o clipă, apoi dispăru. În larg, pe o piatră netedă, zăcea o rată udă și moartă. Arăta ca o pungă de plastic mototolită. Sophia spuse că era o cioară bătrână, dar bunica nu o

crezu.

— Bine, da-i primăvară! se împotrivi Sophia. N-au cum să moară acum, sunt tinere și de-abia s-au măritat, n-ai zis tu așa?

— Ei, uite că ăsta a murit acum, spuse bunica.

— Cum a murit? strigă Sophia, foarte supărată.

— Din dragoste neîmplinită, o lămuri bunica. A cântat și a gâgâit toată noaptea pentru femeiușcă lui, da' a venit altul și i-a luat-o. Și-atunci și-a cufundat capul în apă și dus a fost!

— Nu-i adevărat! țipă Sophia și începu să plângă. Rațele n-au cum să se înece, spune ce s-a întâmplat!

Așa că bunica îi povesti că rățoiul, tot cântând și măcănind din rărunchi, nu se uitase pe unde zbura și, uite-așa, se lovise cu capul de piatră și murise taman când era atât de fericit.

— Așa mai merge, zise Sophia. Ce facem, îl îngropăm?

— Nu-i nevoie, răspunse bunica. Vine fluxul în curând și-l îngroapă. Păsările de apă se înmormântează la fel ca și marinarii.

Au plecat mai departe, vorbind despre înmormântarea marinariilor. Rațele măcăneau

pe două și trei voci, departe, tot mai departe.
Limba de uscat ce ducea la capul insulei fusese
în întregime preschimbată de furtunile iernii.
De obicei plină de pietre, fâșia de plajă era
acum acoperită cu nisip.

— Trebuie salvată! spuse bunica,
răscolind nisipul cu bastonul. Dacă se ridică
apele și bate vântul dinspre miazănoapte, se
trage înapoi nisipul.

Bătrâna se întinse pe un pat de stufăriș
albit și se uită la cer. Sophia se întinse și ea
lângă bunica. Era tot mai cald și, după o
vreme, auziră strigătul ciudat de rece, cumva
voalat, al păsărilor călătoare și văzură stolul
trecând în zbor pe deasupra insulei, în drum
spre nord-est.

— Și-acum, ce facem? întrebă Sophia.

Bunica o îndemnă să dea roată capului
insulei, să vadă ce-a mai aruncat marea pe
țarm.

— Da' sigur n-o să te plictisești? întrebă
Sophia.

— Foarte sigur! răspunse bunica.

Se întoarse pe o parte și își acoperi capul
cu brațul. Mâneca pulovărului, pălăria și
stufărișul alb formau un triunghi prin care
bunica vedea un petic de cer, mare și nisip - un
petic foarte mic. Lângă ea, pe nisip, un smoc

de iarbă uscată ținea în frunzele-i ca niște dinți de ferăstrău un fulg de pasăre. Cercetă pe îndelete construcția delicată - la mijloc fibra albă, întinsă și, de jur împrejur, puful cafeniu, mai ușor decât aerul, închis la culoare și strălucitor spre vârful penei, care se termina într-o curbă mică, dar frumos adusă și fermă. Puful se mișca ușor, legănat de un curent de aer, pe care bunica nu îl simțea. Își dădu seama că smocul de iarbă și fulgul se aflau exact la distanța potrivită pentru ochii ei. Se întrebă dacă fulgul se agățase de firele de iarbă acum, primăvara, poate în timpul nopții, sau dacă fusese acolo toată iarna. Privi adâncitura în nisip de la rădăcina smocului și suvița de alge ce se înfașurase în jurul tulpinii. Lângă, o bucată de scoarță de copac. Dacă se uita fix la ea, creștea, se preschimba într-un munte străvechi, cu cratere pe creste și genuni învâltorite. Frântura de scoarță era frumoasă și dramatică. Se sprijinea pe propria-i umbră, de care o unea un singur punct de contact, iar nisipul era grunjos, curat și aproape gri în lumina dimineții. Cerul era în întregime senin, la fel și marea.

Sophia se întoarsă în fugă.

— Am găsit un péridoc! strigă ea. Mare! Lung cât o barcă

— !Nu mai spune! zise bunica.

Era important să nu se ridice brusc, așa
că avu timp să vadă când fulgul se desprinse
de smocul de iarbă și pluti mai departe, purtat
de briza ușoară a dimineții. Dispăru din
câmpul ei vizual și, când bunica se ridică în
picioare, peisajul dinaintea ochilor ei revenise
la dimensiunile obișnuite.

— Am văzut un fulg, zise ea, un fulg
de rață.

Ce rață? întrebă Sophia, căci uitase deja de pasărea ce murise din dragoste. **Berenice** într-o vară, Sophia avu propriul ei musafir, prima prietenă venită în vizită. O cunoscuse de curând - o fetiță al cărei păr îl admira mult. O chema Hjórdis Evelyne, dar i se zicea Pipsan.

Sophia îi povestise bunicii că lui Pipsan îi era frică să nu o întrebe lumea care e numele ei adevărat și că, de fapt, îi era frică de orice și de asta trebuie să aibă mare grijă de ea. Așa că hotărâra ca, cel puțin la început, să nu o sperie pe Pipsan cu lucruri pe care nu le mai văzuse niciodată. Când sosi, fata era îmbrăcată cu haine nepotrivite și pantofi cu talpă din piele. Era manierată și foarte tăcută și avea un păr atât de frumos că rămâneai fără grai.

— Nu-i așa că-i frumos? șopti Sophia.
Ondulat natural!

— Foarte frumos! întări bunica.

Se uitară una la cealaltă și dădură din cap admirativ. Sophia oftă adânc și spuse:

— Trebuie s-o apăr pe Pipsan! Ce-ar fi să facem o societate secretă care s-o apere? Păcat că Pipsan nu prea sună aristocratic...

Bunica veni atunci cu ideea să-i zicem Berenice - doar în societatea secretă, firește. Berenice fusese o regină faimoasă pentru părul ei și era, de asemenea, și o constelație.

Înconjurată de acest limbaj secret și subiect al multor discuții foarte serioase,

Pipsan cutreiera insula - o copilă neobișnuit de mică și sperioasă, care nu putea fi lăsată de capul ei. Așa că Sophia era întotdeauna grăbită. Nu îndrăznea să-și lase musafira singură mai mult de câteva minute în șir.

Bunica era întinsă în pat, în camera de oaspeți din spatele casei. O auzi pe Sophia găfăind pe scări. Dădu buzna în odaie, se așază pe marginea patului și șopti:

— Berenice mă scoate din sărite! Nu vrea să-nvețe să vâslească, fiindcă-i e frică să se urce în barcă! Și apa i se pare rece! Ce ne facem cu ea!?

Avură o scurtă ședință în legătură cu situația, fără a lua vreo hotărâre, apoi Sophia o zbughi iar afară.

Camera de oaspeți fusese construită mult mai târziu decât restul casei, de aceea avea o formă aparte. O făcuseră direct pe zidul din spate al casei, așa că odaia avea un perete interior dat cu gudron, de care erau atârinate plase de pescuit, bolțuri, frânghii și alte lucruri ce puteau fi folosite și care atârnașeră întotdeauna acolo, în dosul casei. Acoperișul era foarte înclinat, o continuare a acoperișului casei, iar odaia fusese ridicată pe stâlpi, căci stânca pe care era clădită casa se termina brusc în fosta mlaștină, ce se afla între casă și stiva de lemne. Și, din cauza pinului din spatele casei, odaia nu era cu mult mai lată

decât un pat. Cu alte cuvinte, era un soi de coridor scurt, spoit cu var albastru, cu ușa și lada cu cuie la un capăt și o fereastră mult prea mare la celălalt. Puseseră o fereastră rămasă de când făcuseră casa, de asta era prea mare, iar în colțul din stânga era și un pic strâmbă, din cauza acoperișului. Patul era alb, cu ornamente pictate în albastru și auriu. Sub camera de oaspeți depozitaseră chereștea, canistre cu catran, benzină și ulei pentru tratat lemnul, lăzi goale, lopeți și drugii, precum și juvelnice vechi, care încă arătau prea bine ca să fie aruncate. Una peste alta, era o odaie plăcută, izolată de restul casei, detaliile nu-și mai au rostul. Bunica își văzu mai departe de citit, după ce plecă Sophia, și nu se mai gândi la Berenice. De la sud-vest bătea un vânt molcom de vară, ce susura somnoros pe lângă casă și peste insulă. Din casă se auzea buletinul meteo la radio. O rază de soare se întindea pe pervazul ferestrei.

Sophia izbi ușa de perete și intra.

— Plânge! zise ea. Ți e frică de furnici! I se pare că sunt peste tot! Ridică picioarele, uite-așa, și bate cu ele-n pământ, plânge și nu stă locului! Ce ne facem cu ea!?

Hotărâră să o ducă pe Berenice cu barca, unde nu erau furnici, și astfel să o momească de la frica aia mai mare spre una mai mică. Apoi bunica se întoarse din nou la

cartea ei.

Pe peretele din fața patului se afla un tablou frumos, cu un pustnic. Era o reproducere color, pe hârtie lucioasă, decupată dintr-o carte. Imaginea înfățișa un peisaj deșertic în lumina unui apus adânc, doar cerul și pământul uscat. În mijloc, pustnicul citea întins în pat, care se afla într-un soi de cort deschis. Lângă pat avea o noptieră și o lampă cu gaz. Spațiul ocupat de cort, pat și cercul de lumină aruncat de lampă și noptieră era aproape la fel de mic ca și pustnicul însuși. Puțin mai departe, în penumbră, se întrezărea silueta vagă a unui leu, care se odihnea. Sophiei i se părea periculos leul, dar bunica zicea că mai degrabă-i acolo ca să-l apere pe pustnic.'

Când vântul bate de la sud-vest, zilele se scurg ușor, una după cealaltă, fără mari schimbări sau întâmplări. Aceeași adiere blândă și ziua și noaptea. Tata lucrează la biroul lui. Năvoadele se aruncă și se strâng. Fiecare își vede de ale lui pe insulă, iar preocupările sunt atât de firești, de la sine înțelese, încât nimeni n-are nevoie să vorbească despre ele, nu le trebuie nici laude, nici înțelegere. Aceeași vară lungă, ca întotdeauna, și totul crește într-un ritm propriu. Faptul că Berenice - să-i zicem acum pe numele ei secret - venise pe insulă însemna

complicații pe care nimeni nu le prevăzuse. Nu realizaseră până atunci că traiul lor tihnit acolo era, de fapt, un bloc indivizibil. Modul lor distrat de a trăi, în ritmul domol al verii, nu avusese vreodată un spectator și nu pricepeau că Berenice era mai speriată de ei decât de mare, furnici sau vântul ce foșnea noaptea în copaci.

¹ Sfântul Ieronim, reprezentat cel mai adesea alături de un leu e care se zice că l-a salvat extrăgându-i un spin din labă. (N. red.) În a treia zi, Sophia veni în camera de oaspeți și spuse:

— Nu se mai poate! E imposibilă! Am facut-o eu să se scalde, dar la ce bun?!

— Chiar s-a băgat în apă? întrebă bunica.

— Da! I-am dat un brânci și s-a băgat!

— Aha... zise bunica. Și pe urmă?

— Sarea nu-i face bine la păr. Arată groaznic! Și mie asta-mi plăcea la ea, părul! Bunica aruncă pătura la o parte, se ridică și își luă bastonul.

— Unde-i? întrebă ea.

— La țarina cu cartofi, răspunse Sophia.

Bunica plecă singură spre țarina cu cartofi, aflată pe partea cealaltă a insulei. Era aproape de țărm, între stânci, într-un loc ferit, unde avea parte de soare toată ziua. Puneau întotdeauna cartofi de sămânță, dintr-un soi timpuriu, într-un pat de nisip, și îi acopereau cu un strat de iarbă de mare. îi udau cu apă de mare și ieșeau niște cartofi mici, curați și ovali,

rozalii și lucioși. Copila era în spatele celei mai mari stânci, pe jumătate ascunsă de crengile unui pin. Bunica se așază și ea puțin mai încolo și începu să scoată cartofi cu săpăliga. Cartofii erau încă prea mici, dar scoase vreo zece, totuși.

— Uite, așa se face! îi spuse ea lui Berenice. Îngropi un cartof mare și ies o grămadă mici. Și, dac-aștepți oleacă, se fac toți mari.

Berenice îi aruncă o căutătură grăbită, printre şu- vițele-i încălcite, apoi întoarse privirea. Nu-i păsa de cartofi, de nimeni și de nimic.

„De-ar fi fost un pic mai mare... Mult mai mare, de fapt... Laș fi zis că-nțeleg cât de greu trebuie să-i fie. Vine omul cu sufletul la gură și se trezește într-un grup de oameni inseparabili, care au trăit întotdeauna împreună, care se mișcă la unison pe o insulă pe care o stăpânesc, o cunosc, o înțeleg. Și orice amenință să le strice tabieturile îi face și mai închiși, și mai stăpâni pe sine. O insulă poate fi înfricoșătoare pentru cei ce vin din afară. Totul e finit și fiecare își are locul bine stabilit, sigur și autosuficient. între țărmurile ei, totul funcționează după ritualuri bine împământenite prin repetiție și, în același timp, totul e atât de capricios și la întâmplare, de parcă lumea se sfârșește la orizont.”

Cufundată în gânduri, bunica uitase și de cartofi și de Berenice. Se uită lung la țărmul de

dincolo de țarină, la valurile ce măturau malurile de-o parte și de cealaltă a insulei și apoi se uneau din nou și porneau spre continent - un lung șirag albastru de spinări de val ce piereau în depărtare, lăsând în urmă o dâră de apă lină. O barcă de pescari, cu mustăți de spumă mari și albe, traversa golful.

— Hmmm! spuse bunica. O barcă!

Se uită după Berenice, dar copila se ascunsese de-a binelea sub crengile pinului.

— Hmmm! repetă bunica. Vin niște oameni răi! Trebuie să ne-ascundem!

Cu chiu, cu vai, bunica se băgă sub crengile pinului și șopti:

— îi vezi? Uite-acolo! Vin încoace! Hai cu mine, ne-ascundem într-un loc mai bun!

Bunica traversă stâncă târâș, cu Berenice după ea, gonind în patru labe. Ocoliră micul smârc cu mirt și ajunseră la priporul cu răchită. Pământul era ud, dar ce să facă?

— Așa... zise bunica. Acum suntem cât de cât la adăpost.

Apoi, văzând fața copilei, adăugă repede:

— Adică suntem la adăpost! Nu ne gălesc aici în veci!

— De ce sunt răi? întrebă Berenice.

— Fiindcă ne deranjează! răspunse bunica. Noi suntem locuitori ai insulei și oricine vine din afară ar face bine să se țină departe de noi!

Barca de pescari se îndepărtă. Sophia le căuta peste tot. De vreo jumătate de oră le căuta. Când în sfârșit le găsi, ocupate să zgândăre niște mormoloci, copila era deja furioasă.

— Unde-ați fost? țipă ea. V-am căutat peste tot!

— Ne-am ascuns, o lămuri bunica.

— Ne-am ascuns, repetă Berenice. N-are voie nimeni aici!

Fetița se apropie și mai mult de bunica și o ținut pe Sophia cu privirea.

Sophia nu zise nimic. Se răsuci brusc pe călcâie și o luă la fugă.

Insula se micșorase, devenise strâmtă. Oriîncotro fugea, nu le putea pierde urma bunicii și lui Berenice. Voia să stea departe de ele, dar, în clipa în care dispăreau în depărtare, era nevoită să le caute iar, ca să le întoarcă din nou spatele.

După o vreme, bunica obosi și urcă treptele odăii de oaspeți.

— Mă duc să citesc un pic, spuse ea.

Mergi și joacă-te cu Sophia!

— Nu! zise Berenice.

— Joacă-te singură, atunci!

— Nu! spuse Berenice, din nou înfricoșată.

Bunica aduse un bloc de desen și un creion cu cărbune și le așeză pe trepte.

— Desenează ceva! o îndemnă ea.
— Nu știu să desenez, răspunse copila.
— Desenează ceva urât, spuse bunica,
de-acum foarte obosită. Desenează cel mai
urât lucru la care te poți gândi și nu te grăbi
sub nicio formă.

Apoi bunica închise ușa și puse ivărul, se
întinse în pat și își trase pătura peste cap.
Vântul de sud-vest susura lin peste țărături și
învăluia inima insulei - odaia de oaspeți și stiva
de lemne.

Sophia aduse juvelnicul în fața ferestrei,
se urcă pe el și bătu în geam de trei ori lung și
de trei ori scurt în geam. Când bunica ieși de
sub pături și crăpă un pic fereastra, Sophia o
anunță că a ieșit din societatea secretă.

— Pipsan asta! izbucni ea. Nu mă
interesează Pip- san! Ce face?

— Desenează. Desenează cel mai urât
lucru care-i trece prin cap.

— Nu știe să deseneze! șopti Sophia
vehement. Lai dat blocul meu de desen? De ce
să deseneze?

Fereastra se închise cu o bufnitură și
bunica se întinse din nou în pat. Sophia se
întoarse de trei ori, de fiecare dată cu câte o
operă îngrozitoare, pe care o lipi pe geam, cu
fața spre interiorul odăii. Primul desen înfățișă
o fetiță cu păr încâlcit care urla, în timp ce
furnici uriașe se suiau pe ea. Al doilea - aceeași

fetiță, lovită în cap de o piatră. În al treilea era zugrăvit un naufragiu, în linii mari, de unde bunica trase concluzia că mânia Sophiei se domolise. Când deschise cartea și în sfârșit găsi pagina unde rămăsese, o foaie de hârtie se strecură în odaie, pe sub pragul ușii.

Desenul lui Berenice nu era rău deloc. Fusese făcut cu un soi de furie sânguincioasă și înfățișă o făptură ce avea o gaură neagră în loc de chip. Creatura era în mișcare, cu capul între umeri. Brațele îi erau două aripi crestate, ca de liliac, care începeau lângă gât și se terminau în pământ - sprijin sau, poate, piedică pentru trupul vag, fără oase, al creaturii. Era o imagine atât de înfiorătoare și expresivă, încât bunica, cuprinsă de admirație, deschise ușa și strigă:

— E bun! E foarte bun desenul!

Nu se uită la copilă, ci doar la desen, iar tonul ei nu era nici prietenos, nici încurajator.

— Berenice nu se ridică de pe trepte și nici nu se întoarce spre bunica. Luă o pietricică, o aruncă în aer, apoi se ridică și, cu mișcări încete, studiate, porni spre plajă. Sophia stătea pe stiva de lemne și aștepta. Ce face? întrebă bunica.

— S-a dus pe plajă. Aruncă pietre în apă, zise Sophia.

— E bine, spuse bunica. Vino să-ți arăt ce-a desenat. Ce zici?

— Mda... mormăi Sophia.

Bunica prinse desenul pe perete cu două piuneze și spuse:

— Ce idee... Ei, acum s-o lăsăm în pace.

— Da' *știe* să deseneze? întrebă Sophia bosumflată.

— Nu, nu cred, răspunse bunica. Pesemne că-i una dintre aceia care fac un lucru bun o dată și gata. **Pajiștea**

Sophia o întrebasese pe bunica cum arată raiul, iar bunica îi spusese că s-ar putea să semene cu pajiștea pe lângă care treceau chiar atunci, în drum spre sat. Se opriră să privească. Era foarte cald, drumul de țară era alb și crăpat și toate buruienile din șanț aveau frunzele încărcate de praf. Intrară pe pajiște și se așezară pe iarba înaltă, dar deloc prăfuită, plină de clopoței, talpa-mâței și unișor.

— Da' în rai sunt furnici? întrebă Sophia.

— Nu, răspunse bunica.
Se întinse cu grijă pe spate, își trase pălăria peste ochi și încercă să tragă un pui de somn. Undeva, în depărtare, se auzea huruitul neobosit și pașnic al unui utilaj de la fermă. Dacă ignorai mașinăria - și nu era greu - și ascultai doar insectele, puteai auzi milioane de găze, înălțându-se și coborând în valuri, umplând văzduhul de vară cu zumzelele lor euforice. Sophia culese câteva flori și le strânse în pumn până când tulpinile deveniră fierbinți și lipicioase. Atunci le puse pe bunica și o întrebă cum de poate Dumnezeu să țină socoteala tuturor oamenilor care se roagă în același timp.

— Fiindcă-i înțelept, înțelept tare,
murmură bunica somnoroasă, de sub pălărie.

— Răspunde ca lumea! zise Sophia.
Cum de poate?

— Are secretară...

— Și cum reușește să facă la timp ce-
1 roagă lumea? Dacă n-apucă să vorbească
întâi cu secretara și e prea târziu?

Bunica se prefăcea că doarme, dar știa
că Sophia n-o crede, așa că, în cele din urmă,
răspunse că are El grijă să nu se întâmple
nimic rău din clipa în care cineva se roagă și
până când află pentru ce s-a rugat fiecare.
Atunci nepoata vru să știe ce se întâmplă dacă,
de pildă, te rogi în timp ce cazi dintr-un pin,
când ești fix în aer, adică.

— Ha, ha, râse bunica și se învioră.
Atunci te lasă agățat de-o creangă.

— Mda, înțelept, admise Sophia. Acuma
întreabă tu! Da' să fie despre rai!

— Crezi că toți îngerii au rochii, ca să nu
se știe de ce fel sunt?

— Ce prostii întrebă și tu! Parcă n-ai ști
că toți au rochii. Ascultă aici! Dacă vreunul
vrea să știe ce-i altul, atunci zboară pe sub el
și se uită dacă are pantaloni.

— Aha, se dumiri bunica. E bine de știut!
E rândul tău!

— Îngerii au voie să zboare în iad?

— Sigur. Trebuie că au o mulțime de

prieteni și vecini pe-acolo.

— Te-am prins! strigă Sophia. Ieri mi-ai zis că nu există iad!

Enervată, bunica se ridică și spuse:

— Și-așa zic și azi! Țsta-i doar un joc!

— Ba nu-i niciun joc! Când vorbim despre Dumnezeu suntem serioși!

— N-ar face El așa o prostie cum e iadul!

— Ba a făcut!

— Ba nu!

— Ba da! Iadul mare și uriaș!

Pentru că era nervoasă, bunica se ridicase prea repede. Pajiștea începu să se învântească odată cu ea și bunica aproape că-și pierdu echilibrul. Așteptă un pic să-i treacă amețea și spuse:

— Sophia, ăsta nu-i motiv de ceartă. Vezi și tu că viața-i grea, asta ne-ar mai lipsi, să fim pedepsiți și după! Moartea-i alinarea, asta-i ideea!

— Ba nu-i grea deloc! țipă Sophia. Și cu diavolul ce faci? Că doar *locuiește* în iad!

Bunica se gândi să-i spună că nici diavolul nu există, dar nu voia să fie răutăcioasă. Mașinăria agricolă făcea acum un zgomot îngrozitor. Bunica porni spre drumul de țară și călcă direct într-o balegă. Nepoata rămăsese pe loc.

— Sophia, zise bunica amenințător, am zis că-ți iau suc la prăvălie.

— Suc! repetă Sophia cu dispreț. Cui îi

pasă de suc când e vorba de Dumnezeu și diavol?

Bunica își curăță baleza de pe pantof cu bastonul și spuse:

— Copilă dragă, la vârsta mea, cu toată bunăvoința din lume, nu pot să-ncep să cred în diavol! N-ai decât să crezi ce vrei tu, dar trebuie să-nveți să fii tolerantă!

— Asta ce mai e? Întrebă fata ursuză.

— Înseamnă să respecti părerea altora!

— Și ce-nseamnă să *respecti*? țipă Sophia și bătu cu piciorul în pământ.

— Să-i lași pe alții să creadă ce vor ei! strigă bunica. Eu te las să crezi în dracu' și tu mă lași în pace!

— Ai înjurat! șopti Sophia.

— Ba nu!

— Ba da, ai zis *dracu'*!

Nu se mai uitau una la cealaltă. Pe drum veneau trei vaci, dând agale din cozi și coarne. Trecură placide pe lângă bunică și nepoată, înconjurate de un nor de muște, cu pielea de pe spate încrețindu-se și tresărind la fiecare mișcare și se îndreptară spre sat. Și duse fură, iar în urma lor rămase doar tăcerea.

Într-un târziu, bunica zise:

— Eu știu un cântec pe care tu nu-l știi.

Așteaptă o clipă, apoi începu să cânte, cât se poate de fals, căci avea corzile vocale

deformate:
Tra-la-la, tra-la-la,
Nu da cu caca de vacă!
Tra-la-la, tra-la-la

— C-arunc și eu pe dată!Ce-ai zis?!
șopti Sophia, nevenindu-i să-și creadă
urechilor.
— Ș-atunci bunica mai cântă o dată
cântecul de-a dreptul îngrozitor.
— Sophia sări peste șanț și o luă spre sat.
— Tata n-ar spune *caca* în viața lui!
zise Sophia peste umăr. Unde-ai învățat asta?
— Nu-ți spun! spuse bunica.

*Joaca de-a
Veneția*

La grajdul de la Nybondas, săriră
pârleazul, traversară curtea și, până să ajungă
la prăvălia de la umbra copacilor, Sophia
învățase cântecul și îl fredona la fel de fals ca
bunica. Intr-o sâmbătă, poștaşul aduse ceva
pentru Sophia. Era o vedere de la Veneția și
întregul ei nume era scris la destinatar, cu
„Domnișoarei” în față. Imaginea de pe partea
lucioasă a vederii era cea mai frumoasă pe
care o văzuseră vreodată - un șir de palate
rozalii și aurite, ce se ridicau dintr-un canal cu
apă întunecată, în oglinda căreia se răsfrângea
lumina lămpilor aprinse pe gondole zvelte.
Luna plină strălucea pe cerul albastru închis
și, pe micul pod, femeia frumoasă și singură își
ținea mâna streășină la ochi. Ici și colo, pe
unde era cazul, ilustrata era imprimată cu aur
adevărat. O puseră pe perete, sub barometru.

Sophia întrebă de ce erau toate casele în apă, iar bunica îi spuse totul despre Veneția care se scufundă încet-încet în mare, căci fusese acolo o dată. Amintirea călătoriei în Italia o însufleți și nu mai contenea cu povestitul. Încercă să-i vorbească și despre alte locuri, dar Sophia nu voia să audă decât de Veneția, mai ales de canalele întunecate, ce miroseau a mucegai și putreziciune și care, an de an, trăgeau orașul spreadâncuri mlăștinoase, pline de nămol moale și negru, în care zăceau îngropate talere de aur. E, totuși, o chestie de stil să arunci farfuriile pe fereastră după cină și să locuiești într-o casă ce se scufundă încet spre propria-i pieire! „Uite, mamă, spune micuța și frumoasa venețiană, bucătăria e sub apă!” „N-are nimic! răspunde mama. Ne-a rămas salonul!” Coboară cu liftul, se urcă într-o gondolă și pleacă plutind printre străzi. În oraș nu mai sunt mașini, s-au scufundat de mult în mâl, tot ce se aude sunt pașii trecătorilor răsunând pe poduri întreaga noapte. Uneori se aude muzică, alteori câte un pârâit, când vreun palat se mișcă din încheieturi și se scufundă încă un pic. Iar duhoarea de mâl domnește pretutindeni.

Sophia se duse lângă mlaștina neagră-maronie și lucioasă de sub arini. Săpă un canal prin mușchiul de turbă și tufele de mirt. Inelul

Joaca de-a

Veneția

era din aur și avea un rubin roșu. „Mamă, mi-a căzut inelul în canal.” „Copilă dragă, n-are nimic, salonul e plin de aur și pietre prețioase!”

Sophia se duse la bunica și îi spuse:

— Zi-mi *copila mea dragă* și eu o să-ți zic *mamă*.

— Bine, da’ sunt bunica ta, spuse bunica.

— Te rog, mamă, e doar un joc! zise

Sophia. Cum să ne prefacem că ești bunica mea?! Eu sunt iubita ta copilă din Veneția și am făcut un canal.

Bunica se ridică și spuse:

— Știu eu un joc mai bun. Să zicem că suntem ve-nețieni bătrâni și construim o nouă Veneție!

Începură să construiască în mlaștină.

Piața San Marco o înălțară pe piloni făcuți din multe astupușuri mici din lemn, pe care așezaseră pietre netede. Făcură mai multe canale și poduri. Furnicile negre traversau podurile înainte și înapoi, iar pe sub poduri alunecau gondole în lumina lunii. Sophia culegea bucăți de marmură albă de pe mal.

— Uite, mama, am găsit alt palat! țipă ea.

— Copilă dragă, eu sunt mamă doar pentru taică-tu! spuse bunica îngrijorată.

— Nu zău! țipă Sophia. Și de ce să

aibă doar el voie să zică *mama?*

Fata aruncă palatul în canal și plecă.

Bunica se așeză pe verandă să facă
Palatul Dogilor din lemn de balsa. Când fu
gata, îl pictă cu acvarele și auriu. Sophia veni
să se uite.

— în palatul ăsta, zise bunica,
locuiesc o mamă și un tată cu fiica lor. Uite,
aici, unde-i fereastra asta. Copila tocmai a
aruncat pe fereastră farfuriile de la cină și s-au
spart pe caldarâm, că erau din porțelan. Mă-
ntreb ce-o fi zis mama!

— Știu eu ce-a zis mama! sări Sophia. A
zis: *Copilă dragă, crezi că farfuriile mele sunt
fără număr?!?*

— Și copila ce-a zis?

— A zis: *lartă-mă, mamă! Promit ca, de-
acum înainte, s-arunc pe fereastră doar
farfuriile de aur!*

Așezară palatul în piață, iar mama, tata
și copila continuară să locuiască acolo. Bunica
meșteri și alte pedate. Multe familii se mutară
în Veneția și oamenii se strigau unii pe alții
peste canale: „Cât s-a scufundat palatul vostru
azi?”, „Ei, nu prea mult! Mama zice că doar
vreo treizeci de centimetri⁴”, „Ce gătește
maică-ta pentru cină? A mea fierbe niște
bibani.”⁴⁴ Noaptea dormeau toți buștean, unii
lângă alții, și nu se auzeau decât pașii

*Joaca de-a
Veneția*
furnicilor pe poduri.

Bunica se lăsă prinsă de joc. MEU
construi un hotel, un birt și o clopotniță cu un
mic leu în vârf. Își aminti numele străzilor, căci
trecuse multă vreme de când locuise în Veneția
și memoria ei era acum bună doar la lucruri ce
se întâmplaseră demult. Într-o zi, o salamandră
verde blocase Canal Grande, așa că traficul fu
nevoit să facă un ocol mare.

În aceeași seară începu să plouă și vântul
bătea spre sud-est. La radio spuseseră
presiune atmosferică scăzută și viteza vântului
de până la cincizeci de kilometri pe oră, dar
nimeni nu dăduse prea multă atenție. Noaptea,
însă, când bunica se trezi, ca de obicei, și auzi
răpăitul rafalelor de ploaie, își aminti de orașul
ce se scufunda și se îngrijoră. Vântul sufla
tare, iar între mlaștină și mare nu era decât o
fâșie de plajă cu verdeață. Bunica ațipi și se
trezi de câteva ori și se gândi la Veneția și la
Sophia și de fiecare dată auzi ploaia și valurile.
Când începu să se lumineze de ziuă, se ridică
din pat, își puse un impermeabil peste cămașa
de noapte, o pălărie de ploaie pe cap și ieși.

Joaca de-a

Veneția

Nu mai ploua așa de tare, dar pământul
întunecat mustea de apă. „Or să crească
frumos toate...”⁴⁴, își zise bunica distrată. Apucă
strâns bastonul și porni împleticindu-se, cu
vântul în față. Răsăritul cenușiu era frumos, cu
nori de ploaie lungi, paraleli mărșăluind pe
cer, iar marea era de un verde întunecat, cu
pete albe de spumă. Văzu de îndată că fâșia de
plajă era inundată. Apoi o văzu pe Sophia
coborând în fugă stânca.

— S-a scufundat! țipă copila. S-a dus!

Ușa căbănuței era deschisă și se
bălângănea izbită de vânt.

— Du-te înapoi în pat! spuse bunica.

Dă-ți jos cămașa, că-i flească, închide ușa și
culcă-te! Găsesc eu palatul. Țiți promit!

Sophia plângea cu gura deschisă. N-o
asculta. Până la urmă, bunica se duse cu ea în
casă, să fie sigură că se culcă.

— O să găsesc palatul, repetă ea.

Lasă smiorcăiala și culcă-te!

Închise ușa în urma ei și plecă din nou
spre plajă. Când ajunse, văzu că mlaștina era
acum un golf. Valurile urcau până la tufele de
iarbă-neagră, apoi se retrăgeau din nou în
mare, iar arinii erau pe jumătate în apă.

Veneția se scufundase.

Bunica se uită îndelung o vreme, apoi se
întoarse și plecă spre casă. Aprinse lampa, își

*A calm
ie*

luă uneltele și o bucată potrivită de lemn de
balsa și își puse ochelarii.

Palatul Dogilor fu gata la ora șapte, chiar
când Sophia bătu la ușă.

— Stai așa, că-i ivărul pus!

— Ai găsit-o? strigă Sophia. Mai era acolo?

— Da, da, răspunse bunica. Toți erau.

Construcția arăta mult prea nouă, nu ca
una trecută printr-o furtună. Iute, bunica luă
paharul cu apă și îl vărsă peste Palatul Dogilor.
Apoi răsturnă scrumiera în palmă și frecă bine
cupolele și fațada, în timp ce Sophia trăgea de
clanță și striga că vrea înăuntru, în cele din
urmă, bunica deschise ușa și zise:

— Am avut noroc!

Sophia studie palatul cu mare atenție.
Apoi îl așează pe noptieră și rămase tăcută.

— Ce-i, nu-i bine? întrebă bunica îngrijorată.

— Șșș! șopti Sophia. Vreau să văd dacă mai
e!

Ascultară îndelung. Apoi Sophia spuse:

— Stai liniștită! Maică-sa zice c-a fost
furtună mare și că acum face curățenie și-i
tare obosită!

Fără îndoială! zise bunica. Rar se întâmplă ca marea să fie atât de calmă, încât o bărcuță cu motor să se aventureze până la Gorganul, ultima insulă din Golful Finlandei. Călătoria durează ore întregi și trebuie să ai cu tine merinde pentru o zi întreagă. Gorganul e alungită și, de la distanță, ai impresia că sunt două insule - două spinări netede, una cu o baliză, cealaltă cu un mic far. Nu-i niciun gorgan pe insulă. Când te apropii, îți dai seama că spinările de piatră sunt netede ca niște foci. Între ele, o limbă de pământ plină cu bolovani perfect rotunzi.

*A calm
ie*

Marea era lucioasă ca uleiul și atât de palidă, că nici nu mai părea albastră. Bunica ședea în mijlocul bărcii, sub o umbrelă de soare violetă. Ura violetul, dar nu găsisese altceva. Și, de fapt, era o culoare frumoasă, limpede și deschisă, precum marea. Din cauza parasolului, arătau ca niște vizitatori de vară, ceea ce nu erau, de bună seamă. Când ajunseră la Gorganul, traseră la mal unde se nimeri, căci, pe mare așa de lină, nu conta dacă ancorau sub vânt au ba. Își că- rară lucrurile sus pe stânci și puseră untul la umbră. Roca era fierbinte sub tălpi. Tata înfipse mânerul umbrelei într-o crăpătură - bunica avea să șadă în tihnă, la umbră, pe o saltea gonflabilă. Se uită după ei cum se îndepărtează, fiecare în altă direcție. Insula era mare și, peste puțin timp, se mai zăreau doar ca două puncte ce se mișcau pe plajă. Atunci bunica ieși de sub parasol, își luă bastonul și porni și ea, într-o a treia direcție, având grijă să aranjeze un morman de pulovăre și halate de baie pe saltea, ca să pară că doarme cineva acolo.

Bunica găsi un loc interesant pe plajă, unde o mică ravenă își săpase drum în stâncile frumoase. Deși era miezul zilei, ravena era în umbră și cobora spre mare, apoi continua în larg ca o dără de întunerice. Se așeză și începu să coboare cu grijă, puțin câte puțin și, buf,

gata, ajunse pe fundul ravenei, singură și nestingherită. Își aprinse o țigară și privi marea aproape neclintită. Încet-încet, barca apăru de după capul insulei - tata dădea o tură în jurul recifului, să pună năvoadele.

— Ha, aici erai! zise Sophia. M-am scăldat!

— E rece apa? întrebă bunica.

De jos, de pe fundul ravenei, copila era o umbră îngustă în strălucirea soarelui, ca un bețișor.

— Al naibii de rece! spuse Sophia și sări în ravenă.

Era plin de pietre peste tot, unele mari cât un cap, altele mici cât bilele de șah chinezesc. Găsiră un loc unde peretele stâncii era încrustat cu acele foarte mici granate finlandeze pe care le poți găsi uneori. Încercară să le scoată cu briceagul. Nu mergea. Nu reușeau niciodată. Mâncară pesmeți crocanți și se uită după barcă. Năvoadele fuseseră puse și acum barca se întorcea. Dispăru după promontoriu.

— Știi, uneori mi se pare al naibii de plicticos când totu-i bine, spuse Sophia.

— Zău? se miră bunica și mai aprinse o țigară.

Era doar a doua pe ziua aceea. Încearca întotdeauna să fumeze pe furis când își aducea

*Acalm
ie*

aminte.

— Nu *se-ntâmplă* niciodată nimic! Îi explică nepoata. Am vrut să mă urc pe baliză, da' nu m-a lăsat tata.

— Păcat..., zise bunica.

— Nu, nu-i *păcat*, spuse Sophia. E al naibii de păcat!

— De unde l-ai scos pe *al naibii* ăsta? Îl spui încontinuu!

— Nu știu, da' sună bine.

— Violet e o culoare ca naiba! zise bunica. Odată am găsit ceva de-a dreptul dat naibii. O carcasă de porc. Am fiert picioarele vreo săptămână. Duhnea îngrozitor. Taică-tu voia scheletul pentru școală. Pentru zoologie, știi?

— Nu, spuse Sophia suspicioasă. Ce vrei să spui? Care școală?

— Când era taică-tu mic.

— Cum adică mic? Ce porc? Sau cum ai spus că-i zice?

— Ei, lasă, spuse bunica. Mai demult, când era taică-tu de vârsta ta.

— Da' tata-i mare! zise copila și se apucă să-și scuture nisipul dintre degetele de la picioare.

Se cufundară fiecare în tăcerea ei. După o vreme, bunica spuse:

— Taică-tu crede că dorm sub umbrela aia.

— Și tu fumezi aici pe furiș, zise Sophia.

Aleaseră câteva pietre, care nu erau complet rotunde și le aruncară în mare, ca să se rotunjească de-a bine- lea. Soarele își văzu de drum, barca se ivi din nou din spatele promontoriului, năvoadele fură ridicate și aruncate din nou imediat.

— Al naibii de greu cu peștele azi, spuse bunica.

— Auzi, zise Sophia, nu mai am timp să stau cu tine, că nu m-am scăldat decât de două ori azi. Nu te superi, nu?

— Vreau și eu la scăldat! spuse bunica.

Sophia se gândi puțin și zise:

— Bine, da' te bagi unde-ți zic eu!

Se ajutară una pe cealaltă să iasă din ravenă și dădură ocol stâncii, ca să nu fie văzute. Chiar în spatele balizei, era un soi de baltă mare, adâncă.

— E bine aici? întrebă Sophia.

— E bine, răspunse bunica.

Își ridică poalele rochiei și își băgă picioarele în apă. Era caldă și plăcută. Un noroi ușor, maroniu și o grămadă de mormoloci se ridicară la suprafață, apoi se liniștiră. Își rășchiră degetele și își băgă picioarele și mai adânc. Acolo unde balta se îngusta, creștea un pâlc de drețe, iar din crăpăturile în stânci se iveau șoaldina. Ceva mai încolo, tata făcuse focul și

A calm

ie

fumul se ridica drept.

— Nu cred... Nu cred să fi fost vreun an, din toți în care am cutreierat insulele astea, în care marea să fie așa de liniștită. Mereu bătea vântul. Nici nu ieșea cu barca-n larg, dacă nu era furtună. Aveam velă pătrată. El cârmea, eu - cu ochii pe marcaje. Abia apucam să zic „Marcaj nord!”, că trebuia să strig „Marcaj vest!”. Așa de repede mergeam! Și odată s-a desprins cârma și...

— Și-ai reparat-o cu o agrafa, spuse Sophia. Bunica își bălăci mai departe picioarele în apă și nu zise nimic.

— Sau era un ac de siguranță? continuă Sophia. Uneori nu-mi aduc aminte. Da' cine-i eZ?

— Bunicul tău, cine să fie? spuse bunica. Soțul meu.

— Tu ești măritată?! strigă Sophia uluită.

— Găgăuță... murmură bunica, apoi adăugă cu voce tare: Să-l întrebi pe taică-tu cum e cu generațiile. Să-ți deseneze pe hârtie. Dacă ai chef...

— Nu prea cred. Sunt puțin cam ocupată acum, răspunse Sophia politicoasă.

Baliza de marcaj era foarte înaltă, vopsită în alb și cu un triunghi roșu la mijloc. Spațiul dintre scânduri era atât de mare, încât Sophia abia ajungea cu picioarele și, după

fiecare treaptă, genunchii îi tremurau - nu mult, ci cât să fie nevoită să aștepte până îi trece, ca să poată urca mai departe. încă o treaptă. Când o văzu bunica, fata ajunsese aproape până în vârf. Bunica își dădu seama de îndată că nu avea voie să țipe. Trebuia să aștepte până cobora. Nu era periculos, copiii sunt ca maimuțele la cățărat și, de obicei, nu cad dacă nu-i sperii.

Sophia urca încet, cu pauze lungi între fiecare treaptă, și bunica pricepu că îi era frică. Se ridică prea repede și bastonul se rostogoli în baltă. Stânca deveni pe dată un teren nesigur și dușmănos ce se încovoia și arcuia înaintea ei. Sophia mai urcă un pas.

— Te descurci bine! strigă bunica. Hai că mai ai un pic și ești în vârf!

Sophia urcă mai departe. Când atinse cu mâinile ultima scândură, rămase nemișcată.

— Acum coboară! o îndemnă bunica.

Copila însă nu se mișcă. Era înăbușitor de cald, iar baliza tremura și se unduia înaintea ochilor bunicii.

— Sophia! zise bunica. Mi-a căzut bastonul în baltă și de-abia mă țin pe picioare!

Așteptă un pic, apoi strigă din nou:

— E al naibii de rău, n-auzi?! E al naibii de rău cu echilibrul azi și-mi trebuie bastonul!

A calm

ie

Sophia începu să coboare, încet, dar
sigur, treaptă cu treaptă.

„Copilă împielită! își zise bunica.

Afurisiții ăștia de copii! Asta se-ntâmplă când
ăia care, cică, au vârsta potrivită, le interzic tot
ce-i distractiv! ”

Sophia coborâse. Intră în baltă, scoase
bastonul și i-l întinse bunicii, fără să se uite la
ea

— .Ești bună la cățărat! spuse bunica severă. Și curajoasă, deși am văzut că ți-era teamă. Să-i spun de isprava asta sau rămâne între noi?

Sophia ridică un umăr și o privi pe bunica în ochi.

— Mai bine să știi doar tu, zise ea. Da' poți să-i povestești când oi fi pe patul de moarte, să nu zic că m-am suit degeaba.

— O idee al naibii de bună! spuse bunica.

Apoi traversă stâncă și se așeză lângă salteaua de cauciuc, în soarele neumbrit de parasolul violet. **Schimb de pisici**

Când venise, era mititel, nu putea să mănânce decât lapte cu biberonul. Din fericire, găsiseră tetina veche a Sophiei undeva prin pod. La început, se cuibărea în manșonul pentru cafetieră, la căldură, dar, când se putuse ridica pe lăbuțe, îl lăsaseră să doarmă în căbănuța Sophiei, în pat. Avea perna lui, lângă a fetei.

Era pisica unui pescar și creștea repede. Și, într-o bună zi, plecă din căbănuță și se mută în casa mare, unde își găsi culcuș sub pat, în lada pentru veselă murdară - avea, încă de pe-atunci, ideile lui. Sophia îl duse înapoi în căbănuță și nu mai știa cum să-i intre în grații, dar, cu cât îl iubea mai mult, cu atât motanul fugea mai repede înapoi în lada cu farfurii. Când lada se umplea, începea să miaune jalnic și atunci cineva trebuia să spele vasele. îl chema Ma Petite și i se zicea Mappe.

— Ciudată mai e și dragostea asta! zise Sophia. Cu cât iubești pe cineva mai mult, cu atât te iubește mai puțin!

— Așa-i! Întări bunica. Și-atunci, ce facem?

— Iubim mai departe! răspunse Sophia amenințător. Iubim tot mai rău și mai rău!

Bunica suspină și nu zise nimic.

Mappe fu dus în toate locurile unde i-ar putea plăcea unei pisici, dar în zadar. Se uita scurt înjur, apoi își vedea de ale lui. Mappe era sufocat în îmbrățișări, pe care le suporta politicos, pe urmă se întorcea în lada cu vase de spălat. Lui Mappe i se încredințau secrete mari, dar își întorcea mereu plictisit privirea aurie. Nimic nu părea să îl intereseze pe lume, în afară de a mânca și a dormi.

— Știi ceva, zise Sophia, uneori mi se pare că-1 urăsc pe Mappe. Nu mai suport să-l iubesc! Mă gândesc la el tot timpul!

Sophia săcăi motanul săptămâni în șir. îi vorbea blând și îl mângâia tandru. Nu-și pierdu răbdarea decât de vreo două ori, când urlă la el și îl trase de coadă. Atunci Mappe scuipe și o zbughi sub casă și pe urmă pofta de mâncare îi crescuse și dormi încă și mai mult, înfășurat în pufoșenia-i de neatins, acoperindu-și grațios nasul cu o lăbuță.

Sophia încetă să se mai joace și începu să aibă coșmaruri. Nu se mai gândea la nimic altceva decât la pisica încăpățânată, care nu voia să se lase îmblânzită. Între timp, Mappe crescuse și devenise un motan slăbănog și sălbatic. Și, într-o noapte de iunie, nu se mai întoarse la lada cu farfurii. Veni acasă dimineată, intră și începu să se întindă - mai întâi labele din față, ridicând fundul, apoi labele din spate. închise ochii și începu să-și

ascută ghearele pe balansoar. Apoi sări în pat și se culcă, radiind tot de o superioritate calmă.

„A început să vâneze*¹, își zise bunica.

Avea dreptate. A doua zi, pisica lăsă pe prag o pasăre galben-cenușie. Avea gâtul frânt cu dibăcie, dintr-o singură mușcătură zdravănă, și câteva picături roșii de sânge se odihneau pe veșmântul din pene lucioase. Sophia se albi la față și rămase cu ochii ațintiți asupra păsării moarte. Trecu pe lângă Mappe, ucigașul, cu pași laterali, țepeni, se întoarse și ieși în fugă.

După o vreme, bunica băgă de seamă că, în mod curios, animalele sălbatice - felinele, de pildă - nu văd diferența dintre un șobolan și o pasăre.

— Atunci sunt proaste! zise Sophia scurt. Șobolanii sunt foarte urâți, păsările sunt drăguțe. Nu mai vorbesc cu Mappe trei zile! Zis și făcut!

În fiecare seară, pisica pleca în pădure la vânat, în fiecare dimineață, se întorcea cu prada ucisă și o aducea în casă, să fie admirată. În fiecare dimineață, pasărea moartă era aruncată în mare. Puțin mai târziu, Sophia apărea la fereastră și striga:

— Pot să intru? Ați aruncat mortăciunea?

Sophia îl pedepsea pe Mappe, dar propria-i asprime nu făcea decât să-i

întețească chinurile dragostei.

— Ați șters sângele? țipa ea uneori.

Sau:

— Azi câte-a omorât? întreba alteori.

Iar micul dejun nu mai era ce fusese odată.

Mare le fu ușurarea când Mappe în sfârșit învăță să-și ascundă crimele. Una e să vezi băltoaca de sânge și alta e doar să știi de ea. Pesemne că Mappe se săturase de atâtea țipete și certuri sau poate credea că familia îi mânca păsările. Într-o dimineață, când bunica își fuma prima țigară pe verandă, scăpă portțigaretul, care se rostogoli într-o crăpătură din podea. Ridică scândura cu pricina și, atunci, văzu ce făcuse Mappe - o grămadă de schelete de păsări mici, bine curățate de came. Știa, bineînțeles, că motanul vâna în continuare, că doar n-avea cum să se fi lăsat dintr-o dată. Când Mappe veni să se frece de picioarele ei, se feri și șopti:

— Drac împelițat!

Bolul cu mâncare al lui Mappe de pe trepte era mereu neatins și plin de muște.

— Știi ceva? zise Sophia. Mai bine nu se năștea Mappe! Sau mai bine nu mă nășteam eu! Mult mai bine!

— Tot nu vorbești cu el?

— Nici gând! Nu știu ce să mă mai fac! Și, dacă-1 iert, la ce bun, de-aia nu mai poate

el!

Bunica nu mai știa ce să zică.

Mappe se sălbăticiise de tot și venea rar acasă. Avea aceeași culoare ca insula, un galben-cenușiu deschis, cu dungi ca de granit și pete ca oglindirile soarelui pe fundul de nisip al mării. Când se strecura prin iarba pașistii, mișcările lui erau ca adierea de vânt. Stătea la pândă ore în șir în desis, o siluetă încremenită în nemișcare, două urechi ciulite ce se conturau în lumina apusului, apoi dispăreau brusc... Un ciripit scurt, ca un țipăt. Se strecura pe sub molizii pitici, cu crengi până-n pământ, ud learcă și slab ca un țâr, iar dimineața se spăla tacticos când răsărea soarele. Era un motan fericit, dar nu-și împărțea bucuriile cu nimeni. În zilele călduroase se întindea la soare pe stâncile netede și uneori mânca iarbă și vomita păr, așa cum fac pisicile. Greu de zis ce făcea în toate celelalte zile.

Într-o sâmbătă, familia Övergårds veni la cafea. Sophia se duse să se uite la barca lor. Era mare și plină de plase, canistre, coșuri și, într-unul dintre coșuri, mieuna o pisică. Sophia ridică un pic capacul și pisica îi linse mâna. Era mare și albă, cu o față lată. Torcea frumos și nu se opri când Sophia o luă din barcă și o cără pe uscat.

— Ahaaa, ai găsit mîța! spuse Anna

Övergårds. E blajină, da' nu prinde șoareci defel și ne gândeam s-o dăm.

Sophia se așază pe marginea patului, cu pisica grea în brațe. Torcea fără încetare. Era moale, caldă și supusă.

Tocmeala fu ușoară și bătură palma pe-o sticlă de rom. Mappe fu prins și nu pricepu despre ce era vorba decât când barca familiei Övergårds era deja în larg, în drum spre sat.

Pe noul motan îl chema Svante. îi plăcea peștele și îi plăcea să fie dezmiardat. Se instalează în căbănuța Sophiei și dormea în brațele ei în fiecare noapte, iar dimineața venea în casă la micul dejun, apoi se culca în patul de lângă sobă. Dacă era soare, ieșea și se întindea pe stâncile calde.

— Nu acolo! strigă Sophia. Ți-l dau locul lui Mappe!

Fata luă motanul și îl mută puțin mai încolo. Svante o linse pe nas și se întinse ascultător acolo unde îi poruncise.

Vara era tot mai frumoasă - un lung șir de zile senine. Svante dormea noapte de noapte lipit de obrazul Sophiei.

— Ciudată mai sunt și eu! zise Sophia. Mi se pare plicticos cu atâta vreme bună.

— Nu mai spune! zise bunica. Ești ca bunică-tu. Și lui îi plăceau furtunile.

Dar, înainte să apuce să mai povestească despre bunicul, Sophia plecase deja.

Incet-incet, începură vânturile, mai întâi
noaptea, ușurel, apoi într-o dimineață se
treziră cu o frumusețe de vânt de sud-vest ce
arunca spuma mării peste stânci.

— Trezește-te! șopti Sophia. Scoală-te,
iubitule, e furtună!

Svante începu să toarcă și își întinse
lăbuțele calde în toate direcțiile. Cearșaful era
plin de păr de pisică.

— Sus! E furtună! țipă Sophia.

— Cotoiul se întoarse leneș pe burta
lui mare. Atunci fata odată se înfurie, dădu ușa
de perete și aruncă pisica afară. Văzându-l
cum i se pleoștesc urechile, țipă iar la el: Zât!
La vânătoare! Fă ceva, poartă-te ca o pisică!
Apoi începu să plângă, se duse în fugă la
odaia de oaspeți și începu să bată cu pumnii în
ușă.

— Acum ce mai e? întrebă bunica.
— Îi vreau pe Mappe înapoi! țipă
Sophia.
— Bine, da' știi că-i..., zise bunica.
— E un nesuferit! zise Sophia
serioasă. Da' eu pe Mappe îl iubesc!

Și, uite-așa, făcură iar schimb de pisici. **Grota**

Pe insula cea mai mare din arhipelag, în capul golfului, iarba creștea direct în nisip, scurtă și foarte verde. Rădăcinile puternice se răsuceau și se înnodau între ele în ghemuri încâlcite, ce făceau față oricărui vântori. Valurile învolburate se rostogoleau nestingherite spre țărmurile nisipoase unde, întâlnind iarba cu rădăcinile ei neînduplecate, se retrăgeau neputincioase. Săpau în nisip și îl luau cu ele înapoi în mare, asta puteau face, însă coasta înverzită nu pățea nimic. Noi viroage și movile se ridicau, altele se scufundau. Puteai merge mult spre larg și încă simți iarbă sub picioare. La mal, firele răsăreau direct dintre alge, iar mai sus, pe coastă, iarba se împletea cu spirea, urzici, mazăriche și alte asemenea plante iubitoare de sare, formând o adevărată junglă, foarte deasă și înaltă, ce își trăgea seva din alge moarte și pește putrezit. Hățișul se înălța cât de mult putea și, acolo unde se oprea, se întâlnea cu sălcii, scoruși și arini, ce își întindeau crengile în jos din răspuțeri. Și te puteai plimba printre copaci cu brațele întinse - ca și cum ai înota.

Mălinii, dar mai ales scorușii, miros a pipi de pisică atunci când înfloresc.

Sophia făcuse o potecă prin junglă, cu o foarfecă mare. Croise drumeagul cu răbdare,

când avusese chef, și nu știa nimeni de el. Cărarea dădea mai întâi roată tufei de trandafiri, mare și faimoasă. Rosa Rugosa se numea. Când înflorea, oamenii din sat veneau să o admire. Făcea niște trandafiri uriași și simpli, ce țineau piept furtunilor și își scuturau petalele doar când poșteau. Rădăcinile erau ieșite din pământ, spălate de valuri, iar crengile pline de alge. O dată la șapte ani, Rosa Rugosa murea, din cauza apei sărate și a vitregiilor vremii, însă copiii ei răsăreau din nisip, de jur împrejur, și-apoi totul era ca înainte, doar că tufa se muta un pic mai încolo sau mai încoace. Cărarea continua, pe urmă, printr-o fâșie de urzici dușmănoase, apoi prin spirea, tufele de pomușoară, prin drețele de sub arini și până la mălinul cel mare de la marginea pădurii. În ziua potrivită, cu vântul potrivit, dacă te întinzi sub mălin, toate florile se scutură deodată. Atâta că trebuie să fii atent la păduchii de frunze.

După mălin urmează molizi, mușchi și coasta urcă, apoi grota îți iese deodată în cale, de fiecare dată surprinzătoare. Bruscă. E îngustă și miroase a mușcegai, pereții sunt negri și umezi și, în fundul peșterii, e un altar acoperit cu mușchi verde, des și moale ca plușul.

— Tu nu știi ce știi eu! spuse Sophia.
Bunica puse deoparte romanul polițist și

așteptă.

— Zi, știi ce știu? Întrebă Sophia cu asprime.

— Nu, răspunse bunica.

Luară luntrea și vâsliră spre insula mare. Legară barca de un bolovan. Apoi se târâră pe brânci pe lângă tufa de trandafiri. Era o zi bună pentru cărarea tainică - bunica zicea că-i amețită de cap și că-i med bine să meargă de-a bușilea decât în picioare.

— Sunt urzici, spuse ea.

— Ți-am zis doar! Hai, mai repede, mai e puțin! o zori copila.

Când ajunseră la spirea, drepte și mălin, Sophia se întoarse și îi zise bunicii:

— Acum poți să te odihnești și să tragi o țigară.

Dar bunica uitase chibriturile acasă. Se întinseră sub mălin și cugetară o vreme.

Sophia întrebă ce se pune pe altar.

— Ceva frumos și neobișnuit, răspunse bunica.

— Adică?

— Ei, tot felul de lucruri...

— Păi, zi, ce?

— Nu-mi dă prin cap acum, răspunse bunica. Nu se simțea bine.

— Poate... o grămadă de aur? sugeră

Sophia. Deși nu-i așa de neobișnuit...

Se târâră mai departe printre copaci și, când ajunseră la grotă, bunica vomită în mușchi.

— Se mai întâmplă, spuse copila. Ți-ai luat pastilele azi?
Bunica se întinse cât era de lungă și nu spuse nimic.
După o vreme, Sophia șopti:
— Azi am timp de tine, să știi...
Era bine și răcoare sub molizi și n-aveau nicio grabă, așa că ațipiră. Când se treziră, se târără mai departe până la grotă, dar bunica era prea grasă ca să poată intra.
— Îmi zici tu cum e, spuse ea.
— E verde peste tot, zise Sophia. Și miroase a putregai, da-i foarte frumos! Și-acolo, în fund, e un loc sfânt, că acolo trăiește Dumnezeu, într-o cutiuță, cred.
— I-auzi! se miră bunica și băgă capul pe gura grotei, să se uite. Și alea ce sunt?
— Ciuperci rele, răspunse Sophia.
Dar bunica zise că erau cât se poate de bune și, sco-țându-și pălăria, o trimise pe nepoată să le culeagă. Pălăria se umplu.
— într-o cutiuță ziceai? întrebă ea și scoase sfânta cutie de Lupatro, medicamentul ei, căci era goală.
Sophia se strecură în grotă și așeză cutiuța pe altar.
Urmără cărarea înapoi la Rosa Rugosa și dezgro- pară un puiet, ca să îl planteze lângă scara ce ducea la camera de oaspeți. Ca

niciodată, rădăcinile ieșiră ușor, cu mult pământ pe ele. Așezară puietul cu grijă într-o ladă de gin Gordon's, pe care o găsiră în alge. Puțin mai încolo, găsiră și o căciulă rusească veche, așa că puseră ciupercile în ea și bunica își putu lua înapoi pălăria de soare.

— Ia uite cum ne ies toate! spuse

Sophia. Ne mai trebuie ceva? Zi, orice-ți trece prin cap!

Bunica spuse că-i era sete.

— Bine, zise Sophia. Așteaptă-mă aici.

Copila merse de-a lungul malului până găsi o sticlă care zăcea pe fundul apei. Nu avea etichetă. Scoaseră capsula și sticla fâsâi - nu era apă de Vichy, ci citronadă, ceea ce bunicii îi plăcea mult mai mult.

— Ai văzut?! strigă Sophia. Se rezolvă! Mă duc să-ți găsesc și o stropitoare nouă!

*Șosea
ua*

Dar bunica spuse că-i place mai mult cea veche. Și, în plus, simțea că nu era bine să-ți încerci prea mult norocul. Porniră spre insula lor, cu pupa înainte - e mai plăcut și mai liniștit să navighezi așa și nici nu ți se face rău de la stomac. Era trecut de patru când ajunseră acasă și ciupercile fură de ajuns pentru toată familia. Era un buldozer, o mașinărie uriașă, infernală, de un galben turbat, care, tunând și mugind, își croia drum prin pădure, clămpănind din falei. Iar oamenii din sat, călare pe mașinărie sau forfotind în jurul ei ca niște furnici isterice, încercau să o strunească în direcția bună.

— Ce naiba?! țipă Sophia, fără să-și audă țipătul.

Se refugie în spatele unei pietre, cu sticla pentru lapte în mână și se uită cum mașinăria dezgroapă bolovani uriași, ce zăcuseră mii de ani sub mușchi, iar acum erau

pur și simplu scoși și azvârliți la o parte.
Pârâituri și trosnituri strașnice răsunară când
pini fură smulși din rădăcini.
— Sfinte Isuse Cristoase, s-a zis cu
pădurea!

*Șosea
ua*

Sophia tropăia pe mușchi și se cutremura din cap până-n picioare, deopotrivă îngrozită și încântată. Se duse și mălinul! Tăcut, se prăbuși ca un suspin, împrăștiind în jur pământ negru și lucios. Buldozerul își luă avânt și hurui mai departe. Bărbații țipau nervoși unul la celălalt. Nu era de mirare, căcibuldozerul era închiriat și costa peste o sută de mărci pe oră, inclusiv drumul de la oraș și înapoi. Mașinăria o luă spre mare. Se îndrepta spre primul golf, fără doar și poate. De cărare nici că se sinchisi, ci o zdrobi sub șenilele-i ca o hoardă de lemingi infometați, căci avea de făcut o șosea spre mare.

„Nu-i prea bine să fii furnică acum!”, se gândi Sophia. „O mașinărie ca asta poate face orice!”

Se duse să ia laptele și scrisorile din cutia poștală, dar, la întoarcere, nu mai veni pe cărarea de altădată, ci pe ditamai drumul lat, ce dintr-o dată amuțise. De o parte și de cealaltă a șoselei domnea haosul - ca și cum niște mâini uriașe s-ar fi lăsat cu toată puterea asupra pădurii, îndoind-o și bătătorind-o ca pe-o iarbă moale, ce nu avea să se mai ridice niciodată. Din trunchiurile albe, despicate, ale copacilor curgea rășină. Ceva mai încolo - o masă verde și inertă. Nicio creangă, nicio

frunză nu se mișca în vânt.

Era ca și cum ai merge între pereți de cremene. Pietrele se uscau, iar pământul rămas printre ele se făcuse cenușiu. Pete mari de țărână cenușie erau și pe noul drum. Rădăcini retezate se șteau peste tot. Unele erau pline de bulgări de pământ, ce se zvântau în soare, tremurând pe invizibile fire, ca o broderie fină. Era un peisaj schimbat, lipsit de viață, ca tăcerea de după o explozie sau după un țipăt. Sophia cuprinse totul cu privirea și merse mai departe pe noul drum, ce părea mult mai lung decât cel vechi. Pădurea era tăcută. Când ajunse jos, la golf, văzu bulldozorul conturat pe fundalul mării, butucănos și diform. Ajunsesse până la fâșia cu iarbă de pe plajă și acolo se împotmolise și se răsturnase într-o groapă, aruncând în jur o grămadă de nisip. Malul înverzit cedase fără împotrivire, viclean - de neînțeles cum de se putuse așa ceva - iar monstrul mănăcător de păduri zăcea acum tăcut, într-o poziție nefirească, imagine grăitoare a forței înfrânte. Lângă mașinărie, Emil Ehrström fuma o țigară.

— Unde-s ceilalți? întrebă Sophia.

— S-au întors să ia ce mai trebuie,

răspunse Emil.

— Ce? vru să știe Sophia.

*Șosea
ua*

— Parcă dacă-ți spun, știi ce-s alea!
spuse Emil.

**De
Sânziene**

Sophia traversă pajiștea, covorul de iarbă ce ținea piept oricăror furtuni - doar se pleca puțin, apoi se ridica din nou și își împletea strâns rădăcinile mici și tari. Bunica o aștepta lângă barcă. „Ce mai mașinărie! se gândi Sophia. Ce-o să se mai mire bunica! E ca atunci când Dumnezeu a pedepsit Gomora! O să fie groaznic de distractiv să mergem cu mașina în loc s-o luăm pe jos.” Familia avea un prieten care nu se apropia niciodată prea mult - Eriksson. Uneori trecea pe lângă insulă cu barca, alteori se gândea să vină în vizită, dar nu reușea să ajungă. Erau chiar și veri când Eriksson nici nu se apropia, nici nu se gândea la insulă.

Eriksson era mic de statură și puternic și avea aceeași culoare ca și peisajul, iar ochii îi erau albaștri. Când vorbeau despre el, oamenii ridicau de obicei privirea și se uitau spre mare. Avea adesea ghinion - ba vreme rea, ba

De Sânziene

probleme cu motorul. Năvoadele i se prindeau sau i se rupeau în elice, iar peștele și păsările nu erau unde se aștepta el să le găsească. Când avea noroc la pescuit, prețurile scădeau, așa că era totuna! Dar, dincolo de necazurile de zi cu zi, ce pot strica buna dispoziție a oricui, Eriksson vedea și lucruri și posibilități nebănuite.

Pricepuseră de mult, fără să vorbească despre asta, că lui Eriksson nu prea îi plăceau nici vânătoarea, nici pescuitul și nici motoarele. Ce-i plăcea lui cu adevărat era greu de explicat, dar ușor de înțeles. Dispoziția șitoanelor lui de moment pluteau încolo și încoace peste ape, ca briza mării și Eriksson trăia într-o neîncetată stare de entuziasm mocnit. Pe mare se întâmplă mereu ceva neobișnuit - lucruri care plutesc, se scufundă sau își schimbă direcția noaptea, când se întoarce vântul. Și toate astea cer pricepere, fantezie și neconținută băgare de seamă. Trebuie să ai *nas fin*, cu alte cuvinte.

Lucrurile mari se întâmplă întotdeauna în larg și, de multe ori, totul e o chestiune de timp. Pe insule se întâmplă doar lucruri mici, dar trebuie să ai grijă și de astea - treburi care, de obicei, au de a face cu ideile locuitorilor de peste vară. Unul vrea să-și pună un catarg pe acoperiș, altuia îi trebuie o piatră de vreo jumătate de tonă, dar să fie rotundă. Se găsesc de toate, dacă ai timp să cauți, de fapt dacă îți permiți să cauți. Și, în timpul căutării, ești liber și poți să găsești lucruri neașteptate. Uneori, oamenii sunt previzibili și vor, de pildă, un pisoi în iunie și pe cineva să începe pisica în septembrie. Se rezolvă! Dar,

uneori, oamenii au vise și vor ceva care să dureze.

Eriksson era cel care împlinea astfel de vise. Nimeni nu știa ce anume găsea pentru el însuși în căutările astea, probabil mult mai puțin decât credea lumea. Dar nu renunța, poate doar de dragul căutării în sine.

Ceea ce atrăgea și intriga la Eriksson era faptul că nu vorbea despre el. Nu părea să aibă chef vreodată. De fapt, nu vorbea nici despre alții, nu îl interesau. Rarele lui vizite puteau fi la orice oră din zi și din noapte și nu stătea niciodată prea mult. Bea o cafea, lua o îmbucătură sau bea un pahar de ceva, de politete, pe urmă devenea tăcut și stânjenit, asculta o vreme și pleca. Dar, atât cât stătea, avea atenția tuturor. Nimeni nu mai făcea nimic altceva, nimeni nu mai avea ochi decât pentru Eriksson. Îi sorbeau cuvintele și, după ce pleca, fără să fi spus mare lucru, gândurile tuturor mai zăboveau o vreme asupra a ceea ce Eriksson lăsase nespus.

Eriksson arunca uneori cadouri pe mal, când trecea cu barca în zori - cod sau vreun somon mic, un rug de trandafir sălbatic cu tot cu rădăcini și pământ, pus într-o cutie de carton, o plăcuță pe care scria „Cabina Căpitanului”, o frumoasă cutiuță gravată sau o

pereche de flotoare vechi, cu blazon. Multe dintre aceste daruri erau apoi banal răsplătite cu mici sume de bani, căci, pentru familie, era singura posibilitate de a pune preț pe vise. Și pentru că visele consumă multă motorină.

Sophia îl adora pe Eriksson. Nu o întreba niciodată ce mai face sau câți ani are, ci o saluta la fel de serios ca și pe ceilalți, și la venire și la plecare, cu o mică plecăciune și fără să zâmbească. îl conduceau întotdeauna până la barcă. Era mare, veche și greu de pornit, dar odată ce se urnea, apoi mergea! Eriksson nu prea o îngrijea. În apa de santină pluteau tot felul de pete de unsoare și copastiile erau crăpate. Dar echipamentul era în stare bună. Peștele îl prăjea pe motorul fierbinte și noaptea se culca într-un sac de dormit din piele de focă, făcut de străbunicul lui. Era mereu plin de țărână, alge și solzi de pește. La pupa ținea plasele de pescuit, momeala și pușca și Dumnezeu știe ce era în lăzile și sacii înghesuiți la prora. Eriksson trăgea barbeta la bord și pornea la drum. Elicea lovea veselă de câteva ori fundul bărcii - era obișnuită și rezista la aproape orice - și Eriksson pleca fără să le facă semn cu mâna. Barca lui nu avea nume.

Chiar înainte de Sânziene, Eriksson se

opri pe insulă și aduse pe uscat o ladă.

— Niște artificii. Le-am primit pe degeaba la o învoială. Dacă nu deranjez, trec pe-aici de Sânziene, să vedem dacă-s bune.

Motorul îl lăsase pornit, așa că sări înapoi în barcă și dus a fost. Puseră lada lângă sobă, căci era cam udă.

De Sânziene

Ziua de Sânziene capătă și mai multă importanță decât de obicei. Bunica frecă soba cu praf de înnegrit și îi vopsi ușile în argintiu. Spălară toate geamurile, ba chiar și draperiile. Bineînțeles, nimeni nu credea că Eriksson avea să bage de seamă toate lucrurile astea. Nu se uita niciodată în jur când era în casă. Dar, curat, de dragul lui făcură. Cu o zi înainte, se duseră să ia mesteacăn, scoruș și lăcrămioare. Erau groaznic de mulți țânțari pe insulele mari. Pe plajă, scutură frunzele de păduchi și furnici și se întoarseră pe insula lor. Preschimbară casa într-un adevărat umbrar verde, și pe afară și pe dinăuntru. Puseră fiecare creangă de mesteacăn într-un borcan cu apă. În iunie, aproape toate florile sunt albe. Bunica se întreabă dacă era bine să invite rudele de Sânziene, dar nimeni nu credea că era potrivit, nu când îl aveau musafir pe Eriksson, fiindcă el obișnuia să vină de unul singur și așa stătea până când hotăra că era vremea să plece.

În dimineața de Sânziene, bătea un vânt puternic de la miazănoapte. Pe la prânz începu să plouă și tata întinse o prelată peste grămada de lemne pentru focul de tabără, pe care o pregătise pe plajă, la capul insulei. Vântul aruncă prelata în mare - întotdeauna

păteau asta -, așa că tata aduse și o canistră cu gaz și o puse în spatele unui copac. Ar fi fost o rușine să nu aibă foc de tabără de Sânziene. Ziua se scurgea lent, iar vântul nu se domolea. Tata lucra la birou. Pe verandă montase platforma de aprindere pentru artificiile lui Eriksson, cu lansatorii îndreptați ușor în sus.

Puseră masa pentru patru persoane.

Eriksson avea să primească hering și friptură de porc, cartofi și două feluri de legume la cină. Pe urmă, compot de pere la desert.

— Da' el nu mănâncă desert, spuse Sophia neliniștită. Nici legume, zice că-s iarbă. Doar știi bine!

— Da, da, știu, zise bunica. Da' arată bine pe farfurie.

Rachiu aveau în mica pivniță de sub podea și cumpăraseră și lapte. Eriksson nu bea niciodată mai mult de un șnaps, două, de dragul ocaziei, însă laptele îi plăcea tare mult.

— Ia șervetele! spuse Sophia. Arată protest!

Bunica luă șervetele.

Vântul bătu la fel de furios toată ziua, dar nu se întetea. Câte o aversă de ploaie din când în când. Rân- dunicile de mare țipau pe promontoriu și se însera.

„Când eram tânără, în Suedia, altfel era

vreamea de Sânziene. Nicio pală de vânt, nici măcar o briză... Grădina înflorită, prăjina împodobită cu ghirlande până sus, la micul fanion din vârf. Păcat că nu flutura niciodată că nu bătea vântul... Și nu faceam foc de tabără. De ce oare?" se gândi bunica. întinsă în pat, se uita la frunzișul verde de mesteacăn. După o vreme, adormi.

Deodată, cineva țipă și ușa se trânti. Era cam întuneric în cameră, căci, de Sânziene, n-ai voie să aprinzi lampa. Bunica se ridică - pricepu că venise Eriksson.

— Haide odată! țipă Sophia. Nu vrea să mănânce! Ieșim afară și ne-apucăm de treabă! Trebuie să ne punem haine groase și-i grabă mare!

Bunica se dădu jos din pat și, împleticindu-se, își luă pulovărul, pantalonii groși, bastonul și, în ultima clipă, vârf și cutia de Lupatro în buzunar. Ceilalți alergau încolo și încoace. Auzi motorul lui Eriksson, jos, la țârm. Afară era mai multă lumină decât în casă. Vântul bătea acum de la apus și adusese o ploaie mocnită. Bunica se trezi de-a binelea. Coborî singură pe plajă și se sui în barcă. Eriksson nu o salută. Scruta largul mării și, când porni barca, nimeni nu scoase un cuvânt. Bunica se așezase pe jos. Peste parapet, vedea

marea în frânturi, sus, jos. La nord, de-a lungul coastei, se zăreau primele focuri de tabără. Nu erau multe și abia se deslușeau în ploaie și ceață.

Eriksson viră spre sud, spre Ytterskär. Alte bărci îl urmară, din ce în mai multe, umbre desprinse din semiîntuneric. Pe întinderea cenușie de ape pluteau lăzi din lemn, pline cu minunate sticle rotunjoare - doar capacul se ițea negru dintre valuri. Negre erau și bărcile ce se apropiau cu viteză, încetineau ca să suie lăzi la bord, apoi plecau mai departe în trombă. Operațiunea de salvare a lăzilor era ca un dans perfect sincronizat. Oamenii din gărzile de coastă, în bărcile lor cu motoare puternice, luau și ei cât de multe lăzi puteau, prefacându-se că nu-i văd pe ceilalți.

Toți cei care aveau barcă ieșiseră pe mare și toată lumea ignora pe toată lumea. Eriksson cârmea, iar tatăl Sophiei, atârnat peste parapet, aburca lăzile la bord. Iuțeau ritmul, scurtând fiecare mișcare, ca să nu piardă secunde prețioase și, în cele din urmă, se sincronizau atât de bine cu barca ce înainta, încât era o plăcere să te uiți la ei. Bunica îi privea, se bucura și își amintea. Iar binecuvântările nopții Sfântului Ioan Botezătorul săltau în continuare pe valuri în

Golful Finlandei, părănd că nu se mai termină.
Departe, pe continent, se vedeau câteva
artificii slabe, ca niște săgeți de lumină ale
visătorilor, lansate pe cerul mohorât de
Sânziene. Sophia adormise.

Toate lăzile fuseseră salvate. Unele
încăpuseră pe mâini bune, altele - mai puțin
bune, important era că nu se duseseră pe
pustii. Spre dimineată, flota de ocazie se risipi,
bărcile plecară aproape deodată, fiecare spre
casa ei. La răsărit, marea era pustie. Vântul se
opri. Ploaia încetase. Dimineata de Sânziene,
limpede și frumoasă, își aranja culorile pe cer.
Era foarte frig. Când Eriksson trase la mal, pe
insula lor, rândunicile de mare începură să
țipe. Lăsă motorul pornit și plecă de îndată ce
familia se dădu jos din barcă.

Tata se gândi o clipă că ar fi putut
împărți prada, dar nu fu decât un gând fugar,
se duse repede. Făcu sandvișuri pentru toată
lumea și aduse pe verandă lada cu artificii a lui
Eriksson. Montă rachetele în sistemul de
aprindere. Prima nu luă foc. Nici a doua. Nici
măcar una, erau ude toate. De-abia ultima se
aprinse și țâșni spre răsărit într-o ploaie de
stele albastre. Rândunicile țipară din nou și
uite-așa se terminară Sânzienele.

Eriksson plecase înapoi spre sud, să nu
cumva să-i fi scăpat ceva.

Cortul

Bunica fusese șefă la cercetași când era tânără. De fapt, era meritul ei că fetele începuseră să fie primite în club pe vremea aceea. Nu uitaseră niciodată cât de bine se simțiseră la cercetași și îi scriau adesea bunicii să-i amintească vreo întâmplare sau vreun vers dintr-un cântec pe care îl cântaseră la lumina focului de tabără. Bunicii i se păreau învechite toate astea și zicea că fetele, bătrâne de-acum, erau doar sentimentale. Dar se gândea la ele cu căldură când primea epistolele. Și se mai gândea cum organizația cercetașilor devenise, în timp, prea mare și impersonală. Pe urmă uita de toată treaba asta. Copiii bunicii nu fuseseră cercetași, nu avuseseră timp și nu se pusese problema niciodată.

Într-o vară, tatăl Sophiei cumpără un cort și îl montează în ravenă, ca să se poată ascunde acolo dacă venea prea multă lume. Era un cort mic, nu puteai intra decât în patru labe. Era loc pentru două persoane, dacă se întindeau una lângă cealaltă, dar nu aveai voie să aprinzi lampa sau lanterna înăuntru.

— Țsta-i cort de cercetași? întrebă

Sophia.Bunica pufni:

— La cercetași ne coseam singure
corturile! zise ea. își amintea cum arătau,
mari, solide, gri-maronii.

Țsta era doar o jucărie de un galben aprins,
bună pentru oaspeții verandei, nimic serios.

— Nu-i cort de cercetași? repetă Sophia
neliniștită.

Atunci bunica spuse că poate era, însă
unul foarte modern. Se băgară înăuntru și se
întinseră.

— Vezi să n-adormi! zise Sophia.
Trebuie să-mi povestești cum era la cercetași
și tot ce făceați.

Cu mult timp în urmă, bunica ar fi
povestit cu dragă inimă tot ce făceau la clubul
cercetașilor, dar atunci nu se sinchisea nimeni
să o întrebe. Iar acum nu mai avea niciun chef.

— Făceam focuri de tabără, răspunse ea
scurt și se simți, dintr-o dată, melancolică.

— Și, pe urmă?

— Pe urmă puneam pe foc un buștean
gros, care ardea mult timp. Stăteam în jurul
focului. Era frig. Și mâneam supă.

„Ce ciudat! își zise bunica. Nu mai pot să
descriu, nu-mi găsesc cuvintele. Sau poate nu
mă străduiesc destul. A trecut atâta timp de-
atunci... Nimeni de aici n-are nicio legătură cu
vremurile alea. Dacă nu povestesc cu tragere
de inimă, e ca și cum nu s-ar fi întâmplat, totul

se închide în sine și se pierde. “

Bunica se îndreptă de spate și spuse:

— Unele zile nu mi le amintesc prea bine. Da’ ar trebui să încerci și tu cândva să dormi o noapte întreagă în cort!

Sophia își duse așternuturile de pat în cort. Închisese ușa căbănuței și își luase rămas-bun. Plecase singură, singurică, spre ravena care, în seara aceea, devenise un loc foarte îndepărtat, uitat de Dumnezeu, oameni și cercetași, un pustiu cu noaptea înaintea. Trase fermoarul cortului și se întinse cu pătura trasă până la bărbie. Cortul galben strălucea în lumina apusului și Sophiei i se păru, dintr-o dată, foarte mic și prietenos. Nimeni nu se putea uita înăuntru și nimeni nu vedea ce era afară. Se odihni o vreme în coconul de lumină și tăcere. Când soarele apuse, cortul se făcu roșu și Sophia adormi.

Noaptele deveniseră deja lungi și, când se trezi, Sophia nu văzu nimic decât întuneric. O pasăre zbură peste ravenă țipând, o dată aproape de cort, apoi undeva în depărtare. Era o noapte liniștită și, totuși, se auzea marea. Nu era nimeni în ravenă și, totuși, pietrișul scrâșnea ca sub greutatea unor pași. Cortul protector lăsase noaptea să intre și Sophia o simțea acum atât de aproape, de parcă ar fi dormit sub cerul liber. Alte păsări strigară, în alt grai, și întunericul era plin de zgomote și

freamăte străine, din acelea care nu știi nici de unde vin, nici ce sunt. Și nici să le descrii nu poți.

— Doamne Dumnezeule, șopti Sophia, nu mă lăsa pradă fricii!

Se gândi la cum ar fi să i se facă frică.

— Doamne Dumnezeule, nu-i lăsa să râdă de mine dacă mi se face frică!

Pentru prima oară în viață, Sophia ascultă cu adevărat. Și, pentru întâia oară, când ieși din ravenă, simți pământul sub tălpi și degete, o țărână rece, tare, grunjoasă și nemaipomenit de complicată, ce se preschimba sub pașii ei. Pietriș, iarbă udă și pietre netede. Când și când, ierburi înalte cât tufișurile îi mângâiau picioarele. Pământul era negru, însă cerul și marea căpătaseră o strălucire slabă, cenușie. Insula se micșorase și plutea pe mare ca o frunză, dar ferestrele odăii de oaspeți erau luminate. Sophia bătu încetisor la ușă, căci toate sunetele deveniseră mult prea puternice.

— Cum merge? întrebă bunica.

— Bine, răspunse Sophia.

Se așeză pe marginea patului și se uită la veioză, la plasele de pescuit și la impermeabilele atârinate pe perete. Dinții încetară să-i mai clănțâne și copila zise:

— Nu mai bate vântul.

— Nu, zise bunica. S-a potolit de tot.

Bunica avea două pături. Dacă puneai una pe covor și îți luai o pernă, îți făceai pat. Nu era ca și cum s-ar fi întors în căsuța ei... Era aproape ca și cum ar fi fost afară. Ba nu, tot înăuntru era. Ei, mă rog, chiar dacă nu singură în cort, se cheamă, totuși, că dormise *afară* din casă.

— Ce de păsări în noaptea asta! spuse bunica.
Ar mai fi fost o posibilitate, să ia o pătură și să se culce pe verandă - și singură, și afară, cum ar veni... „O, Doamne Dumnezeule!”

— Nu puteam să dorm și m-au luat gândurile negre, zise bunica.

Se ridică în capul oaselor și se întinse după țigări. Din obișnuință, Sophia îi întinse chibriturile, dar gândurile îi erau în altă parte.

— Ai două pături? întrebă ea.

— Adică totul parcă se împuținează și se scurge, spuse bunica. Și tot ce era distractiv odinioară nu mai înseamnă nimic. Mă simt sărăcită, nerecunoscătoare cumva. Măcar de-aș putea vorbi despre toate astea...

Sophiei i se făcu din nou frig. O lăsaseră să se culce în cort, deși era prea mică să doarmă. Parcă știau ei cum era acolo... O lăsaseră pur și simplu singură în ravenă!

— Ce tot zici? se supără Sophia. Cum adică nu mai e distractiv?

— Ei, răspunse bunica, ziceam doar că, atunci când ești bătrână ca mine și sunt

atâtea lucruri pe care nu le mai poți face...

— Ba nu-i adevărat! Poți să faci orice! Tot ce fac și eu!

— Stai așa! se oțări bunica. N-am terminat ce aveam de zis! Știu că pot. Și pot de îngrozitor de multă vreme, am trăit din rășputeri și a fost nemaipomenit, îți zic! Da' acum totul se risipește și nu-mi amintesc și nu-mi mai pasă și, cu toate astea, abia acum mi-ar fi de folos să-mi aduc aminte!

— Ce să-ți aduci aminte? întrebă Sophia neliniștită.

— Cum era dormitul în cort! strigă bunica.

Stinse țigara, se întinse din nou în pat și rămase cu privirea ațintită în tavan.

— În Suedia, țara mea, zise ea încetșor, fetele n-aveau voie să doarmă-n cort. Eu am schimbat asta și n-a fost deloc ușor. Era minunat și-acum nu pot să-ți povestesc cum a fost!

Păsările începură din nou să țipe - un cârd întreg zbura pe aproape, țipând neconținut. Lumina lămpii facea fereastra să pară mai neagră decât noaptea.

— Hai să-ți zic eu cum e, spuse Sophia. Totul se aude mult mai tare și cortu-i atât de mic!

Se gândi o clipă, apoi continuă:

— Da' nu ți-e frică. Și e plăcut s-auzi totul!

— Da, spuse bunica, se aude totul de-

afară.

Sophia își dădu seama că-i era foame.
Trase lada cu mâncare de sub pat. Mâncară
pesmeți crocanți, brânză și zahăr.

— Mi-e cam somn, spuse Sophia, cred că
mă duc înapoi.

— Bine, zise bunica.

Închise lampa și, după primele secunde
de beznă, camera se lumină puțin și se vedea
destul de bine în jur. Sophia ieși și închise ușa
după ea. După ce plecă, bunica se înfășură în
pătură și încercă să-și aducă aminte cum era.
Își amintea ceva mai bine acum. De fapt, mult
mai bine. Noi și noi imagini regăsite. Era frig
la răsărit, dar bunica adormi frumos, învăluită
în propria-i căldură.

Vecinul

Un afacerist își făcuse vilă pe insula
Pescarul-Mare. La început, nimeni nu vorbea
despre asta - își făcuseră de-a lungul anilor un
obicei al lor, să nu vorbească despre lucrurile
stânjenitoare, ca să le facă mai puțin penibile.
Dar știau prea bine că răsărise o casă acolo.

Orice om care trăiește pe o insulă își lasă, când și când, privirea să cuprindă orizontul. Vede liniile și curbele arhipelagului atât de familiar, reperele costiere ce se aflau acolo dintotdeauna și se simte împăcat că orizontul e limpede și toate sunt la locul lor. Dar, de când cu casa, privirea nu mai aluneca nestingherită, ci se oprea în vila pătrătoasă și mare, un reper nou și amenințător, o știrbitură adâncă în contemplarea orizontului ce fusese doar al lor atâta vreme. Stâncile anonime, pragul arhipelagului către mare, căpătaseră acum un nume străin și își închi- seseră lagunele. Și, ceea ce era cel mai rău, acum nu mai erau ei familia ce locuia în capătul cel mai îndepărtat al arhipelagului. Era mai puțin de o milă marină între ei și noul lor vecin. Și, foarte probabil, omul era sociabil, îi plăceau vizitele și avea o familie mare care strica mușchiul de pe stânci, dădea radioul tare și pălăvrăgea mult. Vedeau asta tot mai des în arhipelag, tot mai departe de continent.

Într-o dimineață, se puse acoperișul de tablă - mare, furios, strălucitor - sub un nor de pescăruși și rândunici de mare țipând. Vila era gata și muncitorii plecară. Nu mai rămânea decât să se mute noii proprietari. Zilele treceau, dar nici urmă de afacerist.

La sfârșitul săptămânii, bunica și Sophia luară luntrea și ieșiră în larg, la o plimbare.

Când ajunseră la bancurile de bibani, hotărârea să continue până la Knehtskär, să caute alge. Pe urmă, de la lagună, mai era doar o aruncătură de băț până la Pescarul-Mare. Port nu era acolo, doar un dâmb înalt, din pietriș. Iar pe dâmb trona o pancartă mare, pe care scria cu litere negre: *PROPRIETATE PRIVATĂ. Accesul interzis.*

— Tragem la țarm! spuse bunica.

Se mâniase tare. Sophia părea speriată.

— Trebuie să faci diferența dintre două lucruri! o lămuri bunica. Niciun om de bun-simț nu se duce pe insula altuia când nu-i nimeni acasă. Da' dacă pune așa o placardă, atunci musai să ne ducem, asta-i mojicie pe față!

— Bineînțeles... zise Sophia, înțelegând dintr-o dată multe despre mersul lumii.

— Acostară lângă pancartă. Ce facem noi acum este ceva demonstrativ. Arătăm că nu ne place treaba asta. Pricepi?

— Demonstrativ, repetă copila, apoi adăugă, ți- nându-i isonul bunicii: aici n-or să facă în veci port ca lumea!

— Nu! Întări bunica. Și au pus ușa pe partea greșită. N-or s-o poată deschide când bate vântul de la sud-vest. Ia uite și butoaiele pentru apă! Ha, ha! Plastic, la ce să te aștepti!

— Ha, ha! repetă Sophia. Plastic, la ce să te aștepti!

Se apropiară de vilă și văzură că insula era schimbată. Nu mai era sălbatică. Era mai joasă, mai plată, arăta ordinară și rușinată. Vegetația, însă, nu era distrusă, dimpotrivă. Directorul construisese podețe late peste tufele de iarbă-neagră și mirt de mlaștină, avusese grijă să nu strice peisajul. Nici tufele cenușii de ienupăr nu fuseseră tăiate. Cu toate astea, insula tot plată părea, căci nu se potrivea deloc cu casa. De aproape, casa era destul de joasă. De-ar fi văzut-o într-un desen, ar fi zis că-i frumoasă. De fapt, ar fi fost frumoasă oriunde, mai puțin pe insulă.

Urcară pe terasă. Sub streșină, individul atârnamea o plăcuță cu numele casei - VILA PESCARUL-MARE. Literale erau frumos gravate și semănau cu denumirile geografice scrise ondulat pe hărțile vechi. Deasupra ușii

atârnau două felinare de corabie și o ancoră cu gheară de pisică. Pe un perete era un colac de salvare roșu, proaspăt vopsit, iar pe un altul atârnau flotoare decorative din sticlă, aranjate artistic.

— Așa-i la început întotdeauna, spuse bunica. Da' poate o să-nvețe...

— Ce? întrebă Sophia.

Bunica se gândi o clipă, apoi repetă.

— O să-nvețe...

Se duse la ferestre, care acopereau aproape tot peretele, și încercă să se uite înăuntru. Obloanele aveau lacăt, iar ușa era și ea zăvorâtă. Bunica scoase briceagul - avea și șurubelniță. Lacătul avea șuruburi de alamă, care ieșiră cu ușurință.

— Asta nu se cheamă spargere? șopti Sophia.

— Ba bine că nu! răspunse bunica. Firește, de regulă nu-i voie să faci așa ceva.

Reuși să deschidă un oblon și se uită înăuntru. Era o încăpere mare, cu șemineu. În fața căminului erau așezate fotolii joase, din ratan, cu o mulțime de perne. Masa era acoperită cu sticlă groasă și sub ea se vedeau niște etichete colorate. Sophiei i se păru foarte frumoasă camera, dar nu avu curaj să zică nimic.

— Velier cu trei catarge în furtună, ramă din aur..., spuse bunica. Hărți, binocluri, sextante. Machete de bărci, anemometre. Un

adevărat muzeu maritim!

— Ce tablou mare! spuse Sophia nesigură.

— Da, foarte mare! Totu-i mare aici!

Se așezară pe terasă, cu spatele la casă.

De acolo, insula lunguiată părea din nou

singuratică și sălbatică.

— Da' nu știe cum se scufundă gunoiul!

Nu știe că trebuie să umpli borcanele și sticlele cu nisip înainte să le arunci. Și toate mizeriile lui or s-ajungă la noi pe plajă și-n năvoade! Și tot ce-i în casa asta e mare, prea mare!

Auziră motorul, dar, o bună bucată de vreme, nu-l luară în seamă. Zgomotul însă se apropie și se transformă într-un huriit, apoi într-un soi de tors, apoi se opri. O tăcere grea și înfricoșătoare. Bunica se ridică repede și spuse:

— Du-te și aruncă un ochi, da' ai grijă să nu te vadă!

Sophia se târi pe sub plopi să se uite. Când se întoarse era albă la față.

— El e! Proprietarul! șopti ea înfrigurată.

Bunica se holbă în toate părțile, făcu câțiva pași, se întoarse. Nu mai știa de ea de spaimă.

— Să nu te vadă! repetă ea. Uită-te ce face, da' să nu te vadă!

Sophia se lăsă din nou pe brânci. Omul se pregătea să tragă la mal. Avea o barcă din

mahon, cu antenă pe cabină. Pe punte se zăreau un câine și un băiat slăbănog, îmbrăcat în alb. Săriră pe țarm deodată.

— Au găsit barca noastră! șuieră Sophia. Vin încoace!

Bunica porni spre inima insulei, cu pași mărunți și grăbiți. Bastonul lovea pământul, răscolind mușchi și pietriș. Era țeapănă ca un băț și nu scotea o vorbă. Fuga era rușinoasă, dar sănătoasă, și ceva mai bun nu-i dăduse prin cap! Sophia era mai în față și, din când în când, se întorcea și alerga în cerc în jurul bu-nicii. Să fii prins pe insula altcuiva era lucru de mare rușine. Se coborăseră la asemenea josnicii!

Ajunseră la hățșul de la marginea insulei. Sophia se strecură pe sub molizii târători și dispăru.

— Mai repede! țipă ea disperată. Mai repede! Pe brânci!

Și bunica se târî orbește după ea, fără să stea pe gânduri. Amețise și o durea capul. Nu-i facea bine să se grăbească așa.

— Asta-i de-a dreptul ridicol! zise ea.

— N-avem ce face! șopti Sophia.

Când se întunecă, ne furișăm în barcă și ne întoarcem acasă!

Bunica nu spuse nimic. Se feri de o creangă răutăcioasă care i se prinsese în păr. Auziră lătrat de câine.

— E dulăul lor, îi şuieră Sophia
bunicii în ureche. Nu ți-am zis că au un câine
cu ei?

— Nu, nu mi-ai zis! se mânie bunica.
Și nu-mi mai sufla-n ureche, asta-mi mai
lipsea!

Lătratul era tot mai aproape. Când le
văzu câinele, lătratul se transformă într-un
schelălăit. Era un câțel mic, cu blana neagră și
pe cât de fioros, pe atât de înfricoșat - lătra și
tremura din tot trupul de atâta nesiguranță.

— Cuțu, cuțu! zise bunica duios. Taci
odată, nemernic mic!

Găsi un cub de zahăr în buzunar și i-l
aruncă. Câțelul deveni de-a dreptul isteric.

— Hei, voi de colo! le strigă proprietarul.
Omul se lăsă pe brânci și se uită pe sub desiş.

— Nu mușcă! strigă el din nou. Eu sunt
Malandar. El e băiatul meu, Christoffer! Toffe îi
zicem!

Bunica se târî afară din hățiș și spuse:

— Nepoata mea, Sophia.

Foarte demnă, bunica își culese acele de
molid din păr cât de discret putu. Câinele
încercă să muște bastonul. Domnul director
Malandar o lămuri că o chema Delila și că nu
voia decât să se joace. Adică Delila aștepta ca
bunica să arunce bastonul și ea să i-l aducă
înapoi.

— Zău? Nu mai spune! se miră bunica.

Fiul directorului avea un gât subțirel și părul lung și făcea eforturi supraomenești să pară stăpân pe sine. Sophia îl privi cu răceală. Galant, directorul îi oferă bunicii brațul și porniră încet prin hățiș, înapoi spre casă. Domnul Malander îi povesti bunicii că vila era decorată simplu, în stilul caselor din arhipelag, căci așa dorise dânsul și că omul e mai în armonie cu sine în mijlocul naturii și că acum erau vecini, nu-i așa, că domniile sale locuiau pe insula alăturată? Sophia ridică privirea - pe chipul bunicii nu se citea nimic când răspunse că da, locuiau pe insulă de patruzeci și șapte de ani. Malander fu foarte impresionat și, cu voce brusc schimbată, începu să spună ceva despre mare, de care era atât de legat și care rămâne mereu ea însăși, pe urmă tăcu stânjenit. Fiul directorului începu să fluiera și driblă un con de pin până la terasa casei. Lacătul rămăsese pe bancă, înconjurat de șuruburi.

— Ha, ha! râse băiatul. Borfași. Tipic...

Pe chipul tatălui se citea îngrijorare. Directorul întoarse lacătul pe toate părțile și zise mirat că, uite, la asta chiar nu se aștepta de la oamenii din arhipelag, că întotdeauna îi admirase...

— Doar puțin curioși, pesemne, zise bunica repede. Vedeți dumneavoastră, lumea începe să se întrebe, devine curioasă, când

vede totul încuiat așa. Nu așa se face. Mai bine să lăsați totul deschis și cheia într-un cui, de pildă...

Bunica se fâstâci, iar Sophia se înroși ca racul.

Intrară în casă să bea un păhărel, așa, ca între buni vecini.

— Bine ați venit în casa noastră! zise Toffe Malander. *After you!*

Salonul mare fu scaldat în lumină, pe măsură ce deschideau oblon după oblon. Directorul zise că erau ferestrele cu cea mai bună priveliște și le invită să ia loc și să se relaxeze până aducea ceva de băut.

Bunica se așeză într-unul dintre fotoliile de ratan, iar Sophia se sprijini de spetează, aruncând priviri furișe înjur, pe sub breton.

— Nu te mai încrunta atâta! șopti bunica. Asta înseamnă să socializezi, trebuie să te-nveți!

Malander se întoarse cu câteva sticle și pahare și le puse pe masă.

— Coniac. Whisky. Dar poate că preferați limonadă?

— Îmi place coniacul. Unul mic, vă rog, fără apă. Sophia, tu ce vrei?

— Cealaltă! îi șuieră Sophia în ureche.

— Sophia preferă limonada, zise bunica.

„Trebuie s-o învățăm ceva maniere pe

copilă. Am greșit, musai să întâlnească și oameni care nu-i plac, până nu-i prea târziu!"

Dădură noroc și Malander întrebă:

— Mușcă pe vremea asta?

Bunica răspunse că doar la năvod și numai cod, biban și, din când în când, câte un morun, când veneau aproape de mal.

Malander zise că lui, de fapt, nu-i plăcea pescuitul, ci natura primitivă, neatinsă, sălbăticia și singurătatea, în general.

Stânjenit, fiul își băgă cât mai adânc mâinile în buzunarele pantalonilor strâmți.

— Singurătatea, da... zise bunica. Ce lux!

— Înălțător, nu-i așa? spuse Malander.

Bunica încuviință, dar adăugă că te puteai bucura de singurătate și împreună cu alții, dar era mai greu, de bună seamă.

— Da, da, bineînțeles! întări Malander repede, dar fără convingere.

— Zahăr! șopti Sophia. E acră!

— Nepoata mea ar dori puțin zahăr în limonadă, spuse bunica, apoi se întoarse spre Sophia: Nu-mi mai sufla în ceafă tot timpul! Stai jos! Și nici în ureche nu-mi mai sufla!

Toffe Malander îi anunță că se duce să dea la pește. Luă undița cu mulinetă din cui și plecă.

— Și mie-mi plac insulele singuratice, spuse bunica tare.

— Are doar șaisprezece ani... zise Malander.

Bunica îl întreabă câți erau în familie și directorul spuse că cinci, plus prieteni, ajutoare în casă și așa mai departe. Apoi omul se posomori dintr-o dată și o îndemnă să meii ciocnească un păhărel.

— Nu, mulțumesc! zise bunica. Cred că trebuie să pornim spre casă. Foarte bun coniacul!

Înainte să iasă, se opri și se uită la scoicile de pe pervaz.

— Le-am adunat pentru copii, zise directorul.

— Și eu adun scoici, spuse bunica.

Căteaua aștepta afară. Se repezi iar la baston și se prefăcu a mușca.

— Sophia, zise bunica, aruncă-i ceva!

Fata aruncă un băț și căteaua îl aduse numaidecât.

— Bravo, Delila!

„Poate copila învață măcar să-și aducă aminte cum îi cheamă pe oameni, face și asta parte din arta soci- alizării!”

Jos, la țărm, Malander le zise că o să construiască și un debarcader cândva. Bunica îl povățui să pună mai bine niște scripeți, că debarcaderul se rupe când dă înghețul, sau o barcă de cauciuc și un ponton. Apoi își zise: „Iar mi-am băgat nasul unde nu-mi fierbe oala. Mă trezesc vorbind aiurea când sunt obosită. Firește c-o să-și facă debarcader, toată lumea-și face! Doar și noi ne-am făcut.” Vâslele fuseseră lăsate anapoda în barcă și se

încurcaseră în barbetă, așa că ieșiră în larg cu zgâlțâieli, ca niște amatoare. Malander merse de-a lungul țărmului după ele, până la capul insulei, de unde își flutură batista în semn de rămas-bun.

Când se îndepărtară puțin, Sophia zise:

— Măi, măi, măi!

— Ce măi, măi, măi? întrebă bunica.

Vrea să fie lăsat în pace, doar că nu știe încă.

— Cum adică?

— Și debarcaderul ăla tot o să-l facă.

— De unde știi?

— Drăguță, zise bunica pierzându-și răbdarea, orice om are dreptul la propriile greșeli.

Era foarte obosită și nu voia decât să ajungă acasă. Iar vizita o întristase cumva. Malander asta avea el o idee, dar o să-i ia ceva timp s-o priceapă... Uneori oamenii înțeleg lucruri când e prea târziu și nu mai au putere s-o ia de capăt. Alteori își uită ideea pe drum și nici nu-și dau seama. În timp ce bunica vâslea spre casă, se uita la casa cea mare ce frângea linia orizontului și i se păru că arată aproape ca un reper costier, un marcaj clar că acolo trebuia să schimbi cursul.

*Halat
ul*

De câte ori se pornea furtuna își amintea de Malander și se gândea cum i-ar putea salva barca. Directorul nu le-a întors niciodată vizita și, de aceea, casa lui rămase, în timp, un soi de fascinantă piatră de hotar la care să reflecteze. Tatăl Sophiei avea un halat la care ținea foarte mult. Îi ajungea până la călcâie și era făcut dintr-o stofă groasă și țeapănă, care devenise încă și mai țeapănă din cauza apei sărate, a prafului și a timpului. Halatul era, probabil, din Germania și fusese cândva verde. Pe partea din față încă mai avea rămășițele unui complicat sistem de șireturi și doi nasturi uriași, chihlimbarii. Și, dacă îl întindeai, era mare cât un cort.

Meii de mult, când era tânăr, obișnuia să se ducă pe promontoriu îmbrăcat în halat și să se uite la valuri când era furtună. Mai târziu, îi prindea bine când lucra, ori îi era frig, sau, pur și simplu, când voia să se ascundă.

Halatul supraviețuise multor încercări. E de ajuns să ne amintim, de pildă, când niște rude bine intenționate veniseră și făcuseră curat pe insulă, ca să-i facă tatei o surpriză. Aruncaseră multe lucruri la care familia ținea, dar cel mai rău fusese că aruncaseră halatul în mare. Pe urmă au zis că din cauză că prinsese miros. Așa era, dar asta era parte din farmecul lui. Mirosul e important, liniștitor, îți amintește de toate prin câte ai trecut, e ca un sipet cu amintiri. Halatul mirosea și a plajă și fum, dar poate că rudele nu băgaseră de seamă. În orice caz, halatul se întorsese la mal. Vântul bătuse, când dintr-o parte, când din cealaltă și, într-o bună zi, valurile ce izbeau furioase țărmurile aduseră halatul acasă. Mirosea a iarbă de mare și, în vara aceea, tata nici că a mai purtat alte haine. Pe urmă a fost vara în care o familie de șoareci își făcuse casă în halat. Gulerul era tivit cu un material moale, pufos, pe care șoarecii îl făcuseră bucăți și îl folosiseră drept așternuturi, împreună cu vreo două batiste roase bine. Și, altă dată, halatul se pârlișe un pic, când tata adormise prea aproape de sobă.

Când tata mai îmbătrâni nițel, duse halatul în pod. Uneori urca acolo să cugete, iar ceilalți credeau că stă și se gândește îmbrăcat în halat. Avea locul lui, sub fereștriuca de la

miazăzi a podului, lungă, întunecată și misterioasă.

Vara aceea, în care Sophia trecea printr-o nouă vârstă rebelă, fusese ploioasă și rece. Copilei îi era destul de greu să stea îmbufnată pe-afară, așa că își căuta singurătatea în pod. Se așeza pe o cutie de carton și, cu privirea ațintită asupra halatului, îi arunca vorbe grele, zdrobitoare, iar halatul nici că se putea împotrivi.

Când nu era supărată, jucau cărți. Și Sophia și bunica trișau fără rușine și după-amiezile în care jucau se terminau de fiecare dată cu ceartă. Asta nu se mai întâmplase înainte. Bunica încercă să-și aducă aminte de propriile-i rebeliuni, ca să înțeleagă, dar tot ce-și amintea era că fusese un copil neobișnuit de cuminte, înțeleptă cum era, bunica își dădu seama că vârsta rebelă poate fi întârziată până la optzeci și cinci de ani, așa că se hotărî să ia aminte. Ploua neîncetat și tata lucra de dimineața până seara, cu spatele la ele. Nu-și puteau da seama dacă asculta ce vorbeau, au ba.

— Isuse Hristoase! zise Sophia. Stai acolo cu popa-n mână și nu zici nimic?!

— Nu lua numele Domnului în deșert! spuse bunica.

— N-am zis Dumnezeu, am zis Isus!
— E la fel de important ca și Dumnezeu!
— Ba nu-i!
— Ba da!
Sophia azvârli cărțile de joc pe jos și strigă:
— De-aia nu mai pot eu de familia Lui!
Sau de vreo altă familie!
Sui scările podului și trânti trapa după ea.

Tavanul podului era atât de jos, încât trebuia să meargă de-a bușilea, cu atenție, ca să nu dea cu capul de câpriori. Podul era și foarte îngust - un coridor strâmt trecea printre toate câte se adunaseră, păstrasera și uitaseră acolo, toate câte fuseseră acolo din- totdeauna și pe care nici măcar rudele nu le găsiseră. Coridorul ducea de la o streășină la cealaltă, iar tavanul era vărui în albastru. Era întuneric și Sophia nu avea lanterna cu ea. În lumina lunii, coridorul arăta ca o străduță pustie, nesfârșit de lungă, mărginită de case ascuțite. La capătul străduței era fereastra, cu cerul albit de lună, iar sub fereastră era întins halatul, o grămăjoară de cute înțepenite, neagră ca tăciunele, ascunsă în propria-i umbră. Sophia trântise ușa podului cu atâta hotărâre, că nu putea da înapoi. Așa că se târî mai

departe în patru labe și se așeză pe cutia de carton. Halatul zăcea cu o mână aruncată peste deschizătura din dreptul gâtului. În timp ce Sophia se uita la halat, mână se ridică, doar puțin, și ceva se mișcă pe sub stofă, spre poale. Cutele se unduiră și ele, aproape imperceptibil, apoi halatul rămase, din nou, nemișcat. Dar copila văzuse. Era ceva viu, acolo, în halat. Sau, poate, halatul era viu, pur și simplu! Sophia recurse atunci la cea mai simplă scăpare din fața amenințării și a groazei - adormi. Nu se trezi nici când o întinseră pe patul ei, dar, dimineată, își aduse aminte că primejdia sălășluia în halat. Nu trebuia să afle nimeni. Ținu secret teribilul adevăr și, preț de câteva zile după aceea, fu de-a dreptul entuziasmată. Ploaia se oprise. Desenă umbre ascuțite, iar luna o făcu foarte mică, uitată pe un cer uriaș și întunecat, și nu arată nimănui desenele. Primejdia sălășluia într-o cută, bine ascunsă. Uneori ieșea, apoi se strecura înapoi, în adâncurile cutelor. Când se speria, își arăta colții și era mai periculoasă decât însăși moartea.

— În fiecare seară, la apus, Sophia urca scările spre pod, deschidea trapa, își băga nasul înăuntru și arunca o privire. Dacă își întindea gâtul, putea chiar să vadă un colț al

halatului. Ce faci? întrebă bunica.

— Curioșii mor repede! țipă Sophia cu o voce pițigăiată. Țt, țtț!

— Trage chepengul după tine, că-i curent! spuse bunica. Du-te afară, găsește-ți ceva de făcut!

Se întoarce cu fața la perete și continuă să citească. Deveniseră imposibile amândouă și nu era chip să se mai înțeleagă. Se certau din te miri ce tot timpul! Zilele erau mohorâte, cu vânt potrivnic, iar tata stătea fără încetare la birou și lucra.

Sophia se gândea tot mai mult la halat. Orice ar fi sălășluit în el era iute ca săgeata, dar putea și să stea ascuns la pândă zile în șir, fără să se miște. Și putea să se facă mic și să se strecoare prin vreo crăpătură a ușii, apoi să se rostogolească sub pat, neauzit ca o umbră. Nu mânca, nu dormea niciodată și ura pe toată lumea, mai ales propria-i familie. Nici Sophia nu mânca nimic. Mă rog, nimic în afară de sandviciuri. Nu-i limpede dacă din cauza ei se terminaseră pâinea și untul, dar, în orice caz, într-o zi, tata trebui să plece să facă aprovizionarea. Puse în barcă bidonul pentru apă, canistrele pentru benzină și pentru gaz de lampă, luă lista de cumpărături de pe perete și plecă. Vântul bătea de la sud-vest când pornise

la drum și, în vreo două ore, se întetise atât de mult, încât marea înghițise capul insulei. Bunica încercă să prindă starea vremii la radio, dar nu nimerea butonul potrivit. Se strădui să nu se mai ducă întruna la fereastra de la mieznoapte să se uite după el. Nu mai pricepea nimic din ce citea.

Sophia se duse pe plajă, apoi se întoarse și se așeză la masă.

— Ce tot citești atâta! zise ea și, ridicând vocea, începu să țipe: Atâta știi, citești, citești, citești!

Își puse capul pe masă și începu să plângă. Bunica se ridică în capul oaselor și spuse:

— O să fie bine...

Nu se simțea prea bine. Se întinse spre pervaz, să-și ia medicamentul de după perdea. Sophia continua să plângă, dar se uita pe furiș la bunica pe sub brațul pe care își odihnea capul.

— Și mie mi-e rău! țipă ea.

Se ridică deodată și vomită pe covor. Palidă, amuți și se așeză pe marginea patului.

— întinde-te! o îndemnă bunica.

Copila o ascultă. Se întinseră amândouă, ascultând vântul care lovea în rafale furioase.

— în sat, îi ia mult timp la magazin, că-i mereu coadă și n-are nimeni nicio grabă. Pe urmă, trebuie să trimită băiatul la doc, să

umple canistrele cu gaz și benzină. Apoi se duce să vadă dac-a venit ceva poștă pentru noi. Dacă-s bani, trebuie să între să ia ștampilă și-asta înseamnă că stă preț de-o cafea. Și, pe urmă, se duce să plătească arenda. Da, da, poate să-i ia mult timp...

— Și, pe urmă? întrebă Sophia.

— Pe urmă trebuie să ducă totul până la barcă, continuă bunica. Să-nvelească, să acopere bine, să nu se ude. Și-n drum spre port, o să-și aducă aminte că n-a luat flori. Și că trebuie să-i dea nițică pâine calului. Și pâinea-i pe fundul sacoșei...

— Am mâncat prea multe sandviciuri! strigă Sophia și începu din nou să plângă. Mi-e frig! Bunica încercă să o acopere cu pătura, dar copila începu să dea din picioare și să țipe că-i urăște pe toți.

— Șșșt! se oțărî bunica. Șșșt! Ia vezi să nu vomit eu pe tine!

Sophia amuți o clipă. Apoi spuse:

— Vreau halatul!

— E-n pod! zise bunica.

— îl vreau! repetă nepoata.

Atunci bunica se sui în pod. Prea greu nu-i fu. Se duse pe brânci până la fereștrucă, luă halatul și îl târî după ea înapoi până la trapă. îi dădu drumul de sus, apoi se așeză și se odihni un pic pe marginea gurii podului, cu

picioarele atârând în afară. Nu mai fusese acolo de multă vreme. Citi ce scria pe lăzi: FIR. UNDIȚE. BORCANE. Ce vrei și ce nu vrei... Cârpe și pantaloni vechi. Chiar ea scrisese. Zugerăviseră tavanul în albastru, dar deja se cojea. Puseseră prea puțin aracet în var... — Ce faci, ți-e rău? întrebă Sophia.

— Nu, răspunse bunica prin gura chepengului. Mi-e mai bine.

Cu mare băgare de seamă, puse un picior pe prima treaptă. Apoi se întoarse pe burtă și puse și celălalt picior pe scară.

— Coboră încet! strigă Sophia de jos.

Copila văzu picioarele înțepenite ale bunicii coborând treaptă cu treaptă și atingând, în cele din urmă, podeaua. Bunica ridică halatul de pe jos și se apropie de pat.

— Trebuie să-l scuturi mai întâi! zise Sophia. Să iasă!

Bunica nu pricepu nimic, dar scutură totuși halatul. Ieși pe o mânecă și dispăru pe sub ușă. Halatul avea același miros dintotdeauna. Era foarte greu, o grotă caldă și întunecoasă. Sophia adormi pe dată, iar bunica se așeză la fereastra de la miazănoapte și așteptă. Vântul bătea cu putere și soarele stătea să apună. Bunica vedea mai bine la distanță decât de aproape, așa că zări barca -

două mustăți de spumă albă, ce apăreau și
dispăreau în valuri - cu o jumătate de oră
înainte să ajungă la mal.
Când barca trase la mal, se întinse și închise
ochii, într-un târziu, tatăl Sophiei intră. Era ud
learcă. Lăsă jos coșurile și își aprinse pipa.
Apoi luă lampa și ieși să o umple cu gaz

*Marele ma[din
plastic*

.Sophia știa că insulele foarte mici din largul mării au turbă, nu sol. În turba dintre stânci, amestecată cu alge, nisip și neprețuitul rahat de pasăre, totul creștea atât de bine. În fiecare an, timp de câteva săptămâni, fiecare crăpătură în piatră înflorea, în culori mai minunate decât oriunde altundeva în țară. Bieții oameni care locuiesc pe înverzitele insule de lângă coastă sunt nevoiți să se mulțumească, așadar, cu grădini mic-bur- gheze, în care își pun copiii să plivească buruienile și pentru care trebuie să aducă apă până se cocoșează. O insuliță, însă, își poartă singură de grijă. Bea apa zăpezilor, apoi pe a ploilor de primăvară și, în cele din urmă, bea rouă dimineața. Și, dacă dă seceta, nu înflorește, așteaptă până în vara următoare. „Florile sunt obișnuite, așteaptă cuminiți în rădăcinile lor. Nu trebuie să-ți fie milă de ele”, îi spusese bunica.

Prima care înfloreă era lingurea, înaltă de doar câțiva centimetri, dar vitală pentru marinarii care, pe corăbii, se hrăneau doar cu pesmeți. Vreo zece zile mai târziu, la adăpostul balizei, ieșea a doua floare, trei frați-pătați îi zice. Sophia și bunica se duceau an de an să o admire. Uneori înfloreă la sfârșitul lui mai, alteori la începutul lui iunie. Și trebuia admirată îndelung. Sophia întreabă de ce era atât de importantă, iar bunica răspunde:

- Fiindcă-i prima!
- Ba nu-i! E a doua! zise Sophia.
- Dar înflorește mereu în același loc, zis bunica.

Nepoata își zise că toate înfloreau mai mult sau mai puțin în același loc, ca și cu un an înainte, dar tăcu.

Bunica dădea roată insulei în fiecare zi, să vadă ce flori mai ieșiseră. Dacă găsea vreun petic de mușchi smuls, îl puneă frumos la loc. Căpătase îndemănare să le așeze cu bastonul, căci, dacă se întâmpla să se aplece, îi era greu să se îndrepte de spate. Cum mergea ea anevoios pe picioarele-i țepene, arăta ca un nisipar uriaș ce se oprea din loc în loc, se uita în toate părțile și apoi pornea mai departe.

Nu tot ce spunea bunica avea cap și coadă. Cu toate că știa că insulele mici își

*Marele maț
din*

poartă singure de grijă, o apuca neliniștea ori de câte ori dădea vreo secetă. Își făcuse un obicei ca, la asfințit, să se ducă până la mlaștină, unde ascunsese o stropitoare sub arini. Scotea cu o ceașcă ultimele rămășițe de apă de pe fundul bălții și umplea stropitoarea. Apoi uda un pic florile care îi plăceau cel mai mult și ascundea din nou stropitoarea. Toamna aduna semințe în cutii de chibrituri vechi și, în ultima zi pe care o petreceau pe insulă, le sădea - nimeni nu știa pe unde.

Marea schimbare venise cu cataloagele de flori, pe care tatăl Sophiei începuse să le primească odată cu poșta. O vreme, nu mai citise nimic decât acele cataloage. În cele din urmă, trimisese o scrisoare în Olanda și, de acolo, primise o ladă plină cu pungi. În fiecare pungă era o ceapă alb-maronie, așezată cu grijă pe un strat protector de puf. Tata le-a scris pentru încă o ladă și, de data asta, i-au trimis tot felul de daruri speciale din Amsterdam: un sabot din porțelan, care era, de fapt, o vază, și bulbi de firmă, Houet van Moujk sau ceva de genul ăsta, așa se numeau. Toamna târziu, tata plecase singur pe insulă și plantase bulbii. Și toată iarna citise despre plante, arbuști și copaci, ca să învețe cât mai multe despre ele. Erau foarte delicate și

trebuiau îngrijite cu bună știință și mare grijă. Nu puteau crește fără sol adevărat și apă la vremea potrivită. Trebuiau acoperite iarna, ca să nu înghețe și dezvelite primăvara, ca să nu putrezească. Trebuiau protejate de soarecii de câmp, de furtuni, de caniculă și brumă. Și, bineînțeles, de apa mării. Tata știa toate acestea - poate că de asta și era interesat.

Când reveniră pe insulă, aveau două bărci după ei. Baloți uriași cu pământ adevărat de pe uscat fură descărcați și zăceau răspândiți pe toată plaja, ca niște elefanți adormiți. Lăzi și plase, coșuri pline cu plante învelite în plastic negru fură aduse pe verandă. Arbuști și copaci întregi, cu rădăcinile în saci și sute de ghivece cu lăstari sensibili, ce trebuiau ținuti în casă până se încălzea vremea.

Primăvara se lăsa așteptată, era lapovită și furtună în fiecare zi. Băgau lemne pe foc până duduia soba și atârnară pături la toate ferestrele. Înșirară valizele pe lângă pereți și făcură alei înguste printre ghivecele cu plante, așezate unele lângă altele ca să-și țină de cald. Uneori bunica se dezechilibra și cădea pe vreo floare, dar cele mai multe își reveneau. Puseră lemnele de foc lângă sobă, să se usuce, iar hainele le atârnară de bârnele tavanului.

*Marele maț
din*

Lăsară plopul, cimentul și arbuștii pe verandă, sub învelitoarea din plastic. Furtuna continuă, dar, încet-încet, lapovița dădu în ploaie.

Tatăl Sophiei se trezea în fiecare dimineată la ora șase. Făcea focul, pregătea ceai și sandviciuri pentru toată familia, apoi ieșea afară. Se apucase să smulgă turba, care se desprindea în fășii mari, și să curețe terenul stâncos. Săpase gropi adânci în pădure și le umpluse cu pământ negru, adevărat. Rostogolise pietre mari și făcu ziduri, astfel încât grădina să fie adăpostită de vânt. Pusese spalieri pe casă și copaci pentru plantele cățărătoare și săpă mlaștina, ca să o îndiguiască de jur împrejur cu ciment.

Bunica urmărea totul de la fereastră.

— Apa mlaștinii o să se ridice cu vreo douăzeci de centimetri. Asta n-o să-i placă ienupărului!

— O s-avem crini de apă tărcăți și nuferi roșii, cui îi pasă ce-i place ienupărului?

Bunica nu zise nimic. Dar, se hotărî ca, într-o bună zi, să salveze turba smulsă, să o așeze la loc, căci știa că-i plină de margarete. Seara, tata își aprindea pipa și cugeta asupra compoziției chimice a solului. Pe masă și pe pat erau împrăștiate cataloagele și ilustrațiile frumoase străluceau în lumina

lămpii. Sophia și bunica învățaseră toate denumirile. Se ascultau una pe cealaltă ca la școală și făceau etichete pentru fiecare plantă în parte.

— *Fritillaria imperialis*, zise Sophia.

Forsythia spectabilis. Sună mult mai frumos decât trei-frați- pătați!

— Ei, nu știu ce să zic, spuse bunica.

Dacă vrei să știi, numele adevărat al lui trei-frați-pătați e *Viola tricolor*. Și-apoi, numele respectabile n-au nevoie să stea pe vreo plăcuță.

— Da' noi avem plăcuță pe ușă la casa din oraș, zise Sophia.

Continuară să facă etichete.

Intr-o seară, vântul încetă și se opri și ploaia. Tăcerea o trezi pe bunica. „Acum se apucă să planteze^{1*}, își zise ea.

Răsăritul inundă casa în lumină. Nu mai era nici urmă de nor pe cer și aburi se ridicau din mare și uscat. Tata se îmbracă și ieși neauzit afară. Luă acope- ritoarea din plastic de pe plop și îl duse acolo unde pregătise locul de plantat, deasupra pajiștii de pe plajă. Copacul avea trei metri și jumătate. Acoperi rădăcinile cu pământ și fixă bine tulpina cu frânghii în toate direcțiile. Apoi duse rugii de trandafir în pădure, îi sădi printre tufele de

*Marele maț
din*

iarbă neagră și își aprinse pipa.

După ce totul fu plantat, urmă o lungă perioadă de așteptare. Fiecare zi era la fel de liniștită și caldă. Bulbii olandezi își scoaseră capetele din coaja maronie și începură să crească. În mlaștina îndiguită, rădăcini albe începuseră să se miște în mâl, prinse într-o plasă fină de metal, ancorată cu pietre pe fundul mlaștinii. Pretutindeni pe insulă, noi plante căutau să prindă rădăcini și toate trunchiurile și tulpinile se umpluseră de sevă.

Într-o dimineață, ușa se dădu de perete și Sophia tipă:

— A ieșit Gudoshnik!

Bunica ieși cât de repede putu și își puse ochelarii. Un lăstar subțirel și verde ieșise, într-adevăr, din pământ - era, de bună seamă, un început de lălea. Îl privi îndelung.

— S-ar putea să fie dr. Plesman... zise bunica (de fapt, era Mrs. John T. Scheepers).

Primăvara răsplăti strădania tatei cu mare îngăduință și, în afară de plop, totul începu să crească. Mugurii se umflară și plesniră, dezvelind frunze fragede și mototolite care se întinseră și se măriră cu repeziciune. Numai plopul rămăsese golaș, între frânghiile cu care era proptit, și arăta exact ca atunci când îl aduseseră. Vremea frumoasă continuă

până târziu în iunie și nu mai plouă.

Pe toată insula se întindea un sistem de furtunuri din plastic, deja îngropate pe jumătate în mușchi. Se îmbinau între ele cu garnituri din alamă și erau toate conectate la o mică pompă, așezată într-o cutie, aflată lângă cel mai mare bazin colector pentru apă de ploaie de pe insulă. Bazinul era acoperit cu o copertină din plastic, pentru a împiedica evaporarea apei - totul era foarte bine gândit. Tata pornea pompa de două ori pe săptămână, iar apa maronie și caldă gonia prin furtunuri și țâșnea prin aspersoare, ca o ploaie fină sau în jet puternic, în funcție de fiecare plantă și nevoile ei. Pe unele le uda doar vreun minut, pe altele trei sau cinci, până când ceasul de bucătărie suna și tata oprea prețioasa apă. Bineînțeles că nu-i mai rămânea nimic pentru restul insulei, care, încet-încet, se îngălbeni de secetă. Mușchiul ce creștea în crăpăturile dintre stânci se uscă și marginile uscate se răsfărâseră ca niște coji de cârnat învechite. Câțiva molizi muriră. Dar vremea rămânea nemilos de frumoasă, zi de zi. Pe continent se perindau furtuni, una după alta, dar n-aveau putere să iasă în larg, spre arhipelag. Apa din bazin scădea văzând cu ochii. Sophia se rugă la Dumnezeu, dar în zadar. Și, într-o seară,

*Marele maț
din*

când tata uda florile, se auzi un gălgâit jalnic și furtunul se înmuie, vlăguit. Bazinul era complet gol și copertina de plastic se lipise de fund, făcând sute de cute.

Tata se plimbă înainte și-napoi o zi întreagă, cugetând. Făcu măsurători, calcule, schițe, apoi luă barca și se duse la magazin să dea un telefon. Zăpușeala se lăsă peste insula tot mai obosită. Tata se mai duse o dată la magazin să sune. Până la urmă luă autobuzul și plecă în oraș, iar Sophia și bunica înțelesesă că situația devenise catastrofală.

Când se întoarse, tata aduse cu el marele maț din plastic. Avea culoarea portocalelor învechite și încolăci- turile lui grele ocupau jumătate de barcă. Fusese făcut pe comandă. Nu era vreme de pierdut, așa că pompa și un furtun fură încărcate în barcă și plecară de îndată.

Marea era lucioasă și nepăsătoare sub vâlul de căldură, iar peste coastă apăruse obişnuitul liñtoliu de nori înşelători. Pescăruşii abia dacă se urneau când treceau pe lângă ei. Era o expediție foarte importantă. Când ajunseră la Kärnskär, barca se încinsese atât de tare, încât se topise smoala de pe ea, iar mațul din plastic pusea îngrozitor. Tata duse pompa la mlaștină - o mlaștină mare, adâncă, plină cu rogoz târător și bumbăcariță. Cuplă

furtunul la pompă, împinse mațul în apa puțin adâncă de la mal și porni pompa. Mațul se umplu cu apă, se întinse peste pietre și, încet-încet, începu să crească. Totul mergea ca uns, dar nimeni n-avea curaj să zică nimic, să nu cumva să fie piază rea. Mațul se prefăcu într-un balon mare și strălucitor, un nor portocaliu ce stătea să plesnească, cu sute de litri de apă în burtă.

— Dă, Doamne, să nu crape! se rugă Sophia.

Și nu crăpă. Tata închise pompa și o cără înapoi la barcă. Apoi sui furtunul la bord. Amară mațul din plastic la pupa, cu parâme rezistente, le puse pe Sophia și pe bunica să se așeze pe scândura din mijloc și, când totul fu gata, porni motorul. Motorul hurui, parâmele se întinseră, dar mațul nu se urni. Atunci tata se dădu jos și încercă să îl împingă, dar în zadar.

— Doamne Dumnezeule, ocrotitor al copiilor, șopti Sophia, fa, Doamne, să meargă!

Tata încercă încă o dată. Nimic. Atunci își luă avânt și se aruncă pe maț care, alunecând pe algele băloase, ateriză în mare, bândâbâc, cu tot cu tata. Sophia începu să țipe.

— Să nu cumva să dai vina pe Dumnezeu! spuse bunica, foarte interesată să vadă cum se termină tărașenia.

*Marele maț
din*

Tata se urcă în barcă. Repomi motorul dintr-o smu- citură. Barca se avântă înainte, iar bunica și Sophia căzură în fund. Marele maț din plastic intră încet în valuri, întinzând parâmele. Atârnat peste pupa, tata încerca să vadă ce se întâmplă. Mațul alunecă ușor printre alge și, când ajunseră în larg, dispăru în valuri, trăgând motorul după el. Atingând apa, motorul pufni și sfârâi. Se mutară cu toții la prova, ca să contrabalanseze. între copastii și mare mai erau doar vreo zece centimetri.

— Eu nu-L mai rog încă o dată! se înfurie Sophia.

— Știe și fără să-L rogi tu! spuse bunica, întinsă pe spate la prova.

Își zise că Dumnezeu te ajută, fără îndoială, dar trebuie să te străduiești și tu nițel.

Mațul din plastic înainta în adâncurile verzi, acolo unde începe umbra mării. Era ca o bulă enormă de apă vie. Toată lumea știe că apa de ploaie e mai ușoară decât apa sărată, dar pompa trăsese în maț și o grămadă de mâl și nisip. Era foarte cald în barcă și mirosea a benzină. Motorul duduia nebunește. Bunica adormi. Marea era la fel de strălucitoare, iar norii se buluciseră sus, peste coastă. Marele maț din plastic săltă lenes peste un banc de

nisip și, buf, se cufundă din nou. Motorul trăgea din răputeri, barca prinse un pic de viteză, apoi fu, din nou, smucită și luă apă la pupa. Merse mai departe, dar mult mai încet. Bunica începu să sforăie. Un bubuit de tunet, puternic și uscat, răsună între insule și rafale negre de vânt izbucniră deodată peste ape și dispărură la fel de brusc cum apăruseră. Când barca trecu de capul insulei, o a doua bubuitură se auzi, exact când mațul sălta peste un alt banc de nisip. Bunica se trezi. Văzu un val scurt, strălucitor abătându-se asupra bărcii la pupa și își dădu seama că era udă leoarcă. Aerul se mai răcorise. Petice de nori răzlețe alergau pe cer, iar apa din barcă era caldă și plăcută. Peisajul se întunecase, bancurile de nisip galben-aurii străluceau și mirosea a ploaie. Se apropiau încet de insulă, în timp ce furtuna își întindea umbra adâncă peste ape. Stăteau tăcuți toți trei, cuprinși de acea neliniște căreia rareori poți să-i zici aventură. Spre mal apa era puțin adâncă și, de câte ori mațul din plastic atingea fundul mării, barca mai lua un pic de apă, până când ajunse să curgă nestingherită peste copastii. Și, chiar atunci, se porni și furtuna.

Tata scoase motorul sfârșind și își croi anevoie drum spre țărm. După el venea Sophia

*Marele maț
din*

cu furtunul. Cu mare băgare de seamă, bunica încălecă parapetele bărcii și se lăsă în apă. O luă spre mal, dând din când în când din brațe, doar ca să-și aducă aminte cum era să înoate. Apoi se așeză pe stânci și își scoase apa din pantofi. Golful era plin de valuri mici și furioase, iar mațul din plastic, împotmolit în nisip, strălucea ca o portocală căzută din rai. Tata trase și împinse, și mațul își ridică leneș spre cer burta portocalie, cu buricul de alamă. Cuplă furtunul, porni pompa și un purcoi de mâl și nisip împrășcă în aer! Apoi un jet de apă țâșni spre stânci și din mușchiul încins se înălțară aburi.

— Apă! Apă! țipă Sophia.

Udă până la piele și aproape isterică, îmbrățișă mațul și simți cum pulsează, pompând apă spre Clematis, Nelly Moser și Freesia, Fritillaria, Othello și Madame Droutschki, spre Rhododendron și *Forsythia Spectabilis*. Jetul puternic descrie apoi un arc peste insulă și se opri în bazinul sec.

— Apă! urlă din nou Sophia.

Alergă la plop și văzu ceva ce aștepta de mult - un lăstar verde. În clipa aceea se abătu peste ei ploaia, caldă și tumultuoasă. Insula fu de două ori binecuvântată în ziua aceea. De nevoie, bunica fusese strângătoare toată viața și acum avea o slăbiciune pentru

extravagante. Văzu cum mlaștina, butoaiele și cea mai mică crăpătură din stâncă se umplu cu apă până dau pe afară. Se uită la saltelele ce fuseseră scoase la aerisit și rămăseseră în ploaie și la vasele care se spălau singure. Suspină fericită și, cufundată în gânduri, umplu o ceașcă de cafea cu apă de băut și udă o margaretă

.Corabia nemernicilor

într-o noapte liniștită și caldă de august,
un sunet grav de trompetă, venind dinspre
mare, sparse tăcerea. Ziceai că se trămbița
Judecata de Apoi. O dără dublă de lumină
aluneca leneș spre insulă - un iaht uriaș, ce
torcea cum numai bărcile foarte scumpe și
rapide torc, luminând în toate culorile, de la
albas- tru-închis la roșu ca focul și alb. Marea
își ținu răsuflarea. Sophia și bunica ieșiseră pe
stânci în cămăși de noapte și se uitau.
Ambarcațiunea necunoscută se apropia, cu
motorul la ralanti, iar luminile se răsfărgeau
pe ape, dansând ca niște șerpi de foc. Apoi
dispăru după promontoriu. Tatăl Sophiei își
puse pantalonii și alergă să-i întâmpine. O
lungă bucată de vreme fu liniște deplină, apoi
acorduri slabe plutiră până la ei, din cealaltă
parte a insulei.

— Fac petrecere! șopti Sophia. Hai și
noi! Ne-mbră- căm și mergem! Acum!

Dar bunica zise:

— Stai un pic! Lasă să vină să ne ia!

Se întinseră în pat și, așteptând,
adormiră curând. Dimineață, iahtul nu mai era,
își văzuse de drum.

Sophia se aruncă pe stânci și începu să plângă.

— Putea să vină să ne ia! strigă ea.

Ne-a lăsat să dormim, în loc să ne cheme la
petrecere! N-o să-l iert în vecii vecilor!

— Da, urât din partea lui, zise bunica

severă. Lasă că-i zic eu vreo două când se trezește!

Imaginea uriașei bărci misterioase o copleși pe Sophia și începu să hohotească.

— Hai, suflă-ți nasul! o îndemnă bunica. Dezamăgirea-! mare, nu zic, dar, totuși, suflă-ți nasul! Arăți ca naiba! Așteptă o clipă, apoi adăugă:

— Și pun pariu că erau niște nemernici! Pesemne c-au moștenit măgăoaia și n-au habar despre bărci. Da' decorațiile interioare le-au făcut ei, mai zise ea cu dușmănie, oribile culori!

— Crezi? gemu Sophia, ridicând privirea.

— Oribile! întâri bunica. Perdele lucioase, de mătase, maro cu galben și bej, lampadare de podea și farfurii de plastic și pirogravuri - din alea umoristice, mai rău nici că se poate...

— Bine, bine, o întrerupse Sophia, pierzându-și răbdarea. Și?

— Și, dacă n-au moștenit cumva barca, sigur au furat-o!

— De la cine?

— De la vreun biet contrabandist. Și i-au furat și toată marfa, tot, tot! Da' ei beau doar suc. Marfa au furat-o pentru bani! continuă bunica, dând frâu liber imaginației. Și-au pornit la drum fără hartă și vâsle!

— Da' ce-au căutat la noi pe insulă?

— Ca s-ascundă marfa în ravenă! Și-or să vină altă dată s-o ia!

— Tu chiar crezi tot ce-ndrugi acolo?

— Aproape... zise bunica prevăzătoare. Sophia se ridică și își suflă nasul.

— Ia să-ți zic *eu* ce s-a întâmplat azi-noapte! Începu ea. Stai jos și-ascultă! Când s-a dus tata la ei, i-au zis să cumpere o sticlă de tărie de nouășșase, din aia scumpă rău. Acuma tu ești tata! Spune cum le-a zis!

— Le-a zis, foarte mândru, că-i sub demnitatea lui să cumpere de la ei. „Dacă-mi trebuie tărie, îmi găsesc singur pe mare, de-ar fi să plătesc cu prețul vieții! Așa că țineți-vă poșirca, ha! Și, dacă vreți să știți, familia mea zice că are gust rău!” Hai, acuma-i rândul tău!

— „Aha, carevasăzică ai familie, domnul meu? Și unde-i familia dumitale, mă rog?”

— „Nu-i aici!”

Sophia țipă:

— Ba aici eram! De ce-a zis că nu eram aici?!

— Ca să ne salveze!

— De la ce? De ce trebuie să fim salvate când se-ntâmplă ceva? Astea-s gogoși! Nu-i nevoie să ne salveze nimeni de la muzică de dans!

— Era radioul, zise bunica. Doar radioul. Așteptau s-audă starea vremii și știrile, ca să vadă dacă poliția era pe urmele lor!

— Minți! strigă Sophia. Nu sunt știri la unu noaptea! Petreceau și se distrau și noi n-am fost acolo!

— Cum zici tu! spuse bunica enervându-se. Ei, și, au petrecut și s-au distrat! Da' noi nu petrecem cu te miri cine!

— Ba, eu, da! i-o întoarse Sophia amenințător. Eu pot să petrec cu oricine, numai să dansez! Și tata la fel!

— N-ai decât! zise bunica și porni de-a lungul plajei. Petrece cu nemernicii dacă asta-ți trebuie! Important e să te țină picioarele, restul nu mai contează!

Petrecăreții din barcă aruncaseră gunoiul peste bord - gunoi scump, se vedea limpede ce aduseseră cu ei. Totul fusese adus de valuri pe plajă, bineînțeles.

— Portocale și caramelle! Și raci! zise Sophia apăsător.

— Da, se știe că ticăloșilor le plac raci, spuse bunica. Nu știai?

Discuția o obosise și simțea că ar fi trebuit să o folosească în scopuri mai educative. Și de ce n-ar avea ticăloșii voie să mănânce raci, la urma urmelor?

— Te-nșeli, nu despre asta-i vorba! zise Sophia. Gândește-te și tu! Eu ziceam că tata a mâncat raci cu nemernicii și-a uitat de noi! Așa a-nceput totul, nu?

— Da, da, da, spuse bunica. N-ai decât să

născocoști singură, dacă nu-ți place povestea mea!

O sticlă goală de Old Smuggler se lovea ușor de stânci. Se prea poate că nu uitase de ele, ci doar voise să fie singur. Nici nu era de mirare...

— Ha, știu! izbucni Sophia. I-au dat somnifere! Când să plece după noi, i-au pus somnifer în pahar! De aia doarme atâta acum!

— Nembutal, zise bătrâna, căreia îi plăcea tare mult să doarmă.

Sophia făcu ochii mari.

— Nu mai zice așa! Dacă nu se mai trezește?

Ii întoarse spatele bunicii și o luă la fugă înspăimântată. Plângea în hohote, alerga și sărea și, deodată, pe o stâncă, zări cutia cu bomboane din ciocolată, ancorată cu o piatră. Era o cutie mare, cu verde și roz, legată cu panglică argintie. Culorile vii faceau insula să pară mai cenușie decât de obicei. Nu încăpea îndoială că era un cadou. Sub funda panglicii era un bilețel. Bunica își puse ochelarii și citi: *Salutări călduroase celor prea tineri sau prea bătrâni ca să petreacă!*

— Câtă lipsă de tact! murmură bunica.

— Ce scrie? Ce scrie? strigă Sophia.

— Scrie uite-așa, zise bunica: *Ne-am purtat foarte urât și e numai vina noastră! lertați-ne dacă puteți!*

— Și, putem?

— Nu! zise bunica.

— Ba da, ar trebui să-i iertăm!

Nemernicii trebuie întotdeauna iertați. Ce bine c-au fost ei și nu altcineva! Crezi că-s otrăvite bomboanele?

— Nu, nu cred. Și praful ăla de somn probabil a fost foarte slab.

— Săracul tata! suspină Sophia. Abia a scăpat cu viață!

Aşa şi era. îl duru capul toată ziua şi nu putu
nici mânca, nici dormi. **Vizita**

Tatăl Sophiei vărsă zaţul din cafetieră şi
duse ghi- vecele cu flori pe verandă.

— De ce le scoate? întrebă bunica.

Sophia îi răspunse că era mai bine
pentru flori să stea afară, câtă vreme tata era
plecat.

— Plecat? Unde? întrebă bunica.

— O săptămână întreagă, zise Sophia.
Şi până se-ntoarce o să stăm la cineva, pe-o
altă insulă.

— Nu ştiam, spuse bunica. Nu mi-a zis
nimeni.

Bunica se duse în camera de oaspeţi şi
încercă să citească. Ghivecele trebuie mutate
unde le e mai bine, de bună seamă. O
săptămână pe verandă rezistă ele. Dacă
lipseşti mai multă vreme, trebuie să le dai
cuiva care poate să le ude. Bătaie de cap...
Uite că până şi ghivecelor trebuie să le porţi
de grijă - ca oricărui alt lucru ce nu poate
hotărî singur.

— Hai la masă! strigă Sophia de dincolo de
uşă.

— Nu mi-e foame! spuse bunica.

— Ți-e rău?

— Nu! Vântul bătea neobosit, ba dintr-o parte, ba din alta. Așa bătea pe insula lor - un sanctuar pentru cel ce avea mult de lucru, o grădină sălbatică pentru cel ce creștea. Altfel, doar zile ce se înșirau una după alta, timp ce se scurgea.

— Ești supărată? întrebă Sophia, dar bunica nu răspunse.

Övergårds aduse corespondența și tata află că, până la urmă, nu era nevoie să se ducă în oraș.

— Ce bine! se bucură Sophia, dar bunica nu scoase o vorbă.

Devenise foarte tăcută de la o vreme și nici bărci din scoarță de mesteacăn nu mai făcea. Și părea că nu-i mai place nici să spele vasele sau să curețe peștele. Iar în diminețile frumoase nu se mai așeza pe stiva de lemne să se pieptene, încet și cu fața spre soare. Tot ce facea era să citească, fără să-i mai pese măcar cum se termina cartea.

— Știi să faci zmeie? întrebă Sophia.

Bunica răspunse că nu. Zilele treceau și se înstrăinaseră una de cealaltă, cu o timiditate aproape ostilă.

— E-adevărat că te-ai născut la o mie opt sute? strigă Sophia prin fereastră cu neobrăzare.

— O mie opt sute optzeci și doi, răspunse bunica răspicat. Dacă-ți spune ceva...

— Nu! țipă Sophia și o zbughi.

Insula fu binecuvântată cu ploi blânde, nocturne. Adunară o grămadă de bușteni aduși de ape. Nimeni nu venea în vizită și nici poșta nu mai sosea. O orhidee înflori. Totul era bine, însă umbrît de o adîncă melancolie. Era un august cu vreme ba frumoasă, ba furtunoasă, dar, pentru bunica, toate zilele erau la fel, totul era zădărnice și vîinare de vînt. Iar tata nu făcea nimic altceva decît să lucreze la birou.

Într-o seară, Sophia compuse singură o scrisoare și i-o strecură bunicii pe sub ușă. Suna cam așa: *Te urăsc. Calde salutări, Sophia.*

Scrisoarea era corect caligrafiată cap-coadă.

Sophia își făcu un zmeu. Găsise modelul în pod, într-un ziar, dar, cu toate că urmasa schița întocmai, nu-i ieșise prea bine. Bețele nu voiau să stea unul într-altul, hîrtia de mătase plesnise și fata mînjise cu lipici pe unde nu trebuia. Când fu gata, zmeul nici că voi să se înalțe, ci se izbea imediat de pămînt, de parcă ar fi vrut să se distrugă. În cele din urmă, ateriză în mlaștină. Sophia îl lăsă pe pragul bunicii și plecă.

„Înțeleaptă copilă! Își zise bunica. Un zmeu - un simbol potrivit... Știe că, până la urmă, o să-i fac eu unul care zboară, dar n-ajută la nimic... Tot supă- rată-i!“

într-o zi liniștită, o bărcuță albă, cu motor la pupa, se apropie de insulă.

— E Verner, spuse bunica. Iar vine cu sticla lui de sherry.

Îi dădu prin cap să spună că nu se simte bine, dar se răzgândi și se duse să îl întâmpine.

Verner arăta dichisit și avea pălărie de în. Barca era limpede una de distanțe mici, dar îngrijită. Avea carenă arcuită. Verner refuză orice ajutor cu acostatul. Veni spre bunica cu brațele deschise, strigând:

— Dragă prietenă, mai trăiești?

— După cum vezi, răspunse bunica sec.

Îi mulțumi pentru sticla cu băutură, iar el zise:

— Vezi că-mi amintesc! E același pe care ți l-am adus prin 1910.

„Ce prostie! Își zise bunica. Nu puteam să-i spun că nu-mi place sherry-ul? Și-acum e prea târziu...” Era, într-adevăr, păcat, mai ales acum, când ajunsese la vârsta la care putea să spună adevărul despre lucruri mici, fără să-i pese.

Scoaseră bibanii din juvelnic și mâncară ceva mai devreme decât de obicei.

— Noroc! spuse Verner și se întoarse spre bunica. Pentru frumoasa priveliște a venerabilei noastre vârste în această vară târzie! Ce moment înălțător! Tăcerea se lasă în jur, plecăm fiecare pe drumul nostru și ne reîntâlnim apoi la mare, într-un liniștit apus de

soare!

Băură puțin sherry.

Bunica spuse:

— Așa o fi... Deși la radio au zis că-i vânt în seara asta. Câți cai putere are motorul?

— Trei! ghici Sophia.

— Patru jumătate, spuse Verner scurt, apoi luă o bucățică de brânză și se uită pe fereastră.

Bunica își dădu seama că se simțea jignit, așa că încercă să fie cât mai amabilă până la cafea, apoi îl invită să iasă la o plimbare doar ei doi. O luară pe poteca ce ducea la țarina cu cartofi și bunica se sprijini prevăzătoare de brațul lui de câte ori dădea de vreo movilă. Era cald și nu se facea simțită nici măcar o adiere.

— Cum mai stai cu picioarele? întrebă Verner.

— Rău! răspunse ea cu năduf. Da' în unele zile mă poartă cu nădejde.

Pe urmă îl întrebă ea ce mai făcuse.

— Ei, una-alta, răspunse el.

Încă se simțea ofensat. Apoi izbucni deodată:

— Și Bakmansson s-a dus!

— Unde s-a dus?

— Nu mai e printre noi! îi explică Verner enervat.

— Aaa, a murit! se dumiri bunica.

Se gândi la toate eufemismele pentru

moarte și la toate tabuurile anxioase legate de ea. Întotdeauna o interesaseră. Păcat că nu avea cu cine purta o discuție inteligentă pe tema asta. Unii erau prea tineri, alții prea bătrâni, iar unii pur și simplu nu aveau timp de așa ceva.

Verner vorbea acum despre altcineva care murise și despre vânzătorul de la magazin, care fusese nepoliticos. Peste tot se construiau case urâte și lumea trăgea la mal pe insule fără să ceară voie. Dar, mă rog, se chema că trebuie să îngădui progresul.

— Ei, toate astea-s niște prostii, zise bunica. Se opri și se întoarse spre el.

— Tot mai mulți oameni fac aceleași greșeli prostesti, continuă ea, n-are rost să ne batem capul! Progresul e cu totul altceva, știi și tu doar! Schimbări. Schimbări majore!

— Prietenă dragă, spuse Verner repede, știu prea bine ce vrei să zici! Iertare că te-nterup, dar sigur o să mă întrebi dacă citesc vreodată ziarele!

— Ba deloc! exclamă bunica jignită. Te întreb doar: nu ești curios? Sau indignat de ce se-ntâmplă? Sau de-a dreptul terifiat?

— Nu, chiar nu! răspunse Verner cu onestitate. Indignat poate c-am fost, cu vârf și îndesat.

Privirea lui era neliniștită.

— Greu să-ți intre omul în voie! De ce

arunci vorbe atât de grele? Ziceam și eu ce se mai întâmplă.

Trecură pe lângă țarina cu cartofi și ajunseră la paștea dinspre plajă.

— Țsta-i un plop adevărat! zise bunica, schimbând subiectul. Uite, prinde rădăcini! Ne-a adus un prieten niște rahat de lebădă din Laponia și se pare că i-a priit.

— Prinde rădăcini... repetă Verner.

Tăcu o vreme, apoi continuă:

— Trebuie că-i mare alinare să locuiești cu nepoata ta.

— Termină! spuse bunica. Gata cu vorbitul în simboluri! Eu vorbesc de rădăcini și tu îi dai cu nepoții! De ce trebuie să răstălmăcești totul, ce, ți-e frică?

— Vai, draga mea prietenă... zise Verner cu mare mâhnire.

— Iartă-mă! se scuză bunica. De fapt, încerc să fiu politicoasă, să-ți arăt că te iau în serios.

— În mod cert e foarte solicitant! zise Verner blând. Ar trebui să fii mai atentă cu complimentele.

— Ai dreptate, încuviință bunica.

Merseră mai departe într-o tăcere pașnică. Într-un târziu, Verner spuse:

— Înainte nu vorbeai de cai-putere și îngrășăminte.

— Nu știam că pot fi interesante.

Lucrurile obișnuite pot fi fascinante.

— Dar despre tine, despre lucruri personale, nu vorbești, observă el.

— Poate că nu despre lucrurile importante... zise bunica și cugetă o clipă. Da, vorbesc despre ale mele mai puțin decât înainte. Poate că, la vârsta asta, am spus aproape tot. Și am văzut că nu merită... Sau că n-aveam dreptul să zic ce-am zis.

Verner nu spuse nimic.

— Ai chibrituri? întrebă ea.

Verner îi aprinse bunicii țigara și pleacă spre casă, încă nu începuse să bată vântul.

— Barca aia... nu-i a mea, spuse el.

— Mă gândeam eu. Cu carenă arcuită... Ai împrumutat-o?

— Am luat-o, pur și simplu, răspunse Verner. Am luat-o și am plecat. E foarte neplăcut să-i aud cum își fac mereu griji pentru mine.

— Bine, dar ai doar șaptezeci și cinci de ani! se miră bunica. Ar trebui să poți să faci ce vrei!

— Nu-i așa de simplu, răspunse Verner. Trebuie să țin cont și de sentimentele lor. Că doar îmi poartă de grijă. Iar eu, la urma urmelor, doar îi încurc...

Bunica se opri. Întoarse o bucată de mușchi cu bastonul și o puse la loc. Apoi merse înainte.

— Uneori sunt foarte deprimat, zise

Verner. Tu nu vorbești despre lucrurile care contează pentru tine, dar uite că eu o fac. Azi parcă numai prostii zic...

Marea era aurie în lumina asfințitului și perfect calmă.

— Te deranjează dacă fumez? întrebă el.

— Nicidecum, dragă prietene! răspunse ea.

Verner își aprinse o țigară mică, de foi.

— Tot timpul vorbesc despre hobby-uri. Știi, un hobby... zise el.

— Da, zise bunica. Cică trebuie s-avem unul.

— Să colecționez ceva, continuă Verner.

Asta-i o prostie! Mi-ar plăcea să fac ceva, cu mâinile, știi, dar nu sunt deloc o persoană practică.

— Ai putea planta, nu?

— Exact! strigă Verner. Așa zic și ei: „De ce nu-ți faci grădină? Să te uiți cum cresc plantele!” Poate că-mi venea singur ideea, dacă tăceau din gură!

— Aici ai perfectă dreptate, zise bunica. E adevărat. Trebuie să hotărăști singur ce vrei.

Verner își luă coșul și pulovărul, apoi își luă rămas-bun. Bunica îi mai oferă un pahărel, dar Verner spuse că lui, de fapt, nu-i plăcea sherry-ul, dar îl aprecia de dragul amintirilor care-i legau și care îi erau foarte dragi.

— — Și mie îmi sunt tare dragi! spuse
bunica sinceră. Ia-o pe lângă Pietrele Calului, e
adâncă apa tot drumul. Și vezi cum faci să-i
păcălești.O să mă gândesc, spuse Verner.
Promit!

Poni motorul și se îndreptă spre casă.

— Pe cine să păcălească? vru să știe
Sophia.

— Rudele, zise bunica. Rudele
băgăcioase. îi zic ce să facă fără să-l întrebe ce
vrea și, uite, de-aia n-are chef de nimic!

— Ce urât! strigă Sophia. La noi nu s-
ar întâmpla așa ceva niciodată!

Nu, niciodată! zise bunica. **Despre răme și alte cele**

Într-o vară, dintr-o dată, Sophiei i se făcu frică de animalele mici. Cu cât mai mici, cu atât mai înfricoșătoare. Era ceva nou. Încă din ziua în care reușise să prindă un păianjen într-o cutie de chibrituri și încercase să îl domesticească, verile Sophiei fuseseră pline de omizi, mormoloci, răme, viespi de nisip și alte animale care numai de companie nu erau. Sophia le dăduse tot ce își puteau dori de la viață, inclusiv libertatea, în cele din urmă. Acum, însă, totul se schimbase. Copila mergea cu pași prevăzători și anxioși, cu ochii mereu în pământ, atentă la tot ce mișuna și se țâra pe jos. Tufișurile erau periculoase, algele erau periculoase, apa de ploaie la fel. Creaturile erau peste tot, le găsea până și între copertele vreunei cărți, moarte și aplatizate, căci așa-i cu vietățile astea - ne însoțesc pretutindeni în viață, de la început până la sfârșit. Bunica încercă să o liniștească, dar în zadar. Frica irațională e atât de greu de stăpânit.

Într-o dimineață găsiră un bulb ciudat pe plajă, adus de ape. Hotărâră să îl planteze în fața camerei de oaspeți. Sophia împlântă lopata în pământ, să facă o gaură. Unealta tăie o rămă în două și copila văzu cele două jumătăți zvârcolindu-se în țărâna neagră. Aruncă lopata, se lipi de peretele casei și începu să țipe.

— Nu-i nimic, cresc la loc! spuse bunica. Chiar da! Cresc la loc, crede-mă! N-are nimic!

Continuă să vorbească despre răme, în timp ce planta bulbul. Sophia se liniștise, dar era în continuare albă ca varul. Ședea tăcută pe treptele verandei, cu genunchii aduși la gură.

— Eu cred că rămele ar merita mai multă atenție, zise bunica. Dacă și-ar da cineva interesul, ar putea să scrie o carte despre ele.

Seara, Sophia o întrebă dacă „unii” se scrie cu un i sau doi.

— Cu doi, răspuse bunica.

— N-o scot la capăt cu cartea asta! răbufni Sophia furioasă. Nu pot să gândesc dacă trebuie să-mi bat capul tot timpul și cu ortografia! Uit ce voiam să scriu și iese o porcărie!

Cartea era făcută din multe foi de hârtie, cusute la cotor. Sophia dădu cu ea de pământ.

— Cum se cheamă? întrebă bunica.

— *Tratat despre rămele rupte*, da' n-o s-o scriu în veci!

— Stai jos și dictează-mi! zise bunica. Tu-mi spui ce și eu scriu. Avem timp berechet! Ia să vedem, unde-mi sunt ochelarii?

Era o seară numai bună pentru început o carte. Lumina asfințitului, ce pătrundea în

odaie, era suficientă. Bunica deschise cartea la prima pagină, pe care era deja o ilustrație cu o rămă ruptă în două. Odaia de oaspeți era răcoroasă și, dincolo de perete, tata lucra la birou.

— Ce bine e când lucrează! spuse Sophia. Că atunci știu că-i aici. Ia citește ce-am scris!

— *Capitolul Unu, citi bunica. Unii oameni folosesc râme la pescuit.*

— Pune spațiu și scrie mai departe: *Pe aceștia nu îi voi numi aici, dar nu e tata. Dacă luăm, de exemplu, o rămă speriată, aceasta se strânge cam...* Cam cât se strânge o rămă?

— Vreo șeptime din lungimea sa.

— *...vreo șeptime din lungimea sa și se face mică și grasă și e mai ușor să o pui pe cârlig, dar la asta nu s-a gândit râma. O rămă deșteaptă, însă, se va lungi cât de mult poate și atunci pescarul degeaba înfige cârligul în ea, că se rupe. Științific vorbind, nu se poate spune dacă râma se rupe, pur și simplu, sau o face din istețime, căci nu se poate ști, dar..*

— O clipă! o întrerupse bunica. Pot să scriu: *dacă se rupe pentru că nu ține sau o face dinadins!*

— Zi cum vrei! se burzului Sophia, pierzându-și răbdarea. Numai să se înțeleagă! Și nu mă mai întrerupe! Scrie acolo: *Râma știe prea bine că, dacă se rupe, cele două jumătăți încep să crească singure. Spațiu. Dar nu știm*

dacă doare. Și nu știm nici dacă rămei îi e frică să nu o doară. În orice caz, simte când ceva ascuțit vine aproape, tot mai aproape. Din instinct. Și pot să vă spun că nu e drept să zicem că e mică sau că are doar un canal digestiv și că de asta nu o doare. Sigur o doare, dar poate doar o clipă, nu mai mult. Dacă ne întoarcem la râma deșteaptă, de pildă, care s-a întins și s-a rupt în două - se poate să fi fost ca și cum ai scoate un dinte, dar fără durere. Și, după ce și-a calmat nervii, râma a simțit imediat că e mai scurtă și pe urmă și-a văzut cealaltă jumătate alături. Ca să înțelegeți mai bine: ambele jumătăți au căzut la pământ și persoana cu cârligul de pescuit a plecat. De lipit nu se pot lipi la loc, pentru că sunt foarte supărate și pentru că nici nu s-au gândit, de bună seamă. Dar știu amândouă că, în- cet-încet, o să crească la loc. Cred că s-au uitat una la alta, și-au zis că arată îngrozitor și s-au târât cât de departe au putut una de cealaltă. Pe urmă, s-au oprit și s-au gândit. Au înțeles că, de-atunci înainte, viața avea să fie cu totul altfel, dar nu își puteau da seama cum, în ce fel.

Sophia se întinse în pat, cu privirea în tavan și se gândi. Se întuneca. Bunica se ridică să aprindă lampa.

— N-o aprinde! spuse Sophia. Ia lanterna! Auzi, se presupune e corect?

— Da, răspunse bunica.

Aprinse lanterna și o puse pe masă.

— Se poate presupune că tot ce au trăit după
aceea a fost pe jumătate, dar, în același timp,

și un fel de Despre râme și alte cele
ușurare, pentru că, orice ar fi făcut, nu mai era
vina vreuneia dintre ele. Dădeau vina una pe
alta sau ziceau că, după înjumătățire, nu mai
erau ele insele. Mai e ceva care face lucrurile
și mai complicate, și anume diferența mare
dintre cap și coadă. Râma nu merge niciodată
de-a-ndăratelea și, de aceea, are doar un cap.
Dar, dacă Dumnezeu a făcut râmele în așa fel
încât să se poată rupe și crește la loc, atunci
trebuie să fie vreun nerv secret în bucata cu
coada, care o ajută să gândească. Altfel nu s-ar
descurca de una singură. Dar coada are un
creier foarte mic, care probabil își amintește
de cealaltă jumătate, cea care hotăra în toate.
Și acum, continuă Sophia, ridicându-se în ca-
pul oaselor, bucata cu coada își zice: „încotro
să cresc? Să-mi fac coadă nouă sau cap nou ?
Să ascult, ca până acum, fără să fiu nevoită
vreodată să iau decizii importante, sau să fiu
eu cea care hotărăște până mă rup iar în
două? Ar fi palpitant !” Dar, poate că, obișnuită
de-atâta timp să fie coadă, lasă lucrurile așa
cum sunt orânduite. Ai scris tot ce-am zis?

— Fiecare cuvințel! zise bunica.

— Și-acum, sfârșitul capitoului: Bucata
cu capul se gândește că, poate, e bine că nu

*mai trebuie să tragă coada după ea, dar nu se
știe, greu de zis. Nimic nu e ușor, când ești o
vietate din astea, gata să se frângă în două în
orice clipă. În orice caz, oricum ai pune
problema, pescuitul cu răme ar trebui interzis.*

— Aha, zise bunica. Studiul s-a încheiat și hârtia s-a terminat.— Ba n-am terminat, spuse Sophia. Urmează capitolul al doilea, da' mă gândesc mâine la asta. Cum ți se pare?

— Foarte convingător!

— Așa zic și eu, zise Sophia. Poate oamenii învață ceva din tot ce-am scris acolo.

Continuară a doua seară, sub titlul „Alte animale demne de milă”.

— *Animalele mici sunt foarte dificile.*

Bine ar fi fost ca Dumnezeu să nu fi creat niciodată animalele mici sau, măcar, să le fi făcut vorbitoare, ori să le fi făcut chipuri mai clare. Spațiu. Fluturii de noapte, de pildă. Se apropie de lampă, se ard, și iar se întorc. Nu poate fi din instinct, căci instinctul nu funcționează așa. Nu înțeleg ce li se întâmplă și continuă să facă același lucru la nesfârșit. Pe urmă se întind pe spate și dau din picioare și, gata, au murit. Ai terminat de scris? Sună bine?

— Nemaipomenit! zise bunica.

Sophia se ridică și strigă:

— Și mai scrie că urăsc tot ce moare încet! Pune acolo că *urăsc tot ce moare încet și nu te lasă să îi ajuti!* Ai scris cum trebuie?

— Da, am scris.

— Așa, acum despre țânțaroii. *Mă gândesc adesea la țânțaroii. Nu pot fi ajutați fără să le rupi două picioare.* Ba nu, scrie *trei*

picioare. De ce nu-și feresc picioarele? Și mai scrie așa: Când copiii îl mușcă pe dentist, pe dentist îl doare, nu pe copii. Scrie mai departe: „Peștii”, continuă ea. Și pune spațiu. Peștii mici mor mai încet decât cei mari, dar, cu toate astea, oamenii sunt mult mai neglijenți cu peștii mici. Li lasă pe stânci să respire aer și e ca și cum ai ține pe cineva cu capul sub apă. Iar pisica, adăugă Sophia, nu știi dacă începe să mănânce peștele de la cap, nu ? De ce nu verifică lumea dacă peștele e mort de-a binelea? Poate că pisica e obosită și, dacă peștele nu are gust bun, începe să îl mănânce de la coadă spre cap și gândul ăsta mă face să urlu! Și țiip când dați cu sare pe pește și când apa fierbinte îi face să sară! Eu pește din ăsta nu mănânc, așa vă trebuie!

— Dictezi prea repede, spuse bunica. Să scriu așa vă trebuie?

— Nu, răspunse Sophia. Țsta-i un tratat! Oprește-te la să sară!

Copila tăcu o vreme, apoi continuă:

— Capitolul Trei. Spațiu. *îmi plac racii, dar nu vreau să mă uit când sunt gătiți, pentru că sunt înfiorători când fierb și trebuie să fii foarte atent.*

— Așa-i! încuviință chicotind bunica.

— Isuse! izbucni Sophia. Astea-s lucruri serioase! Nu mai comenta! Scrie mai departe: *Urâsc șoarecii de câmp.* Ba nu! Scrie așa:

Urâsc șoarecii de câmp, dar nu îmi place când mor. Fac canale sub pământ și îi mănâncă bulbii lui tata și își învață și puii să sape canale și să mănânce bulbi. Noaptea dorm îmbrățișați. Și nu știu că sunt niște creaturi nefericite. E bun cuvântul?

— Foarte bun, spuse bunica și scrise mai departe cât de repede putu.

— *Și pe urmă mănâncă porumb otrăvit sau își prind labele în capcane. Asta chiar e bine, că pică în capcane și le explodează burțile de la otravă! Ce să le facem? Scrie așa: Ce să le facem, căci nu îi putem pedepsi decât după ce au făcut ceva și atunci e prea târziu. E foarte greu. Și fac pui o dată la fiecare douăzeci de minute.*

— ...la fiecare douăzeci de zile, murmură bunica.

— *Și își învață puii să facă la fel ca ei. Nu doar șoarecii de câmp fac asta, ci toate animalele mici. Și se tot înmulțesc și își învață puii și îi învață prost. Cel mai rău e cu vietățile atât de mici că nu le vezi decât după ce ai călcat pe ele. Uneori sunt atât de mici că nu le vezi nici atunci, doar știi că ai călcat pe ele și ai muștrări de conștiință. Orice ai face, e la fel de rău și de aceea e mai bine să nu faci nimic sau să te gândești la altceva. Sfârșit. Mai e loc pentru vreo ilustrație?*

— Da, răspunse bunica.

— Desenează-o tu! Îi porunci Sophia. Cum sună lucrarea?

— Vrei să ți-o citesc?

— Nu, răspunse Sophia. Nu cred. N-am timp acum. Dar păstrează-o pentru copiii mei.

Furtuna Sophiei

Și a mai fost o vară pe care nimeni nu și-a amintit-o apoi după anul respectiv, ci doar ca „vara marii furtuni”. În toată istoria omenirii nu se mai pomeniseră asemenea valuri în Golful Finlandei. Veniseră de la est, pe vânt de cincizeci de kilometri pe oră, deși, judecând după înălțimea și lungimea valurilor, unii ziceau că era de șaizeci, dacă nu chiar șaptezeci de kilometri pe oră. S-a întâmplat la sfârșit de săptămână, când la radio se anunțase vânt slab, variabil, așa că toate bărcile erau echipate de vreme bună. Și, dacă au scăpat, din mila lui Dumnezeu au fost cruțate, căci furtuna se iscase dintr-o dată și, în jumătate de oră, era deja dezlănțuită. După aceea, elicopterele guvernamentale zburaseră de-a lungul coastei și salvaseră oameni agățați de stânci sau rămași în bărci pline cu apă. Se opriseră pe fiecare insuliță unde era vreo urmă de viață sau vreo colibă amărâtă și numele insulei, precum și al supraviețuitorilor fuseseră notate cu grijă pe o listă. Dacă oamenii ar fi știut de la bun început că toată lumea avea să fie salvată, i-ar fi putut da furtunii atenția și admirația meritate! Ani de zile după aceea, locuitorii de pe coastă nu se putuseră întâlni fără să pomenească furtuna - unde erau, ce faceau când izbucnise, cum s-au descurcat.

Ziua aceea fusese foarte caldă și învăluită într-o păclă gălbuie, iar marea fremăta ușor, în hule lungi, abia simțite. Mai

târziu s-a tot vorbit despre pâcla gălbuie și despre valurile din ziua aceea și mulți și-au amintit de taifunurile din cărțile copilăriei lor. Apa fusese neobișnuit de strălucitoare și mult mai joasă decât de obicei.

Bunica pusese suc și sandviciuri într-un coș și, pe la doisprezece, ajunseseră la Norra Gråskär. Tata aruncă două năvoade la vest, iar bunica vâsli în locul lui. Insula asta avea întotdeauna un aer de adâncă resemnare și melancolie, dar nu se puteau abține să nu revină mereu acolo. Casa goală a timonierilor era lungă și joasă. Fundația din piatră, construită de ruși, fusese prinsă de stânci cu scoabe din metal. Pe o parte, acoperișul se prăbușise înăuntru, dar foișorul pătrat din mijloc era intact. Zeci de rândunele dădeau roată casei, țipând ascuțit. Ușa era încuiată cu un lacăt mare și ruginit, iar cheia nu se zărea nicăieri. Treptele erau năpădite de urzici.

Tata se așeză pe plajă să lucreze. Era foarte cald. Valurile se mai înălțaseră puțin, iar lumina gălbuie de peste ape îl deranja la ochi. Se sprijini cu spatele de stânci și adormi.

— Cred că vine furtuna, spuse bunica. Și fântâna pute mai rău ca oricând!

— E plină de mortăciuni, zise Sophia.

Se uitară în gura strâmtă a fântânii, prin toate inelele de ciment, până jos, în întuneric. Întotdeauna miroseau fântâna când veneau pe

insulă. Apoi cercetară grămada de gunoi lăsată de timonieri.

— Unde-i taică-tu?

— Doarme.

— Ce idee bună! zise bunica.

Trezește-mă dacă faci ceva distractiv.

Bunica găsi o fâșie de nisip între tufele de ienupăr și se întinse.

— Când mâncăm? Când facem baie? întrebă Sophia. Când mergem la plimbare? Zi, mâncăm, ne scăldăm sau aveți de gând să dormiți toată ziua?

Era cald, liniște și pustiu. Casa cocâijată era ca un animal lung și plat. Deasupra ei zburau rândunele negre și țipetele lor străpungeau văzduhul ca niște cuțite. Sophia se plimbă de jur împrejurul insulei. Numai stânci, ienupăr, bolovani rotunzi și netezi, nisip și smocuri de iarbă uscată. Cerul și marea erau încă învăluite în pâcla gălbuie, care deranja ochii mai rău decât razele soarelui. Valurile se ridicau amenințătoare spre uscat și se spargeau rostogolindu-se la țărm. Nu erau deloc mici. „Doamne Dumnezeule, fă să se întâmple ceva! Dă, Doamne, dacă mă iubești, că mă plictisesc de moarte! Amin!” se rugă Sophia.

Vremea se schimbă, poate, când amuțiră rându-nelele. Cerul sclipitor se goli dintr-o dată de păsări. Sophia așteptă. Răspunsul la

rugăciunea ei plutea undeva în văzduh. Se uită în zare și văzu orizontul negru. Negreala se întinse peste ape și marea începu să freamăte într-o așteptare înfrigurată. Se apropia. Vântul se abătu asupra insulei cu un șuierat ca un oftat din rărunchi, apoi se făcu din nou liniște. Sophia așteptă pe plajă, așezată pe iarba culcată la pământ, ca un covor subțire. Un alt întuneric se apropia - furtuna cea mare! Copila fugi spre ea și se lăsă îmbrățișată de vânt. Îi era frig și, în același timp, ardea. Începu să strige:

— Vântul! Vântul!

Dumnezeu îi trimisese o furtună, o furtună doar a ei. În nețărmurita Lui dărnicie, arunca spre uscat valuri uriașe ce inundau țărmul stâncos, iarba și mușchiul și mugeau printre ienuperi. Tălpile întărite de vară ale Sophiei bufneau apăsate, în timp ce copila alerga încolo și înapoi preaslăvind-L pe Domnul! Totul era un iureș năprasnic! În sfârșit se întâmpla ceva!

Tata se trezi și își aminti de năvoade. Barca se izbea de țărm, vâslele clămpăneau încolo și înapoi, iar motorul se prinsese în covorul încălzit de alge. Desfăcu parâma, împinse barca în larg și începu să vâslească. Valurile uriașe cruțau plaja adăpostită, deasupra cerul era încă gălbui, gol și strălucitor și acolo era Dumnezeu, care îi

trimisese Sophiei furtuna, încântarea și deruta domneau peste tot de-a lungul coastei.

Undeva în adâncul somnului, bunica simți mugetul hulelor ce se rostogoleau pe țărm. Se ridică în capul oaselor și ascultă. Sophia se aruncă pe spate în nisip lângă ea și strigă:

— E furtuna mea! M-am rugat la Domnul să-mi dea o furtună și uite-o!

— Nemaipomenit, zise bunica. Doar că năvoadele nu-s strânse.

Nu e ușor să aduni năvoadele de unul singur, iar când mai bate și vântul e aproape imposibil. Tata puse motorul pe turatie mică, îndreptă etrava spre larg și începu să tragă năvoadele. Pe primul reuși să îl salveze - doar o mică ruptură - dar al doilea înțepenise pe fundul mării. Puse atunci motorul în ralanti și încercă să îl urnească, trăgând dintr-o parte. Sfoara se rupse. În cele din urmă, se lăsă păgubaș și trase fără să-i mai pese că-1 rupe. Năvodul ieși la suprafață - o grămadă de alge, pește și plasă - și tata îl sui în barcă. Sophia și bunica se uitau cum barca se apropie de mal pe copleșitoarele talazuri. Ajuns la țărm, tata sări din barcă, apucă unul dintre bordaje și trase. Un val lat se năpusti atunci spre capul insulei, izbi etrava și, când se trase înapoi, barca era aruncată pe uscat. Tata o amară zdravăn, luă năvoadele și porni spre casa timo-

nierilor, încovoiindu-se sub rafalele de vânt.

Sophia și bunica îl urmară, ținându-se aproape una de cealaltă. Ochii le usturau și buzele aveau gust de sare. Bunica mergea crăcânat și, la fiecare pas, își implânta cu hotărâre bastonul în pământ. La fântână, vântul se întoarse. Răscoli gunoiul și-l suflă spre ele. Și tot ce se adunase și se așternuse să putrezească acolo, să se prefacă în țărână peste o sută de ani, se ridică învârtindu-se în aer și se aruncă în marea învolburată - gunoiul vechi al timonierilor, putoarea fântânii și melancolia leneșă a tuturor verilor trecute. Întreaga insulă era spălată de talazuri și spumă albă zburătoare!

— Iți place? strigă Sophia. E furtuna mea! Zi că nu te distrezi!

— Pe cînste! răspunse bunica, clipind des ca să scape de sarea din ochi.

Tata aruncă năvoadele pe treptele casei, acolo unde urzicile fuseseră culcate la pământ într-un covor cenușiu. Apoi plecă grăbit spre capul insulei, să se uite la valuri. Mergea foarte repede. Bunica se așeză direct pe stânci și începu să scoată peștele din năvoade. îi curgea nasul și șuvițele de păr îi zburau în toate direcțiile.

— Ciudată mai sunt și eu, zise Sophia. Mă simt așa de cuminte când e furtună.

— Zău? se miră bunica. Așa o fi...

Cuminte... se gândi ea. Nu, eu, una, nu mă simt cuminte. Tot ce pot spune e că sunt curioasă.

Scoase un biban din năvod și-l dădu cu capul de o piatră.

Tata zdrobi lacătul casei cu un bolovan, ca să-și pună familia la adăpost, desigur.

Antreul era un coridor întunecat și îngust care împărțea casa în două camere. Pe podea zăceau păsări moarte de mulți ani, care intraseră în casa dărăpănată și nu mai reușiseră să iasă. Mirosea a gunoi și pește sărat. Acolo, înăuntru, mugetul furtunii răzbătea altfel, căpătase un ton amenințător; părea mai aproape. Intrară în camera de la miazănoapte, cea care încă avea tavan, o cameră mică. Două paturi goale, din fier forjat, o sobă de gătit, cu hotă, văruiată în alb, și, în mijlocul camerei, o masă cu două scaune. Tapetul era foarte frumos. Tata puse coșul cu mâncare pe masă. Mâncară sandviciuri și băură suc. Apoi tata se reapucă de lucru, iar bunica se așază pe podea și scoase mai departe pești din năvoade. Furtuna zguduia pereții casei neîncetat și se făcuse frig. Spuma brizanților acoperea geamurile și se scurgea apoi peste pervaz, pe podea. Din când în când, tata se ridica și se ducea să vadă dacă barca mai era la locul ei.

Talazurile ce se spărgeau în capul insulei

crescuseră, valuri după valuri se ridicau în alba lor măreție, la înălțimi amețitoare și spuma sfichiuia spinările stâncilor ca un bici. Cortine uriașe de apă zburau peste insulă, spre apus. Furtuna era titanică! Tata se duse și legă barca mai bine, cu încă o frânghie și, când se întoarse, urcă în pod să caute ceva cu care să facă focul. Soba era îndărătnică, dar, când în sfârșit se aprinse, flăcările se înălțară furioase. Frigul se risipi chiar înainte ca încăperea să se încălzească. Lângă sobă, tata întinse o plasă de pescuit heringi, în caz că vreunul dintre ei ar fi vrut să se culce. Era atât de veche încât i se fărâma în mâini. Intr-un târziu tata își aprinse pipa, se așeză la masă și continuă să lucreze.

Sophia se urcă în turnuleț. Sus - o cămăruță cu patru ferestre, câte una pentru fiecare punct cardinal. Văzu că insula se micșorase, devenise înspăimântător de mică, un petic neînsemnat, cu pietre și țărână fără culoare. Însă marea era uriașă, cenușiu-gălbuie, cu pete albe și lipsită de orizont. Nu mai exista nimic, decât marea și insula, amenințată și ferită de furtună, uitată de toți, în afară de Dumnezeu, care răspunde rugăciunilor.

— Doamne Dumnezeule, zise Sophia pe un ton grav, nu știam că sunt atât de însemnată! Foarte draguț din partea Ta! Mulțumesc frumos! Amin!

Se însera - soarele se făcuse roșu și asfințea. În sobă ardea focul. Fereastra din stânga licărea precum jăraticul, iar tapetul era încă și mai frumos. Avea pete de apă și era rupt pe alocuri, dar acum se vedea întregul desen în bleu și roz, cu lujeri atent pictați. Bunica fierse pește într-o conservă de tinichea. Din fericire, găsi niște sare. După ce termină de mâncat, tata se duse din nou la barcă.

— N-am de gând să dorm! spuse Sophia. Îți dai seama ce groaznic ar fi fost dacă eram acasă când se pornea furtuna și nu aici?

— Mda... zise bunica, doar că-mi fac griji pentru luntre. Și nu știu dac-am închis fereastra.

— Luntrea... șopti Sophia.

— Și sera. Și n-am pus araci la gladiole. Și-am lăsat și niște cratițe la înmuiat în mare.

— Taci! strigă Sophia.

Dar bunica îi dădu înainte, fără să-și dea seama ce face:

— Și toți bieții oameni care-s pe mare...

Câte bărci or să fie distruse...

Sophia se holbă la ea și țipă:

— Cum poți să zici așa ceva când știi că-i vina mea?! Eu m-am rugat să-mi dea furtuna și uite c-am primit-o!

Începu să plângă în hohote, în timp ce prin fața ochilor i se perinda o lungă caravană de imagini înfiorătoare și convingătoare cu

bărci și gladiole zdrobite, ferestre și oameni și toate cratițele ce se rostogoleau pe fundul mării și steagul franjurat de vânt! Doamne Dumnezeule mare, totul era distrus, pierdut!
— Eu zic c-am tras luntrea pe uscat, spuse bunica.

Dar Sophia își ascunse capul în mâini și hohoti mai departe, copleșită de greutatea catastrofei care lovise tot estul Nylandului.

— N-a fost vina ta, zise bunica. M-ascuți? Furtuna venea oricum.

— Da' nu așa de mare! hohoti Sophia. Eu și Dumnezeu am făcut asta!

Soarele apusese și camera se cufunda rapid în întuneric. În sobă încă ardea focul. Iar vântul nu se domolise.

— Tu și Dumnezeu! repetă bunica scoasă din sărite. De ce crezi că te-ascultă fix pe tine, când poate alți zece s-au rugat să le dea vreme frumoasă? Și să fii sigură că s-au rugat!

— Da' eu m-am rugat prima! Și vezi și tu că numai vreme bună n-a fost!

— Dumnezeu, zise bunica, Dumnezeu are atâtea de făcut, că nu mei are timp și s-asculte...

Tata se întoarse și mai puse lemne pe foc. Le dădu o pătură care mirosea urât și ieși din nou să se uite la valuri înainte să se facă beznă.

— Tu ai zis că El ne-ascultă! spuse Sophia cu răceală. Ai zis c-aude orice rugăciune!
Bunica se întinse pe năvodul pentru hering și zise:
— Da, aude. Doar că eu am fost prima!
— Adică?
— M-am rugat și eu să dea furtună înaintea ta.
— Când te-ai rugat? întrebă Sophia bănuitoare.
— Azi-dimineață.
— Și-atunci, izbucni Sophia cu reproș, de ce-ai luat așa de puțină mâncare și mult prea puține haine cu tine? Nu L-ai crezut?
— Ba da... Da' m-am gândit c-o să fie palpitant să ne descurcăm fără...
Sophia oftă.
— Da... zise ea. Numai tu puteai să faci asta. Ți-ai luat medicamentul?
— Da, l-am luat.
— Bine. Atunci culcă-te și nu te mai gândi la ce-ai făcut. N-o să spun nimănui!
— E drăguț din partea ta, spuse bunica.

în ziua următoare, pe la trei, furtuna se înnuie
suficient cât să poată pleca spre casă. Luntrea
zăcea cu burta în sus în fața verandei, dar
grătarele, vâslele și ispolul erau întregi. Iar
ferestrele casei erau închise. Erau și multe
lucruri pe care Dumnezeu nu apucase să le
salveze, pentru că bunica îl rugase prea târziu,
dar, când vântul își schimbă direcția, scoase
cratițele înapoi pe țărm. Elicopterul veni, așa
cum speraseră, și numele lor, precum și al
insulei, fură scrise pe listă.

O zi periculoasă

Într-o zi toridă, pe la prânz, muștele începură să roiască deasupra celui mai înalt pin de pe insulă. Muștele - a nu se confunda cu țânțarii - roiesc în nori verticali, întotdeauna ritmic. Milioane și milioane de muște microscopice se ridică și se coboară cu perfectă precizie, bâzâind ascuțit.

— Valsul de nuntă, spuse bunica, încercând să se uite în sus fără să-și piardă echilibrul. Bunică-mea zicea că trebuie să avem grijă când dansează muștele și-i lună plină!

— Cum adică? întrebă Sophia.

— E zi mare, ziua împerecherii, și nu se știe ce se poate întâmpla. Mare băgare de seamă să nu-ți încerci norocul! Să nu verși sarea, să nu spargi vreo oglindă și, dacă rândunelele își lasă cuibul, până seara să te muți! O adevărată pacoste, ziua asta!

— Cum de-a născocit bunică-ta balivernele astea? întrebă Sophia uluită.

— Era superstițioasă.

— Ce-i aia *superstițioasă*!

Bunica se gândi o clipă, apoi o lămură că înseamnă să nu-ți mai bați capul să explici lucruri de neexplicat. Și înseamnă, de pildă, să te apuci să faci poțiuni magice când e lună plină, care să aibă și efect pe deasupra. Bunica bunicii fusese măritată cu un preot, care nu credea în superstiții. De câte ori se îmbolnăvea

sau îl apuca melancolia, bunica îi facea felurite fierturi, dar biata femeie era nevoită să le facă pe ascuns. Și, după ce se facea bine cu decocturile ei, trebuia să-i spună că, de fapt, îl vindecase cu tonic Innosemtseff.

Sophia și bunica se așezară pe plajă, să povestească mai departe. Era o zi frumoasă, fără vânt, cu valuri ușoare. În zilele lui Cuptor, cum era aceea, se întâmpla ca multe bărci să părăsească țărmurile unde stăteau ancorate și să pornească pe mare de unele singure. Obiecte mari, necunoscute eșuau la mal, unele lucruri se scufundau, altele pluteau, laptele se acrea și libelulele dansau frenetic. Șopârlele nu mai erau sperioase. Când ieșea luna, păianjenii roșii se împerecheau pe insulele nelocuite și stâncile se preschimbau într-un covor de minuscule și extaziate insecte.

— Poate ar fi bine să-i spunem tatei, zise Sophia.

— Nu cred că-i superstițios, spuse bunica. Oricum, superstițiile sunt demodate, trebuie să-l crezi întotdeauna pe taică-tu!

— Sigur, zise Sophia.

O coroană mare, din crengi răsucite, se ivi din ape. Era ca și cum un animal uriaș ar fi pășit pe fundul mării spre țărm, până ajunse la mal. Nu bătea nici măcar o adiere și valuri de căldură pălpăiau în văzduh.

— Și bunicii tale nu-i era niciodată frică? întrebă Sophia.

— Nu. Da-i plăcea să-i sperie pe alții. Uneori venea la micul dejun și ne spunea c-o să moară cineva înainte s-apună luna, fiindcă se încrucișaseră cuțitele în sertar. Sau pentru că visase păsări negre.

— Eu am visat un porcușor de Guineea azi-noapte, spuse Sophia. Promite-mi că ești atentă și nu-ți rupi vreun picior înainte s-apună luna! Bunica îi promise.

Ciudat era că laptele chiar se acrise. Și că prinseră un drac de mare în năvod. Un fluture negru intrase în casă și se așezase pe oglindă. Iar spre seară bă- gară de seamă că tocul cu cerneală al tatei și cuțitașul erau încrucișate pe birou! Sophia le puse imediat departe unul de celălalt, dar răul era deja făcut, de bună seamă. Alergă spre camera de oaspeți, bătu cu amândouă mâinile și bunica deschise numaidecât.

— S-a întâmplat ceva! șopti Sophia. Cuțitașul și tocul! Erau în cruce pe biroul tatei! Nu, taci, că n-ai cum să mă liniștești!

— Da' nu pricepi că bunică-mea era doar superstițioasă, spuse bunica. Scornea tot felul de lucruri pentru că se plictisea și ca să-și terorizeze familia...

— Taci! o întrerupse Sophia foarte serioasă. Nu mai zice nimic! Nu vreau s-aud nimic! Copila ieși, lăsând ușa deschisă.

Răcoarea nopții alungase musculițele dansatoare. Broaștele ieșiră și începură să orăcăie una la alta, iar libelulele muriseră, pesemne. Pe cer, ultimii nori roșii se contopiră cu cei galbeni, devenind portocalii. Pădurea era plină de semne prevestitoare de rău, căci avea propriul ei limbaj tainic, dar la ce îi ajuta asta tatei? Urme de pași acolo unde nimeni n-ar fi putut pași, crengi încrucișate, o tufa roșie de afin între toate celelalte verzi. Luna plină răsărise și stătea în echilibru în vârful tufelor de ienupăr. Era ceasul la care bărcile plecau de unele singure de la țărmurile lor. Pești mari, misterioși iscau cercuri pe apă, iar păianjenii roșii se adunaseră acolo unde hotărâseră să se întâlnească. Dincolo de orizont, soarta implacabilă aștepta. Sophia căuta ierburi, ca să-i facă tatei o fiertură, dar tot ce găsi erau plante cât se poate de obișnuite. Nu-i era prea clar ce plante pot fi considerate ierburi. Pesemne cele foarte mici, cu tulpini moi și palide, ușor mucegăite, care cresc în locuri mlăștinoase. Dar de unde să știe? Luna se ridică încă puțin și își urmă inevitabila traiectorie.

Sophia țipă prin ușa închisă:

— Ce ierburi fierbea bunică-ta?

— Am uitat, răspunse bunica.

Sophia intră.

— Ai uitat? zise ea printre dinți. Ai uitat?! Cum să uiți? Și eu ce mă fac? Cum vrei

să-l salvez înainte s-apună luna?

Bunica lăsa cartea deoparte și își scoase ochelarii.

— Și eu sunt superstițioasă! zise Sophia. Mai rău decât bunică-ta! Fă ceva!

Atunci bunica se ridică și începu să se îmbrace.

— Lasă șosetele! spuse Sophia nerăbdătoare. Și corsetul, că n-avem timp!

— Bine, da' să știi că, și de culegem ierburi și facem fiertura, taică-tu n-o să vrea s-o bea! zise bunica.

— Așa-i, încuviință Sophia. Să i-o turnăm în ureche mai bine?

Bunica își puse gânditoare cizmele.

Și, deodată, Sophia începu să plângă. Văzuse luna ridicându-se deasupra mării și, cu luna, nu se știe niciodată - poate să apună dintr-o dată, are orele ei ciudate. Bunica deschise ușa și spuse:

— O vorbă să nu scoți! Și n-ai voie nici să strănuți, să te smiorcăi sau să răgâi, nici măcar o singură dată, până n-adunăm ce ne trebuie! Pe urmă le punem la loc sigur și le lăsăm să lucreze de la distanță. În situația de față, e mult mai bine așa!

Insula strălucea în lumina lunii și noaptea era caldă. Bunica rupse un crin de mare, culese două pietricele și un smoc de iarbă de mare uscată și le îndesă pe toate în

buzunar. Merseră mai departe. În pădure, bunica mai luă o bucătică de mușchi de copac, una de ferigă și un fluture de noapte mort. Sophia o urmă tăcută. De fiecare dată când bunica băga ceva în buzunar, copila se mai liniștea puțin. Luna era roșiatică și cerul era luminat aproape ca ziua. Marea oglindea clarul de lună, croind o potecă de lumină ce unea apele cu țârmurile. Își continuară drumul de-a latul insulei. Bunica se apleca din când în când și mai culegea câte ceva. Mare și neagră, pășea anevoie pe poteca de lumină. Picioarele-i înțepenite și bastonul mărșăluiau hotărâte înainte și umbra bunicii creștea tot mai mare. Cu lumina lunii pe pălărie și umeri, veghea soarta și întreaga insulă. Nu mai încăpea în-doială că avea să găsească tot ce îi trebuia pentru a împiedica nenorocirea și moartea. Totul avea loc în buzunarul ei. Sophia o urma peste tot. Bunica ducea luna pe creștet și noaptea era întru totul senină. Când se întoarseră acasă, îi zise că puteau vorbi din nou.

— Șșș! șopti Sophia. Taci! Lasă-le acolo în buzunarul tău!

— Bine, zise bunica.

Rupse o bucătică din lemnul putrezit al treptelor și o băgă și pe aceea în buzunar, apoi se duse să se culce. Luna se scufundase în mare și nu mai aveau niciun motiv de

îngrijorare.

A doua zi, bunica își puse țigările și chibriturile în buzunarul stâng al pardesiului și au trăit fericiți până în toamnă, când bunica trimise haina la curățătorie, îndată după aceea, tatăl Sophiei își scrânti glezna.

In august

În fiecare vară, luminoasele nopți scandinave devin întunecate pe nesimțite. Și, uite-așa, într-o seară de august, în timp ce-ți termini treburile pe afară, te trezești deodată că-i beznă, iar o tăcere caldă, de smoală, învăluie casa. E încă vară, dar e pe moarte, s-a stins fără să se vestejească, iar toamna nu-i pregătită să vină. Încă nu sunt stele pe cerul nopții, e doar întuneric. Și-atunci scoți canistra cu gaz din pivniță, o lași în antreu și pui lanterna în cuiul de lângă ușă.

Apoi, încet-încet, nu dintr-o dată, ca într-o doară, lucrurile încep să-și schimbe locul, în pas cu anotimpul. Totul se mută mai aproape de casă. Tata aduce înăuntru cortul și pompa de apă. Scoate geamandura de radă și leagă parâma de un flotor de plută. Barca e suită pe peridoc și luntrea proptită cu susul în jos în spatele magaziei cu lemne. O zi, două mai târziu, se scot cartofii, iar butoiul pentru apă e rostogolit până lângă zidul casei. Gălețile și uneltele de grădină sunt aduse mai aproape de casă, vasele decorative dispar. Umbrela de soare a bunicii și alte lucruri trecătoare și atractive își schimbă locul. Extinctorul, toporul, cazmaua și lopata de zăpadă își fac apariția pe verandă. Și, în același timp, întreg peisajul se preschimbă.

Bunicii îi plăcuse întotdeauna marea schimbare din august, poate tocmai pentru că totul decurgea întotdeauna la fel: totul avea un loc al său și toate lucrurile erau la locul lor. Toate urmele dispăreau și insula își regăsea, pe cât posibil, starea originală. Răzoarele cu flori oboseite erau acoperite cu maldăre de iarbă de mare. Ploile lungi nivelau și spălau tot. Ultimele flori ale verii erau roșii sau galbene, pete de culoare puternice pe iarba de mare. Iar în pădure câțiva trandafiri albi uriași înfloriră, într-o splendoare ce-ți tăia răsuflarea,

și rezistară o zi întreagă.

Pe bunica o dureau picioarele, poate că de la ploaie, și nu se mai putea plimba atât cât ar fi vrut. Dar ieșea puțin în fiecare zi, pe înserat și facea curat pe afară. Aduna tot ce avea de-a face cu omul - cuie și bucăți de hârtie, plastic sau cârpă, bucăți de lemn mânjite de motorină sau vreun capac de borcan. Cobora pe plajă, făcea focul și ardea tot ce putea fi ars și simțea cum insula e tot mai curată, mai străină și mai rece. „Se descotorosește de noi, se gândi. Încă puțin și-i nelocuită. Aproape...” se gândi ea.

Noaptea deveneau tot mai întunecate. De-a lungul orizontului se întindeau, într-un șir neîntrerupt, luminile farurilor și balizelor și, uneori, vapoare mari duceau pe șenal. Marea era complet nemișcată.

După ce terminară curățenia, tata vopsi toate bol- țurile cu roșu de plumb și, într-o zi caldă, fără ploaie, unse veranda cu seu de focă. Apoi unse uneltele și balamalele cu ulei Carramba și curăță hornul. Duse plasele de pescuit la adăpost. Puse grămezi de surcele lângă soba de gătit, să fie pentru primăvara următoare sau pentru oricine ar fi eșuat pe insulă. Ancoră bine stiva de lemne cu frânghii, căci era aproape de marcajul de nivel maxim al apei.

— Trebuie s-adunăm aracii, spuse bunica. Strică peisajul.

Dar tatăl Sophiei zise să-i lase unde erau, căci altfel nu aveau cum să știe ce și unde când se întorceau. Bunica își facea griji pentru o grămadă de lucruri.

— Să zicem c-ajunge careva pe-aici, cum se întâmplă de obicei. N-are de unde să știe că sarea grunjoasă e-n beci. Și dacă se umflă chepengul de la umezeală? Trebuie s-aducem sarea sus. Și să-i punem etichetă, să nu cumva să creadă că-i zahăr. Și să mai lăsăm niște perechi de pantaloni - nimic nu-i mai rău decât să stai cu pantalonii uzi. Și dacă-și lasă năvoadele pe răzoarele cu flori și calcă totul în picioare? Cu rădăcinile nu se știe niciodată...

Puțin mai târziu, începu să-și facă griji pentru hornul sobei și scrise un bilet: „Nu închideți ușa. Poate rugini și se înțepenește. Dacă nu trage hornul, verificați să nu fie vreun cuib de păsări - dacă e primăvară.”

— Dar atunci suntem noi aici, spuse tata.

— Cu păsările nu se știe niciodată, zise bunica.

Bunica dăduse jos perdelele cu o săptămână prea devreme, așa că acoperi fereastra de la sud și pe cea de la est cu foi de hârtie pe care scrisese: „Nu descoperiți ferestrele! Păsările de toamnă or să încerce să zboare prin ele. Folosiți ce poftiți, dar nu uitați

să mai aduceți lemn de foc! Uneltele sunt lângă capra de tăiat. Ședere plăcută! “

— Da’ de ce te grăbești așa? întrebă Sophia.

Bunica răspunse că-i bine să faci lucrurile la timp, atunci când știi ce ai de făcut. Puse la vedere țigările pentru oaspeți și lumânările - să fie, dacă nu se aprindea lampa. Ascunse barometrul, sacii de dormit și cutia cu scoici sub pat. Mai târziu, scoase din nou barometrul. Statueta nu o ascunse. Bunica știa că nu se pricepe nimeni la sculptură și se gândea că nu strică să educi lumea un pic. Lăsară și covoarele pe podele, astfel încât camera să nu arate neprimitoare iarna.

Din cauza celor două ferestre acoperite, încăperea căpătase un aer misterios, conspirativ, dar, în același timp, foarte singuratic.

Bunica lustrui mânerul ușii și curăță găleata de gunoi. În ziua următoare, își spală toate hainele lângă stiva de lemne. Apoi obosi și se duse în odaia de oaspeți. Toamna era mare înghesuială în odaie, căci acolo puneau tot soiul de lucruri care nu mai erau de trebuință sau care erau lăsate la păstrare până în primăvara următoare. Ii plăcea să fie înconjurată de lucruri obișnuite și, înainte să se culce, se uită îndelung la toate câte erau acolo: năvoade, cutii de cuie, ghemuri de sârmă și sfoară, saci cu turbă și alte lucruri importante.

Cu un soi de afecțiune cercetă plăcuțele cu nume de bărci demult stricate, date despre „Starea vremii”¹¹, notițe despre o nură pe care o împușcaseră, foci moarte și altele. Zăbovi mult cu privirea pe frumosul tablou cu pustnicul în cortul lui deschis, în marea de nisip a deșertului, cu leul ocrotitor în fundal. „Cum să plec eu de aici?” se gândi ea.

Nu fusese ușor să intre în odaie, să se dezbrace și să deschidă fereastra ca să intre aerul nopții, dar, în cele din urmă, se culcă și își întinse picioarele obosite. Stinse lampa și, dincolo de zid, îi auzi pe Sophia și pe taică-su pregătindu-se și ei de culcare. Mirosea a smoală și lână udă și parcă și a terebentină un pic, iar marea era tot tăcută. Chiar înainte să adoarmă, își aminti de oala de noapte de sub pat și de cât de mult o ura - un simbol al neputinței. O acceptase din simplă politețe. E bine să ai oliță când e furtună sau plouă, dar a doua zi trebuia cărată până la mare și tot ce trebuia ascuns era o povară.

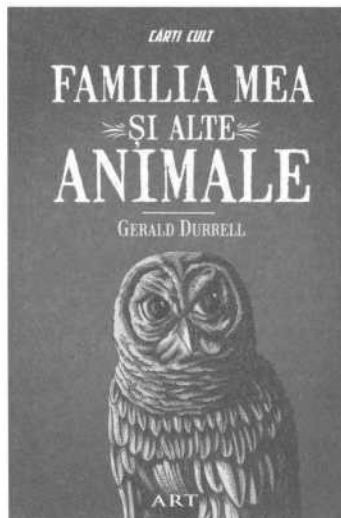
Când se trezi, bunica rămase întinsă o vreme, gân- dindu-se dacă să se ridice au ba. Noaptea parcă venise până la zidurile casei și acum aștepta afară, iar picioarele o dureau. Scara era construită prost, cu trepte prea înalte și prea înguste, pe urmă pășeau direct pe stânca alunecoasă ce ducea la stiva de lemne și apoi trebuia să faci același drum înapoi. Și

n-are rost să aprinzi vreo lumânare, că-ți pierzi
simțul orientării și întunericul pare și mai
aproape. Ți dai picioarele jos din pat și aștepti
să-ți recapeți echilibrul. Patru pași până la ușă,
ridici ivărul, cinci pași în jos pe scară, ține-te
de balustradă! Nu-i era teamă să cadă sau să
greșească drumul, însă știa că întunericul e
absolut și ce rău e când te dezechilibrezi și n-
ai de ce să te ții. „Ei, doar știu cum arată
toate. N-am nevoie să le văd”, își zise ea. Își
dădu picioarele jos din pat și așteptă un pic pe
marginea patului. Făcu patru pași cu mare
băgare de seamă. Ridică ivărul. Noaptea era
neagră, dar nu mai era caldă, ci adusese o
răcoare fină, înțepătoare. Coborî foarte încet
treptele, se întoarse cu spatele la casă și își luă
mâinile de pe balustradă. Nu fusese chiar așa
de greu cum crezuse. Când se lăsă pe vine
lângă stiva de lemne, știa exact unde se afla,
unde erau casa, marea și pădurea. Depart, pe
șenal, se auzea duduital unui vapor, dar
luminile farurilor nu se vedeau.

Se așeză pe buturuga de tăiat lemne să-și recapete echilibrul, ceea ce se întâmplă destul de repede, dar mai rămase așezată o vreme. Cargobotul se îndrepta spre est, spre Kotka. Duduitul motoarelor se stinse treptat și noaptea își regăsi liniștea de dinainte. Mirosea a toamnă. Apoi mai auzi o barcă. Părea mai mică și mergea probabil cu gazolină. Putea fi o barcă ieșită după hering, dar era mult prea târziu în noapte... De obicei ieșeau imediat după asfințit. Și nu era pe șenal, ci se îndrepta direct spre larg. Duduitul surd trecu pe lângă insulă și se îndepărtă, dar nu se opri. „Ce caraghios! își zise bunica. Sunt bătăile inimii, nu-i nicio barcă.”**

Se întrebă multă vreme dacă să se ducă la
culcare sau să mai stea. Mai bine să mai stea
oleacă. **Cuprins**

La scăldat.....	5
Clar de lună	9
Pădurea-fantomă	11
Rața de ghețuri	17
Berenice	23
Pajiștea	33
Joaca de-a Veneția.....	39
Acalmie	45
Schimb de pisici.....	53
Grota.....	61
Șoseaua	67
De Sânziene	71
Cortul.....	79
Vecinul	85
Halatul.....	97
Marele maț din plastic	105
Corabia nemernicilor	117
Vizita.....	123
Despre răme și alte cele	133
Furtuna Sophiei	141
O zi periculoasă	153
În august.....	159
Vă recomandăm și <i>Familia mea și alte animale</i> , o veselă cronică de familie iubită cu pasiune de milioane de cititori, un clasic al umorului britanic Citiți un fragment <i>rt</i>	

Cuvânt în apărare

„De ce uneori cred până și șase lucruri imposibile înainte de micul dejun?”

REGINA ALBA, *Alice prin oglindă*

Aceasta este povestea celor cinci ani pe care eu și familia mea i-am petrecut pe insula grecească Corfu. Am intenționat la început să fac o relatare ușor nostalgică a istoriei naturale

de pe această insulă, dar am comis greșeala gravă să-mi introduc familia în primele pagini ale cărții. De-ndată ce s-a văzut pe hârtie, s-a apucat să se instaleze și să invite musafiri cu care să împartă capitolele. Numai cu mare greutate și cu nenumărate șiretlicuri am reușit să rețin câteva pagini ici și colo pe care să le dedic exclusiv animalelor.

În paginile care urmează am încercat să schitez un portret exact și nedeformat al familiei mele; membrii ei apar așa cum îi vedeam eu. Pentru a explica câteva dintre apucăturile lor mai curioase, simt că este necesar să vă informez că, pe vremea când locuiam în Corfu, întreaga familie era încă tânără: Larry, cel mai în vârstă, avea douăzeci și trei de ani; Leslie, nouăsprezece; Margo, optsprezece; în timp ce eu, cel mai mic, eram la frageda și impresionabilă vârstă de zece ani. N-am fost nicidecum prea siguri de vârsta mamei mele, pentru simplul motiv că niciodată nu și-a putut aminti data nașterii. Tot ce pot spune este că era destul de în vârstă ca să aibă patru copii. Mama insistă să vă informez și că era văduvă, deoarece, așa cum a remarcat ea cu multă perspicacitate, nu poți ști niciodată ce-și închipuie lumea.

Pentru a comprima cinci ani de întâmplări, observații și trai fericit într-o carte ceva mai scurtă decât Enciclopedia Britanică, am fost silit să restrâng, să tai și să altoiesc zdravăn, încât n-a mai rămas decât puțin din continuitatea originală a evenimentelor. La fel cum am fost forțat să las pe dinafară multe întâmplări și personaje pe care mi-ar fi plăcut să le descriu.

Mă îndoiesc că aș fi scris cele ce urmează fără ajutorul și entuziasmul următoarelor persoane. Menționez acest lucru ca vina să cadă pe cine trebuie.

*Deci mulțumirile și recunoștința mea:
Doctorului Teodor Stefanides. Cu
generozitatea care îl caracterizează, mi-a
îngăduit să folosesc material din lucrarea sa
nepublicată despre Corfu și mi-a furnizat un
număr de calambururi teribile, dintre care am
folosit câteva.*

*Familiei mele. La urma urmei, ea este cea
care în mod inconștient mi-a pus la dispoziție o
bună parte din material și m-a ajutat în mod
considerabil, în timp ce scriam cartea,
certându-se violent și căzând rareori de acord
în privința oricărui incident despre care le-am
cerut părerea.*

*Sotiei mele care mi-a făcut bucuria să
râdă în hohote citindu-mi manuscrisul, ca apoi
să mă informeze că ceea ce a amuzat-o a fost
ortografia mea.*

*Secretarei mele Sophie, responsabilă cu
introducerea virgulelor și cu radierea nemiloasă
a infinitivului cu adverb intercalat.*

*Aș vrea să aduc un omagiu special
mamei mele căreia îi este dedicată această
carte. Ca un Noe blând, entuziast și înțeleghător,
și-a pilotat cu multă dibăcie corabia încărcată
cu progeturi bizare pe mările furtunoase ale
vieții, amenințată mereu de posibilitatea unei
răscoale, înconjurată tot timpul de pericolul de
a se înnămoli prin depășirea contului din bancă
și prin extravaganta, nefiind niciodată sigură că
echipajul îi va aproba manevrele, dar
neîndoindu-se că ea va fi învinuită de câte ori
ceva nu iese bine. Faptul că a supraviețuit
călătoriei este un miracol, dar cert este că a
supraviețuit, ba chiar cu mintea mai mult sau
mai puțin întreagă. Așa cum pe drept cuvânt
subliniază fratele meu Larry, putem fi mândri
de felul cum am crescut-o, căci ne face cinste.
Faptul că a atins acea fericită nirvana în care nu*

te mai sperie și nu te mai miră nimic poate fi exemplificat prin cele întâmplate nu demult, la un sfârșit de săptămână, când, aflându-se singură în casă, s-a trezit că i s-au adus o serie de lăzi conținând doi pelicani, un ibis roșu, un vultur și opt maimuțe. În fața unei asemenea întâmplări neprevăzute un munitor mai slab de înger s-ar fi pierdut cu firea, dar mama, nu. Luni dimineață am găsit-o în garaj, fugărită de un pelican furios pe care încerca să-l hrănească cu surdinele dintr-o conservă.

— Îmi pare bine că ai venit, dragă, spuse gâfâind mama, cu pelicanul ăsta o scoți cam greu la capăt.

Când am întrebat-o cum de a știut că animalele îmi aparțin, a răspuns:

— Cum să nu știu că sunt ale tale, dragă? Cine altul mi-ar fi putut trimite mie pelicani?

Ceea ce demonstrează că cel puțin pe un membru al familiei îl cunoaște bine. În cele din urmă, țin să subliniez că toate anecdotele despre insulă și despre locuitorii ei sunt absolut adevărate.

GERALD

A călători în Corfu era ca și cum ai fi trăit într-una dintre cele mai viu colorate și mai comice opere bufe. Toată atmosfera și farmecul locului au fost, cred eu, rezumate perfect într-o hartă maritimă pe care o avem, unde insula și linia de coastă alăturată sunt prezentate în detaliu. La sfârșit se află o mică adnotare, și anume:

Atenție! Balizele care indică bancurile de nisip
fiind adesea depasate, marinarii sunt avertizați
să navigheze cu prudență de-a lungul acestei

coaste.PARTEA ÎNȚAI

„Există fără îndoială o plăcere în nebunie, pe care doar
nebunii o cunosc.”

DRYDEN, *Călugărul spaniol*

Migrația

Luna iulie a fost stinsă asemeni unei
lumânări de vântul mușcător care anunța un
cer plumburiu de august. Cădea o burniță
tăioasă și înțepătoare ce se învoluta în straturi
opace și cenușii când o sufla vântul. De-a
lungul coastei din Bournemouth, cabanele de
pe plajă întorceau fețe goale de lemn spre
marea cenușiu-verzuie, înlăntuită de spuma
care sărea nerăbdătoare pe digul de ciment al
țărmlui. Pescărușii fuseseră rostogoliți spre
interiorul orașului și acum pluteau, cu aripile
încordate, peste acoperișuri și se tânguiau
jalnic. Era o vreme făcută parcă să pună la
încercare răbdarea tuturor.

Luată în grup, familia mea nu oferea o
priveliște prea atrăgătoare în după-amiaza
aceea, căci vremea adusese cu ea sortimentul
obișnuit de boli la care eram predispuși. Mie,
care stăteam pe dușumea, etichetându-mi
colecția de scoici, îmi adusese un guturai,
vârsându-mi-l în craniu ca pe un ciment, astfel
că eram silit să respir hârâit cu gura deschisă.
Fratelui meu Leslie, ghemuit posac și mohorât
lângă foc, îi inflamase interiorul urechilor, fă-
cându-le să sângereze ușor, dar persistent. Pe
sora mea Margo o împetrităse cu o nouă

erupție de acnee pe o față deja pătată ca un vâl roșu. Mama se alesese cu o răceală zdravănă și debordantă, asezonată cu un acces de reumatism. Doar fratele meu mai mare, Larry, rămăsese neatins, dar îi era de ajuns faptul că-l iritau metehnele noastre.

Larry a fost, bineînțeles, cel care a dat startul. Noi, ceilalți, eram prea apatici ca să ne mai preocupe și altceva în afara propriilor boli. Dar Larry fusese desemnat de providență să treacă prin viață ca o rachetă mică și blondă care face să explodeze idei în mintea altor oameni, ca apoi el să se încolăcească onctuos ca o pisică și să refuze să se lase învinuit pentru urmări. Enervarea lui sporea odată cu înaintarea după-amiezii. În cele din urmă, privind mânios în jurul camerei, se hotărî să o atace pe mama, ca fiind cauza evidentă a tuturor relelor.

— De ce îndurăm climatul ăsta blestemat? întrebă brusc, făcând un gest spre fereastra schimonosită de ploaie. Privește, și dacă-i vorba așa, privește-ne și pe noi: Margo umflată ca o plăcintă rumenită... Leslie rătăcind prin casă cu câte paisprezece stânjeni de vată în fiecare ureche... Gerry scoțând niște sunete de parcă s-ar fi născut cu gură de lup... Și, uită-te la tine: pe zi ce trece arăți mai ramolită și cazi pradă vedeniilor.

Mama privi pe deasupra unei cărți voluminoase intitulată *Rețete ușoare din Rajputana*.

— Nu-i adevărat! Nu arăt așa! spuse ea indignată.

— *Ba da*, insistă Larry. Ai început să arăți ca o spălătoreasă irlandeză... Iar familia ta seamănă cu o serie de ilustrații pentru o enciclopedie medicală.

Mama, negăsind niciun răspuns zdrobitor, se mulțumi să-l fulgere cu privirea înainte de a

se retrage din nou în spatele cărții.

— Ceea ce ne trebuie este soarele,

continuă Larry. Nu ești de acord, Les?... Les!... Les!

Leslie extrase o mare cantitate de vată dintr-o ureche.

— Ce-ai spus? întrebă el.

— Uite în ce hal am ajuns, ripostă Larry, întorcându-se triumfător spre mama. A purta o conversație cu el a devenit o operație complicată. Te întreb cât mai putem suporta o asemenea situație. Unul dintre frați nu te aude când vorbești, iar celălalt nu poate fi înțeles. Cred că a venit momentul să luăm măsuri. Nu se poate aștepta de la mine să creez o proză nemuritoare într-o atmosferă de deprimare cu miros de eucalipt.

— Da, dragă, spuse mama vag.

— Ceea ce ne lipsește, continuă Larry reluându-și ritmul obișnuit, este soarele... o țară în care să putem crește.

— Da, dragă, ar fi foarte plăcut, consimți mama, fără să asculte prea bine.

— Am primit azi-dimineață o scrisoare de la George. Spune că insula Corfu e minunată. De ce nu ne facem bagajele să plecăm în Grecia?

— Foarte bine, dragă, dacă-ți face plăcere, spuse mama neatență.

Când era vorba de Larry, avea de obicei grijă să nu-și ia angajamente.

— Când? întrebă Larry, destul de surprins de această consimțire.

Mama, dându-și seama că a comis o greșeală de tactică, lăsă jos cu grijă *Rețetele ușoare din Rajputana*.

— De, cred că ar fi o idee bună să te duci tu întâi să pregătești terenul. Poți apoi să ne

scrii și să ne spui dacă-i bine, ca să te urmărim și
noi, propuse ea șiret.

Larry îi aruncă o privire ucigătoare. — *Tot așa* ai spus și când am propus să mergem în Spania, îi aminti el, și am stat două luni nesfârșite la Sevilla, așteptând să veniți și voi, iar tu, între timp, n-ai făcut decât să-mi trimiți scrisori voluminoase despre canalizare și apă potabilă, de parcă aş fi fost angajat la primărie sau așa ceva. Nu, dacă mergem în Grecia, mergem cu toții din prima.

— Zău că *exagerezi*, Larry, se tângui mama. în orice caz, nu pot pleca așa. Trebuie să aranjez ceva în legătură cu casa.

— Să aranjezi! Ce să aranjezi, pentru numele lui Dumnezeu? Vinde-o!

— Nu pot face una ca asta, răspunse mama indignată.

— De ce nu poți?

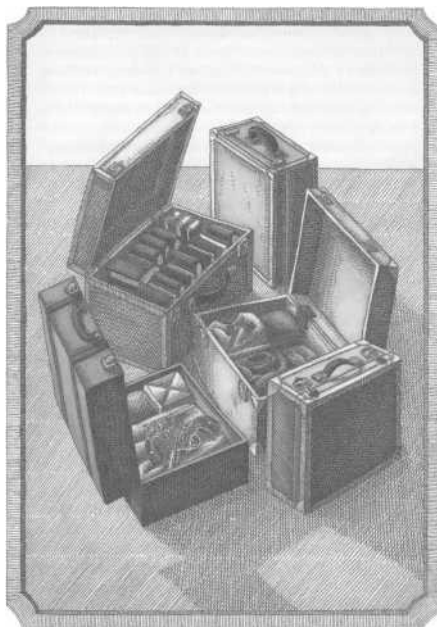
— Abia ce-am cumpărat-o.

— În cazul acesta, vinde-o cât mai e-n picioare.

— Nu fi ridicol, dragă, ripostă mama cu hotărâre. Nici nu poate fi vorba de așa ceva. Ar fi curată nebunie.

Am vândut deci casa și am fugit de tristețea verii englezești ca un cârd de rândunele migratoare.

Noi toți călătoream cu bagaj puțin, neluând decât ce consideram strict esențial existenței. Când am deschis bagajele pentru inspecția vamală, conținutul geamantanelor noastre indica exact caracterul și pasiunile fiecăruia. Astfel, bagajul lui Margo consta dintr-o mulțime de veșminte diafane, trei cărți despre slăbit și un regiment de sticlute, conținând fiecare un elixir garantat pentru vindecarea acneei. Cufărul lui Leslie conținea câteva pulovere pe gât, o pereche de pantaloni înfășurați în jurul a două revolve, un pistol pneumatic, o carte intitulată *Fii propriul tău armurier* și o sticlă mare din care picura ulei. Larry era însoțit de două lăzi cu cărți și o servietă în care

Își pusese hainele. Bagajul mamei era judicios împărțit între haine și diverse cărți de bucate și

de grădinărit. Eu îmi luasem numai acele articole pe care le consideram necesare să îndulcească plictiseala unei lungi călătorii: patru cărți de științe naturale, o plasă de prins fluturi, un câine și un borcan plin cu omizi, toate în pericol iminent de a deveni crisalide. Și astfel, perfect echipați, după părerea noastră, am părăsit țărmurile reci și umede ale Angliei.

Franța, melancolică și spălată de ploaie, Elveția ca un tort de Crăciun, Italia, exuberantă, zgomotoasă și rău mirositoare, pe toate le-am lăsat în urmă, păstrând amintiri confuze. Micul vapor se desprinsese palpitând de călcâiul Italiei și pe când dormeam în cabinele cu aer închis, undeva, pe întinderea de ape lustruite de lună, am trecut peste linia invizibilă și am intrat în lumea strălucitoare ca o oglindă a Greciei. Încetșor, sentimentul acestei schimbări s-a strecurat în noi și, drept urmare, ne-am trezit cu noaptea în cap și am ieșit plini de nerăbdare pe covertă.

Marea ridica mușchi netezi și albaștri de valuri, miș- cându-se în lumina zorilor, iar spuma din siaj se rotea lin în urma noastră, ca o coadă de păun alb, sclipind cu bășicuțe. Cerul era palid și pătat cu galben la orizontul dinspre răsărit. În fața noastră se întindea o pată cafenie de pământ, cuibărită în ceață, cu un volan de spumă la bază. Era Corfu. Ne-am încordat privirea să ne dăm seama de forma exactă a munților, să descoperim văile, vârfurile, defileurile, dar degeaba, nu se zărea decât o siluetă. Apoi soarele trecu deasupra orizontului și cerul deveni dintr-odată de un albastru satinat și smălțuit, ca un ochi de gaită. Curbele nesfârșite și meticuloase ale mării se înflăcărară pentru o clipă, ca să se schimbe apoi într-un purpuriu regal, stropit cu verde. Ceața se ridică în panglici repezi și ușoare și în fața noastră apără insula, cu munți ce dormeau

parcă sub un cearșaf brun, mototolit, ale cărui falduri erau pătate de verdele crângurilor de măslini. De-a lungul țămurilor se arcuiau plaje albe ca niște colți de elefant, alături de cetății de stâncă strălucitoare, unele aurii, altele roșii sau albe. Am ocolit capul nordic, un umăr neted de stâncă ruginie curbată într-o serie de vâgăuni gigantice. Valuri negre ridicau siajul navei noastre și-l purtau ușor către ele, ca apoi, chiar la gura lor, să se spargă, săsăind însetat printre stânci. Ocolind capul, am lăsat în urmă munții și acum insula cobora lin, pătată de irizarea argintie și verde a măslinilor, având ici și colo câte un deget amenințător de chiparos negru, îndreptat spre cer. Apa puțin adâncă din golfuri era albastră ca un fluture și peste zgomotul făcut de motorul navei puteam auzi, răsunând ușor dinspre țărm, ca un cor de voci mărunte, strigătele ascuțite și triumfătoare ale greierilor.

Insula nebănuită

Ne-am croit cu greu drum prin zgomotul și confuzia din baraca vămii spre soarele strălucitor de pe chei. În jurul nostru orașul se ridica abrupt; rânduri de case multicolore, îngrămădite la întâmplare, ferestre cu obloane verzi deschise ca aripile a sute de fluturi. În spatele nostru se întindea golful, neted ca un platou, picotind într-un albastru incredibil.

Larry, mergând repede, cu capul înclinat pe spate și cu o expresie atât de regal disprețuitoare pe față încât nu-i mai observai statura miniaturală, nu scăpa din ochi

E IT A LJ) DARRELL

hamalii care se războiau cu bagajele. În urma lui păsea Leslie, scund, îndesat, cu un aer de beligeranță potolită, apoi Margo, târând în urmă metri întregi de muselină și de parfum. Mama, arătând ca un mic misionar hărțuit,

prins în plină răzmeriță, fu târâtă fără voia ei spre cel mai apropiat stâlp de felinar de un Roger exuberant. Se văzu silită să stea acolo, privind în gol, în timp ce el se ușura de emoțiile reținute care se acumulaseră. Larry alese două trăsuri atât de hodorigite încât aveau ceva măreț, puse bagajul într-una, și el se instală în cealaltă. Privi apoi enervat împrejur.

— Și acum, întreabă el, ce mai așteptăm?

— O așteptăm pe mama, explică Leslie.

Roger a găsit un stâlp de felinar.

— Doamne sfinte! exclamă Larry, apoi se ridică în picioare în trăsura și răcni: Hai, mamă, vino! Câinele poate să mai aștepte.

— Vin acum, dragă, răspunse mama calm, neținând seama de adevăr, căci Roger nu dădea semne că ar vrea să plece de lângă stâlp.

— Câinele ăsta a fost o adevărată pacoste tot timpul călătoriei, spuse Larry.

— Nu fi așa nerăbdător, ripostă Margo indignată, câinele nu are nicio vină... și oricum, la Napoli a trebuit să te așteptăm pe *tine* o oră.

— Aveam stomacul deranjat, explică Larry rece.

— Ei da, probabil că și stomacul *lui* e deranjat, spuse Margo triumfătoare. E totuna, șase pentru unu, o duzină pentru celălalt.

— Vrei să spui jumătate de duzină pentru celălalt.

— Ce vreau, ce nu vreau, e același lucru.

La Editura YOUNGART au mai apărut:

Daniel Keyes, *Flori pentru Algernon*

Sue Townsend, *Jurnalul secret al lui Adrian Mole*

Sally Gardner, *Cele trei fețe ale lunii*

Ransom Riggs, *Miss Peregrine 1. Căminul copiilor deosebiți*

Lois Lowry, *Darul lui Jonas*

Nathalie Babbitt, *Tuck pentru totdeauna*
Robert Cormier, *Războiul ciocolatei*
Jerry Spinelli, *Copila-Stea*
Rachel Hartman, *Seraphina*
Jaroslav Hasek, *Peripețiile bravului soldat Svejk*
Ellen Raskin, *Jocul lui Westing*
Gerald Durrell, *Familia mea și alte animale*
William Goldman, *Mireasa prințului*
Ned Vizzini, *O poveste haioasă*
Sherman Alexie, *Jurnalul complet adevărat al unui indian cu jumătate de normă*
Rick Yancey, *Al Cincilea Val*
Malala Yousafzai, *Eu sunt Malala*
Jeannette Walls, *Castelul de sticlă*
Rainbow Rowell, *Eleanor & Park*
Autor anonim, *Intreab-o pe Alice*
Rick Yancey, *Marea nesfârșită*
Elizabeth George Speare, *Vrăjitoarea de la Iazul Mierlei*
G. Willow Wilson, *Alif Nevăzutul*
Nick Hornby, *High Fidelity*
Ransom Riggs, *Miss Peregrine 2. Orașul pustiu*
Lois Lowry, *Făuritoarea de albastru*
Pierce Brown, *Furia Roșie*